

Magyar nyelv és irodalom

A beszéd fogyatékos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

1-8. évfolyam

Tantárgyi bevezető:

A helyi tanterv a 2020-as Nemzeti alaptantervhez illeszkedő Kerettanterv alapján készült.

A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Az érzelmi nevelés egyik fontos eszköze. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

Kultúránk a Kárpát-medencei magyarság kultúrája. A magyar irodalom a Kárpát-medencei magyarság irodalma. Nemcsak a magyar nyelv köti össze a magyar alkotókat és műveiket, hanem közös történelmünk, kulturális hagyományaink is, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A beszéd fogyatékos tanterv a beszéd fogyatékos tanulók nevelésére, oktatására és beszédjavítására hivatott.

A magyar és nemzetközi szakirodalmi konszenzus alapján: Beszéd fogyatékosok csoportjába tartozik minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat.

Ezeknél a tanulóknál az oktatás-nevelés folyamatában az SNI - s irányelveket kell alkalmazni. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex - az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó - nevelési környezetben valósulhat meg.

Általános célok, feladatok

A magyar nyelv és irodalom tanításának kiemelt célja a harmonikus, sokoldalúan felkészült, olvasó, az anyanyelvüket tudatosan használó, biztos szövegértéssel, illetve szövegalkotási kompetenciával rendelkező tanulók képzése, akik a nyelv tudatos és reflektív alkalmazásával eredményesen kommunikálnak, írásban és szóban is képesek önmagukat pontosan, az adott helyzetnek, illetve műfajnak megfelelően kifejezni, képesek a kulturált viselkedésre, nyelvhasználatra. Nyelvi ismereteik és kompetenciáik lehetővé teszik a mérlegelő gondolkodást, az élethosszig tartó folyamatos tanulást, mely által boldogulnak a munka világában, tudnak önállóan és csapatban hatékonyan dolgozni. Nemzetünk kulturális hagyományait ismerik, értik és tisztelik, kötődnek azokhoz.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének az érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

Az egyes témakörök óraszámra minimum és maximum értékeket tartalmaz. A minimum óraszámot a törzsanyagra kell fordítani. Ha az osztály vagy csoport ezt az egységet hamarabb fel tudja dolgozni – tehát a megadott minimum órakeretben (órakeret 80%-a) –, akkor a pedagógus felhasználhatja a maradék órákat (órakeret 20%-a) a megadott tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre, kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására. Amennyiben a 80% nem elegendő a törzsanyag teljesítésére, akkor az órakeret 100%-át kell erre fordítani.

A NAT alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

a) A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a NAT-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

b) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak.

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A beszédfigyelmet igénylő gyermekek/ fiatalok ismeretszerzését nehezítheti a nyelvi kommunikációs szintjük életkorhoz viszonyított elmaradása. Szókincsük, fogalmi gondolkodásuk szegényes lehet, kifejezőmódjuk hangzó magyar nyelven esetleg kevésbé árnyalt.

Az életkori szinttől jelentősen elmaradó nyelvi képességek a súlyos nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulóinknál a beszédprodukción, és a beszédészlelés, beszédértés területén egyaránt megmutatkoznak az összes (fontetikai, fonológiai, grammatikai, lexikai, pragmatikai) nyelvi szinten.

Az ismeretek megértését segíti a változatos szemléltetés, a saját élményen alapuló tevékenységbe ágyazott nyelvi fejlesztés, a digitális technika nyújtotta lehetőségek kihasználása. A társas kapcsolatokban, a társadalmi és kulturális tevékenységek során a különböző kommunikációs helyzetekben társadalmilag elvárható, helyes viselkedési formák értelmezése, megértése, nyelvi kifejezése valósítható meg.

Cél, hogy a tanulók a mindennapi helyzetekben előforduló metakommunikációt tanulják meg helyesen értelmezni. Fontos továbbá, hogy egyéni képességeiknek megfelelően tudjanak írásban kommunikálni. Ugyancsak fontos a pozitív attitűd kialakítása, mely segíti a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.

A beszéd fogyatékos tanulók oktatása – nevelése során a következő SNI - s irányelveket, illetve módszereket kell alkalmazni:

Az ismeretszerzés szakaszaiban érvényes tanulási célok kisebb lépésekben, hosszabb idő alatt, a speciális képességstruktúrából következő szükségletek figyelembevételével szűrtén vagy hangsúlyeltolódásokkal valósulnak meg. A kiemelt célok megvalósulását a beszéd-/nyelvi zavart mutató tanulók esetében a kommunikációs szempontból akadálymentesített tanulási környezet, a rugalmas tanulásszervezés, a differenciált cél- és feladat kijelölés, a heterogén csoportban végzett projektmunkák és az adaptált tananyag alkalmazása együttesen teszi lehetővé.

- A mindennapi kommunikációs helyzetekben és a tanórai munkában az oldott, biztonságos légkör, a gondolatok kifejtésére biztosított többletidő segíti a beszédfélelem csökkenését és jelentősen növeli a teljesítményt, a beszéd- és nyelvi zavarok esetében egyaránt.
- Az osztályban, tanulócsoporthoz kialakított jó szokások, világos együttélési, együttműködési keretek segítik a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló eligazodását a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók esetében a gondolatok kifejtése, a szükséges feladatok elvégzése szóban vagy írásban tipikus fejlődésű társaikhoz képest akár ötszörös-tizenötszörös többletidőt is igénybe vehet (az egyéni képességektől és a pszichomotoros tempótól függően). Az órai munka és a házi feladatok szempontjából is szükséges a többletidő ehhez igazodó ütemezése.
- A nyelvfejlődési zavar esetén a legtöbb tananyagot lehetőleg digitális formában bocsássuk a tanuló rendelkezésére, mivel az írott nyelvben való gyenge dekódolási képesség miatt szóbeli feldolgozással vagy a kettő kombinációjával jobban hozzáfér annak tartalmához. Ezzel párhuzamosan a tanulót ösztönözni kell a szabad forrásból is hozzáférhető felolvasó programok

használatára. (A használatot a rehabilitációs órakereten belül a gyógypedagógus alakítsa ki és gyakoroltassa, mielőtt a tanuló a tanórán alkalmazza.)

- A nyelvi zavart mutató tanulók számára szükséges a szóbeli és írásbeli instrukciók, feladatok nyelvi egyszerűsítése. Pontos, egyszerű és konkrét instrukciókra van szükség. Főként az alárendelő összetett mondatokat és a közbevetett tagmondatokat alakítsuk át. Ebben az osztálytanító támaszkodjon a logopédus véleményére.
- Az órai feladatadásban (nem csak a magyar nyelv és irodalom, de a számolás vagy más közismereti tárgyak esetében is) meg kell győződnünk róla, hogy a tanuló helyesen értette-e a feladatot. Csak így biztosítható, hogy szaktárgyi tudásáról, kompetenciáiról reális képet kapjunk, melyet nem fed el a gyenge olvasási, szövegértési képesség.
- A beszéd- és nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók szóbeli számonkérését lehetőség szerint minimalizáljuk. A beszédzavarral küzdők számára ez a megfelelő írásbeli tevékenységekkel vagy a fentebb említett alternatív számonkérési módok egyikével váltható ki. A nyelvi zavarral küzdők számára legcélszerűbbek a komplementer – nyelvi készségtől független – feldolgozási, számonkérési módok.
- A gyenge helyesírási készség, a lassú és pontatlan íráskivitelezés és a gyenge verbális emlékezeti funkciók indokolják, hogy az íráskészséget alapfokon már használó nyelvi zavarral vagy verbális diszpraxiával küzdő tanuló az órai jegyzeteit lappal, más digitális eszközzel készíthesse, a táblai vázlatokat lefotózhassa és/vagy az órán elhangzott fontos magyarázatokat hangzóanyagként is rögzíthesse. (Az órai laptophasználat és a hangfelvétel felhasználásának kereteit célszerű közös megállapodással kidolgozni.)
- A gördülékeny jegyzetelés miatt célszerű, hogy a nyelvi zavarral vagy diszpraxiával küzdő tanulók online programok vagy gépírás tanár közreműködésével megtanulják a folyamatos (tízujjas) gépelést.
- Egyes projektek vagy feladatok elvégzéséhez érdemes a nyelvi zavarral küzdő tanulók és a tipikus nyelvi képességűek között tanulópárokat létrehozni. Ez a rendszer mindkét gyermek előnyére válik. Lehetővé teszi, hogy az órán szükséges tempóban jegyzetelni nem képes SNI tanuló mégis hozzájusson az órai vázlathoz, a közös feldolgozás során pedig mindketten mélyebb megértést érhetnek el.
- A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott individualizált munkaforma (logopédus) és a differenciált tananyag feldolgozás javasolt. Ezek a munkaformák a tanulók számára biztonságos légkört teremtenek, csökkentik a beszédfélelmüket.
- Az oktatási módszerek közül javasolt az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. A megértést segítik a

digitális projektek, gondolatterképek, hagyományosan vagy digitális applikációval megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok ábrázolása.

A beszéd fogyatékos tanulók nevelésében az életkori és iskolai szakaszokhoz rendelt követelményeket a fejleszthetőség sajátosságainak figyelembevételével szükséges alkalmazni és a helyi tantervekben érvényesíteni. Az egyéni sajátosságok figyelembevételével módosulhatnak a tantárgyi témakörök, tartalmak.

A fejleszthetőség sajátos akadályát döntően a nyelvi fejlettségi állapot jelenti: a többségi általános iskolák azonos korosztályától egyedileg nagyon változó mértékben elmaradott artikuláció, szókincs, a nyelvi kifejezőeszközök kevésbé automatizált és árnyalt használata, a nyelvhasználat akusztikus, ritmikai összetevőinek érzékeléséből, felhasználásából következő eltérések, alacsony szintű verbális információ-feldolgozás, szűk terjedelmű munkamemória, elégtelen fonémadifferenciálás és fonológiai tudatosság, az írásbeli nyelvhasználat zavara. A NAT elveit és lényegét nem érintő módosításoknak ezek a jelenségek képezik az alapját.

A beszéd fogyatékos tanulók sajátos nevelési igényei miatti specialitások a tantárgy vonatkozásában:

- spontán beszédhasználat fejlesztése (beszédértés, önálló nyelvi kifejezés, beszédérthetőség),
- a kapcsolatteremtés nyelvi eszközeinek elsajátítása,
- az önálló szövegértő olvasás fejlesztése az alsó tagozaton, hangsúlyosabban köznapi témájú szövegekre támaszkodva, majd később fokozatosan irodalmi művek bevonásával. Ez jelenti az olvasásra alapozó tanulás alapjainak lerakását,
- a beszélt és az írott nyelv grammatikai rendszerének tudatos felépítése, gyakorlása,
- a nyelvi kódrendszer értelmezésének, működésének megtámogatása, mind a bemenetnél (beszédhangok differenciálása, hangkapcsolatok észlelése), mind a feldolgozásnál (szó, grammatika, mondat, bekezdés, szöveg),
- konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés (különösen az elvont fogalmak, az állandó szókapcsolatok, a szólások és közmondások, az árnyaltabb megfogalmazási formák megismerése, alkalmazása),
- a megfelelő olvasás - és íráskészség,
- az irodalom és az olvasó kapcsolatának alakítása, olvasóvá nevelés,
- a szövegértés fejlesztése, a szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség formálása, folyamatos fejlesztése,

- a nyelvtani és helyesírási ismeretek, ennek révén a tudatos nyelvszemlélet fokozatos alakítása,
- a magyar nyelv életének és rendszerének ismerete,
- a kulturált nyelvi magatartásra való felkészítés,
- a tanulási képesség fejlesztése, az ismeretfeldolgozási technikák megtanítása, alkalmazása.

A beszéd fogyatékos gyermekek fejlesztésének elvei:

- A beszéd fogyatékos tanulók oktatásában az olvasás/írás általában akadályozottnak tekintendő. A beiskolázott tanulók eredményes oktatása tekintetében ezért elsősorban azokat a képességeket célszerű fejleszteni, amelyek a kultúrtechnikák elsajátítását eredményezik. Az előzőek miatt a képességfejlesztés mellett körültekintően választandó meg a megfelelő olvasástanítási módszer.
- A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
- A módszerek megválasztásakor az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, és a korrekció adott szakaszának figyelembevétele szükséges.
- A fejlesztésben meghatározó a sokoldalú perцепciós fejlesztés, melynek során a kinezteziás, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítve fejlődnek.
- Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a különböző beszédműveletek számos azonos, illetve közös elemből tevődnek össze, a fejlesztés a különböző átviteli megoldásokkal eredményesebbé tehető.
- A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.
- A súlyos beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése intenzív és folyamatos.
- A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában - a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében - a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszának 1-4. évfolyama komplex egységet alkot. Az olvasás és írás jelrendszerének tanítása párhuzamosan folyik a többi nyelvi készség és képesség, a szóbeli és írásbeli nyelvhasználati területek (beszéd, olvasás, hallott és olvasott szöveg értése, írás, helyesírás, szóbeli és írásbeli szövegalkotás) folyamatos fejlesztésével.

A kompetencia-fejlesztés alapja a beszéd, az olvasás és az írás készségszintű elsajátítása, mely a pedagógus által is közvetített ismeretekre épülve játékokkal, játékos gyakorlatokkal valósul meg a leghatékonyabban.

A gyermek beszéde ezen oktatási szakaszban folyamatosan fejlődik. Napjainkban a megváltozott társadalmi körülmények következtében a beszédfejlődés lényegesen lelassult, ezért annak tudatos és folyamatos fejlesztése szükséges.

Ebben a szakaszban a logopédiai fejlesztés kiemelt feladatai:

- Az artikuláció és a beszédhang-differenciálás javítása.
- Szókincsbővítés.
- Relációs fogalmak stabilizálása (téri-, idői tájékozódás).
- Verbális gondolkodás fejlesztése.
- Beszédészlelés és beszédmegértés pontosítása.
- Megfelelő szintű akusztiko-motoros integráció kialakítása.
- Verbális és vizuális szerialitás fejlesztése.

A felső tagozatos tananyag szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz. A képzési szakasz első felében motívumokra épülő témakörök uralják a tananyagot. Ezek biztosítják a tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompétenciák és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését.

A képzés második szakaszában a fő tananyagszervező elv a kronológia. Ennek célja, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom néhány nagy korszakát, művelődéstörténeti korszakát, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagtartalmaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok felismerése.

Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanuló nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják.

A felső tagozatos tanulók logopédiai fejlesztésének első lépése az alsó tagozatban elért fejlettségi szint meghatározása, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó, megkezdett fejlesztés folytatása.

A legfontosabb logopédiai fejlesztési feladat felső tagozatban:

- A fonémadifferenciálás, fonológiai tudatosság további fejlesztése.
- A tanult helyesírási szabályok helyes alkalmazása.
- Szóbeli kifejezőkészség, változatos kommunikációs helyzetekben való helytállás.
- Szövegfeldolgozás pontosítása (Praktikus szövegtípusok ismerete. Pl.: menetrend, használati utasítás, adatlapok).
- Gyakorlati oldalról megközelített írásbeliség (A szűkebb és tágabb környezettel való hatékony kommunikáció segítése. Pl.: hivatalos levél, apróhirdetés).
- Az 5–8. évfolyamon a tanítás célja az is, hogy megfelelően előkészítse a középiskolai tanulmányokat.
- A tervezéskor figyelembe kell venni a középiskolai felvételi vizsgák elvárásait, azaz a középiskolák ismert bemeneti követelményeit.
- Az értékelési eljárások alkalmazásakor fontos a tanuló teljesítményének kiegyensúlyozott, szóban és írásban történő megítélése.
- A beszédfigyatékos tanulók nevelésében a kerettantervben leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Összesített óraszám táblázat évfolyamonként

Évfolyam	1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	EK.	1.							
Éves óraszám	272	272	272	238	238	170	170	136	170
Heti óraszám	8	8	8	7	7	5	5	4	5

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatekos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

1-4. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a magyar nyelv és irodalom tantárgy elsődleges célja az anyanyelvi kommunikációs képességek fejlesztése, és az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása. Az anyanyelvi képességek fejlesztése nemcsak cél, hanem eszköz is a személyiség harmonikus fejlődéséhez, a nemzeti önzonosság erősödéséhez, a kognitív és érzelmi fejlődéshez, valamint mindezek katalizátora is egyben.

Az anyanyelvi nevelésnek kisiskolás korban is alapvető szerepe van a kulcskompetenciák kialakításában, fejlesztésében, mert erre építve, ez által válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy további fontos feladata a szóbeli és az írásbeli érintkezések önálló és kreatív, integrált használatának elsajátíttatásához szükséges alapvető képességek intenzív fejlesztése, a modern társadalom különféle színterein gyakorolt nyelvhasználati módok tanítása, illetve a nyelvhasználat változatos, adekvát, tanulói tevékenységekre épülő, folyamatos gyakoroltatása.

A kor szükségleteinek és a társadalom elvárásainak megfelelően az alsó tagozatos magyar nyelv és irodalom tantárgy középpontjába a kerettanterv az olvasás-szövegértés és a helyes beszéd képességének fejlesztését helyezi, mint kiemelt területet, és ennek új elemeiként megjelennek az olvasási stratégiák is. Az olvasás és az írás képességének elsajátítása kulcs az önálló tanúláshoz, majd pedig a boldoguláshoz a mindennapi életben.

A kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor különféle szinten birtokolják és használják anyanyelvüket. Az első iskolai években a tanító feladata nem az elméleti rendszerezés, hanem a változatos és egyre magasabb szinten történő gyakoroltatás a különféle kommunikációs helyzetekben, illetve a szorongásmentes, motivált nyelvi fejlődési környezet megteremtése. A játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőséget teremtenek a nyelvi tudatosság, a kreativitás, az árnyalt önkifejezés, a másik megértésének igényére, a képességek fejlesztésére. E fejlesztési folyamatra épülhet majd a továbbiakban az anyanyelvi és az irodalmi kultúra megismertetése.

Az irodalmi nevelés kialakítja és fejleszti a művekkel folytatott aktív párbeszéd képességét. Elsődleges feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az

irodalmi műveltség megalapozásához kisiskolás korban a szövegolvasáshoz kapcsolódó szövegelemző és értelmező együttgondolkodás, a saját gondolatok kifejtése, egymás véleményének megismerése, valamint az irodalmi művekkel kapcsolatos tapasztalatszerzés, az esztétikai, erkölcsi értékek felfedezése, érzelmileg is megalapozott befogadása nyit utat. Mindez komoly hatást gyakorolhat az érzelmi élet, az önismeret és a társas kapcsolatok fejlődésére.

A különféle kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó tevékenységek kedvező feltételeket teremtenek az önálló tanulás képességeinek célirányos fejlesztéséhez, az ismeretfeldolgozás kulturális technikáinak megismeréséhez és gyakorlásához.

A beszédfigyatekos tanulók nevelésében a kerettantervben leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Speciális fejlesztések:

- Egyéni fejlesztés
- Logopédiai terápia

Egyéni fejlesztés

A beszédfigyatekos gyermek komplex terápiájának egyik alkotóeleme az egyéni fejlesztés. Egyéni vagy kiscsoportos formában, a gyermek fejlettségi szintjét figyelembe véve, egyénre szabott terápiában részesül.

- A tanulási nehézségek okai között az idegrendszer szerveződésében fennálló hibák szerepelnek.
- Gyakran társulhatnak más rendellenességgel.
- A nagymozgások összerendezetlenek.
- Az elemi mozgásokhoz kapcsolódó érzékelő- és irányítóközpontok tökéletlenül működnek.
- Az ingerületvezetés meglassult, bizonytalan.
- A finommozgások pontatlanok, bizonytalan a laterizáció.

E problémák leküzdésére a Kulcsár Mihályné által kidolgozott mozgásterápia programot használjuk. Ezáltal megoldódnak a fent említett eltérések, ez kedvezően hat az olvasás-írás–beszédtanulásra, figyelemre, magatartásra.

Eredményesek lehetnek még a beszéd fogyatékos gyermekek terápiájában más, tanulási zavarok leküzdését célzó programok is.

Logopédiai terápia

A logopédiai terápia célja:

Biztosítani a beszédhibás egyén személyiségének töretlen fejlődését, célkitűzéseinek megvalósulását, az optimális szocializációt, a sikeres rehabilitációt, illetve rehabilitációt.

- A vizsgálat a terápia egész folyamatát érinti.
- A terápia a szakemberek széleskörű, összehangolt team-munkáját igényli.
- Az eszközök alkalmazása, a célirányos fejlesztés, a személyiséget figyelembevevő intenzív foglalkozás alkalmazása elengedhetetlen a beszédhiba javításában.
- A logopédus a gyermek állapotára, egyéni fejlesztési szükségleteire tervezi a beavatkozás általános célját, a feldolgozandó anyag tartalmát, az illeszkedő módszert és eszközt, a felhasználható időt, a fejlesztéshez szükséges optimális pedagógiai körülményeket.

Fejlesztési alapelvek:

- A beszéd rendellenességeinek korrekciójában alkalmazott módszerek összhangban vannak a beszédjavítás alapelveivel.
- A fejlesztés tudatos, tervszerű és folyamatos.
- Sokoldalú perцепciós fejlesztés (a kinezteziás, a hallási, a látási és a beszédmozgások egymást erősítve fejlesztik.)

Munkaformák:

- Egyéni terápia
- Csoportterápia
- Egyéniesített csoportterápia

Terápiás programok:

- Akadályozott beszédfejlődés
- Pöszeség
- Orrhangzós beszéd
- Beszédrítmus zavara (dadogás, hadarás)
- Diszfázia
- Diszlexia – diszgráfia - diszkalkulia esetén prevenció, redukáció
- Beszédészlelés, beszédértés zavara

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatekos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

1. évfolyam előkészítő 1. osztály

Sajátosságok

- Legfontosabb alapelvünk olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, a speciális szükségleteket, az egyéni teherbíró képességet. A fejlesztés egyéni, kiscsoportos és csoportos formában történik a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez alkalmazkodva.
- A multiszenzorális fejlesztés a percepció minden részterületét fejleszti: a vizuális, az akusztikus, a taktilis és mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességeket.
- Az előkészítő osztályban intenzív fejlesztés folyik.
 - A mozgás, a kommunikáció, az anyanyelv és a vizuomotoros készség fejlesztése megalapozzák a későbbi speciális terápiát, valamint az alapkészségek fejlesztését:
 - A mozgás- és kommunikáció fejlesztése (nagy-és finommotorika fejlesztés, a koordinációs zavarok, mozgásos ügyetlenség kiküszöbölése, a testi-lelki harmónia.)
 - Anyanyelvi fejlesztés (egész napos intenzív terápia minden érzékszerv bevonásával látni, tapintani, szerezni, felhasználni.)
 - A vizuomotoros készség fejlesztése (testséma, vizuális észlelés, megfigyelő képesség, a finommotorika, taktilis érzékelés, téri irányok) fejlesztése
- A betűtanítás 2 tanév alatt, lassú tempóban valósul meg. A gyermekek képességeinek figyelembevételével kezdjük meg a betűtanítást, az összeolvasást.
- Az olvasástanítás Meixner Ildikó diszlexia prevenciós módszerére épül, az olvasászavar megelőzését szolgálva.
- A betűtanítás sorrendje kiküszöböli a homogén gátlást.
- Valamennyi betűnél elemezzük a képző mozzanatok / magánhangzók esetében az ajakállást, mássalhangzókat hangutánzásként kezeljük/.
- Az összeolvasást szótagcsoportonként, oszloponként gyakoroljuk, sokáig a magánhangzók vannak elől. Hat betű tanítása után kezdjük meg szótagsorok olvasásával, segítjük az egyik hangból a másikba való átvezető artikulációs mozgásokat.
- A szavak olvasása mássalhangzó- magánhangzó-, mássalhangzó-magánhangzó-négybetűs szavak olvasásával kezdődik. (pl.: me-se)

- Szómagyarázat itt kezdődik el szókép-tárgykép egyeztetéssel. Fontos a diszlexiás gyermekeknél.
- Az írástanítás késleltetett. Először az olvasásra helyezzük a hangsúlyt, miközben az íráselemeket jól begyakoroljuk, íráskészséget fejlesztjük.
- A diszlexia prevenciós módszer az íráskészség fejlesztésénél a diktálásra helyezi a hangsúlyt.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 8 óra

Éves óraszám: 272 óra

Témakör neve	Óraszám
BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Beszéd és kommunikáció	15
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	54
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	54
Népmesék, műmesék	7
Versek, népköltészeti alkotások	13
Helyem a közösségben – család, iskola	4
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	6
Állatok, növények, emberek	6
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	32
Írás jelrendszere	38
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	23
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	7
Kisbetű – nagybetű	0
A magyar ábécé – a betűrend	0
Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe	13
Összes óraszám:	272

1. évfolyam előkészítő 1. osztály

Témakör	Beszéd és olvasás: Beszéd és kommunikáció	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; - megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; - részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; - használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés, - élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.	- Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Beszédfejlesztés: beszédleghzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, - Ritmusérzék-fejlesztés - Hangok, szótagok analízise, szintézise - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Beszédészlelés, beszédértés - Kifejező, érthető beszéd - Helyesejtés kialakítása - Nem nyelvi jelek használata - Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok - Párbeszéd, szituációs játékok
Kulcsfogalmak/ fogalmak	- Bemutatkozás, bemutatás, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás. - helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték

Témakör	Beszéd és olvasás: Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret 54 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástanulás előkészítése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát • érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért.	• Érzelmi fejlesztés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése • Szókincs gyarapítása • Szókincs aktivizálása • Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése • Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése • Betű -hang azonosítás • Szótagolás • Olvasástechnika fejlesztése • Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe • A szóbeli és kifejezőkészség fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, cím, szöveg, mondat, szótag, szó. hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

Témakör	Beszéd és olvasás: Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret 54 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasás jelrendszerének elsajátítása, a dekódolási képesség kialakítása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát; • érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;	• Érzelmi nevelés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése • Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése • Szókincs gyarapítása • Szókincs aktivizálása • Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése • Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése • Betű-hang azonosítás • Összeolvasási képesség fejlesztése • Szótagolás • Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés • Olvasástechnika fejlesztése • Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése • Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe • A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése • A teljes magyar ábécé nyomtatott kis- és nagybetűi
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Beszédhang, (szerző, író, olvasó, cím, szöveg,) írásjel, összefoglalás, hang, betű, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

Témakör	Beszéd és olvasás: Népmesék, műmesék	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása. A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a zene révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; - különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; - képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;	- Érzelmi nevelés - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Szótagoló olvasás - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig - Olvasástechnika fejlesztése - Szövegértő olvasás fejlesztése - Események helyszíne, ideje, sorrendje - Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása - Olvasási stratégiák: jóslás, keresés - Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. - Népmesék jellemző jegyeinek megfigyelése: meseszámok, kezdő és záró fordulatok, szóismétlések, szereplőtípusok <u>Törzsanyag</u> Magyar népmesék: A sajtot osztó róka <u>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</u> A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Csukás István: Süsü /részlet/; Jékely Zoltán: A három pillangó; A kismalac és a farkasok (Arany László)

felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket	Javasolt tevékenységek Bábszínház, színházlátogatás
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, cím, szöveg, mondat, írásjel. szótag, szó, mondat, szöveg, mese, népmese, műmese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, állandósult szókapcsolat, kezdő és záró fordulat, meseszám

Témakör	Beszéd és olvasás: Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása. A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a zene révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - biztosan ismeri az olvasás eddig tanult jelrendszerét; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;	- Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Ritmusérzék fejlesztése - Olvasástechnika fejlesztése - Szótagoló olvasás - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. - Belső képalkotás - Ritmusélmény - Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával - Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel - Magánhangzók, mássalhangzók

- ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; - részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös feldolgozásában - élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; - érzékel és átéli a vers ritmusát és hangulatát - felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket	<u>Törzsanyag</u> Mondókák: Alma, alma... Megy a vonat Sétálunk, sétálunk Egy, kettő, három, négy, te kis cipő Cirmos, cica haj Ecc, pecc, ... Hónapsorolók, ujjmondókák Anyák napi versrészletek <u>Javasolt tevékenységek</u> Bábszínház, színházlátogatás
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mese, vers, szereplő, vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, ritmus, refrén, költő, cím.

Témakör	Beszéd és olvasás: Helyem a közösségben – család, iskola	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - biztosan ismeri az olvasás eddig tanult jelrendszerét; - képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az	- Érzelmi fejlesztés - Beszédképesség fejlesztése - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Időben való tájékozódás fejlesztése - Olvasástechnika fejlesztése - Szótagoló olvasás - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig

iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni • felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására; • megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.	• Szövegértő olvasás fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Empatikus képesség fejlesztése • Olvasási stratégiák: jóslás, keresés • Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek <u>TÖRZSANYAG</u> Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami
Kulcsfogalmak/ fogalmak	iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás

Témakör	Beszéd és olvasás: Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ünnepkörök, hagyományok megismerése, az évszakok ritmikusságának tapasztalása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; - megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; - jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; - felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,	- Érzelmi fejlesztés - Szótagoló olvasás - Az olvasástechnika fejlesztése - Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink - Magyar hagyományok tisztelete - Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15. húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk - keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd - nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről - Lakóhely hagyományainak megismerése - Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák <u>TÖRZSANYAG</u> <u>Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán:</u> <u>Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz;</u> <u>Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra</u> <u>/részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?;</u> <u>Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes</u> <u>játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag</u>

• megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; • részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; • élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről; • feladatok megoldása során társaival együttműködik.	<u>Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam;</u> valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memorittek.) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak <u>Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor:</u> <u>Javasolt tevékenységek</u> Részvétel hagyományokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó programokon. Ünnepekhez kapcsolódó emlékhelyek meglátogatása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keresztény/keresztényen ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás.

Témakör	Beszéd és olvasás: Állatok, növények, emberek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A magyar ábécé írott betűinek használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élő és az élettelen világ megismerése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést,	• Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértés fejlesztése • Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára • Beszédfejlesztés • Érzelmi fejlesztés • Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása • Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről • Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése • Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) • Lényegkiemelés képessége • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Belső képalkotás • Válogató olvasás • Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával • Tanulás tanulása <u>TÖRZSANYAG</u> Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben <u>Javasolt tevékenységek</u> Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása. Részvétel természetvédelmi projektben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, időrend, cím, illusztráció.

Témakör	Írás és helyesírás: Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nagymozgás a finommotorika és a tér- és síkbeli tájékozódás fejlesztése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.	• Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése • Tapintás, érzékelés fejlesztése • Finommotorika fejlesztése • Síkbeli tájékozódás fejlesztése • Helyes ceruzafogás kialakítása • Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása • Írástechnika fejlesztése • Írott kisbetűk alakítása, kapcsolása • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Betű- és hangazonosítás • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése • A tanult írott kisbetűk és kapcsolásaik • 2-3 szóból álló mondatok írása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betűelem, számelem, vonalrendszer, kapcsolat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

Témakör	Írás és helyesírás: Írás jelrendszere	Órakeret 38 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nagymozgás a finommotorika és a tér- és síkbeli tájékozódás fejlesztése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.	• Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése • Tapintás, érzékelés fejlesztése • Finommotorika fejlesztése • Síkbeli tájékozódás fejlesztése • Helyes ceruzafogás kialakítása • Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása • Írástechnika fejlesztése • A tanult írott kisbetűk alakítása, kapcsolása • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Betű- és hangazonosítás • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette

Témakör	Írás és helyesírás: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	Órakeret 23 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; • törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; • érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; • feladatvégzés során társaival együtt működjenek; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.	• Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése • Fonémahallás fejlesztése • Vizuális memória fejlesztése • Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) • Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése • Helyesírási készség fejlesztése • Egyjegyű mássalhangzók írása a szavakban • A kiejtéssel megegyező rövid szavak helyes leírása; • Aktív szókincs fejlesztése • Szótagolás, elválasztás
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó.

Témakör	Írás és helyesírás: A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot, és azokra válaszokat fogalmaz meg; • írásbeli munkáját segítséggel ellenőrzi, javítja;	• Ösztönös nyelvtudás formálása • Nyelvi tudatosság fejlesztése • Önellenőrzés, hibajavítás képessége • Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, pont, írásjel, kisbetű.

Témakör	Írás és helyesírás: Hangok időtartamának jelentés- megkülönböztető szerepe	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.		• Fonémahallás fejlesztése • Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) • Szókincsfejlesztés • Artikuláció fejlesztése • Beszédfejlesztés • Helyesírási készség fejlesztése • Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam.	

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam előkészítő 1. osztály végén:

- Vegyen részt a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban.
- Részképességei érik el a szükséges szintet (észlelés, figyelem, emlékezet, grafomotorika, finommotorika, állóképesség).
- Fejlődjön a tér- és időbeli relációs szókincse.
- Próbálkozzon a tanult főfogalmakhoz megfelelő fogalmakat hozzárendelni.
- Törekedjen a nyelvi kontaktusba való belépésre, dialógusokban és csoportos beszélgetésekben való aktív részvételre.
- Törekedjen beszédállapotának megfelelően mondanivalójának egyszerű nyelvi megformálására.
- Fejlődjön a spontán beszédértése és aktív szóhasználata.
- Törekedjen rövid versek, mondókák tanulására, hallás-beszéd állapotának megfelelő felidézésére.
- Bizonyítsa a szöveg megértését nyelvi szintjének megfelelően.

- Megismeri, észleli a nyelv alkotóelemeit, hangot, betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget és azokra válaszokat fogalmaz meg.
- Törekedjen képességeinek megfelelően a biztos betűfelismerésre, összevonásra.
- Szövegértése terjedjen ki szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid mesék, történetek, olvasmányok megértésére, az értés nyelvi és egyéb eszközökkel való bizonyítására.
- Szerezzen ismereteket a „Helyem a közösségben, Évszakok, ünnepkörök, hagyományok, Állatok, növények, emberek” témaköreiben.
- Törekedjen egyéni sajátosságaihoz mérten a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre.
- A tanuló ismerje és használja a magyar ábécé tanult kisbetűinek írott alakjait.
- A tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási ismereteit képességeihez mérten alkalmazza.

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatékos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

1. évfolyam 1. osztály

Sajátosságok

- Legfontosabb alapelvünk olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, a speciális szükségleteket, az egyéni teherbíró képességet. A fejlesztés egyéni, kiscsoportos és csoportos formában történik a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez alkalmazkodva.
- A multiszenzorális fejlesztés a percepció minden részterületét fejleszti: a vizuális, az akusztikus, a taktilis és mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességeket.
- Az előkészítő osztályban intenzív fejlesztés folyik.
 - A mozgás, a kommunikáció, az anyanyelv és a vizuomotoros készség fejlesztése megalapozzák a későbbi speciális terápiát, valamint az alapkészségek fejlesztését:
 - A mozgás- és kommunikáció fejlesztése (nagy-és finommotorika fejlesztés, a koordinációs zavarok, mozgásos ügyetlenség kiküszöbölése, a testi-lelki harmónia.)
 - Anyanyelvi fejlesztés (egész napos intenzív terápia minden érzékszerv bevonásával látni, tapintani, szerezni, felhasználni.)

- A vizuomotoros készség fejlesztése (testséma, vizuális észlelés, megfigyelő képesség, a finommotorika, taktilis érzékelés, téri irányok) fejlesztése
- A betűtanítás 2 tanév alatt, lassú tempóban valósul meg. A gyermekek képességeinek figyelembevételével kezdjük meg a betűtanítást, az összeolvasást.
- Az olvasástanítás Meixner Ildikó diszlexia prevenciós módszerére épül, az olvasászavar megelőzését szolgálva.
- A betűtanítás sorrendje kiküszöböli a homogén gátlást.
- Valamennyi betűnél elemezzük a képző mozzanatok / magánhangzók esetében az ajakállást, mássalhangzókat hangutánzásként kezeljük/.
- Az összeolvasást szótagcsoportonként, oszloponként gyakoroljuk, sokáig a magánhangzók vannak elől. Hat betű tanítása után kezdjük meg szótagsorok olvasásával, segítjük az egyik hangból a másikba való átvezető artikulációs mozgásokat.
- A szavak olvasása mássalhangzó- magánhangzó-, mássalhangzó-magánhangzó- négybetűs szavak olvasásával kezdődik. (pl.: me-se)
- Szómagyarázat itt kezdődik el szókép-tárgykép egyeztetéssel. Fontos a diszlexiás gyermekeknél.
- Az írástanítás késleltetett. Először az olvasásra helyezzük a hangsúlyt, miközben az íráselemeket jól begyakoroljuk, íráskészséget fejlesztjük.
- A diszlexia prevenciós módszer az íráskészség fejlesztésénél a diktálásra helyezi a hangsúlyt.

Témakörök táblázata:
Heti óraszám: 8 óra
Éves óraszám: 272 óra

Témakör neve	Óraszám
BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Beszéd és kommunikáció	15
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	20
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	88
Népmesék, műmesék	12
Versek, népköltészeti alkotások	10
Helyem a közösségben – család, iskola	4
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	10
Állatok, növények, emberek	8
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	
Írás jelrendszere	63
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	13
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	14
Kisbetű – nagybetű	0
A magyar ábécé – a betűrend	0
Hangok időtartamának jelentés-megkülönböztető szerepe	15
Összes óraszám:	272

1. évfolyam 1. osztály

Témakör	Beszéd és olvasás: Beszéd és kommunikáció	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; - megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; - részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; - használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérdés, megszólítás, kérdés, és - élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol. - A kommunikáció témakörei: - Az élettelen természet alapismeretei - Az élő természet alapismeretei - Testünk és életműködésünk - Tájékozódási alapismeretek - Közlekedés	- Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Beszédfejlesztés: beszédleghzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, - Ritmusérzék-fejlesztés - Hangok, szótagok analízise, szintézise - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Beszédészlelés, beszédértés - Kifejező, érthető beszéd - Helyesejtés kialakítása - Nem nyelvi jelek használata - Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok - Párbeszéd, szituációs játékok

• A lakóhely ismeretei • Az emberi kapcsolatok	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemutatkozás, bemutatás, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás, helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték.

Témakör	Betűtanítás kezdete Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasás jelrendszerének elsajátítása, a dekódolási képesség kialakítása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát • érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • a történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért.	• Érzelmi fejlesztés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése • Szókincs gyarapítása • Szókincs aktivizálása • Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése • Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Szerialitás (sorrendiség, szabályszerűség, ismétlődés) fejlesztése • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése • Betű-hang azonosítás • Szótagolás • Olvasástechnika fejlesztése • Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe • A-szóbeli és kifejezőkészség fejlesztése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Beszédhang, szerző, író, olvasó, cím, szöveg, írásjel, összefoglalás. Hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonyyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.
------------------------------------	---

Témakör	Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret 88 óra
Előzetes tudás	Betűfelismerési, összevonási képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasás jelrendszerének elsajátítása, a dekódolási képesség kialakítása. A szövegértő olvasás előkészítése szavak és mondatok, rövid szövegek szintjén.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát • érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát	• Érzelmi nevelés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése • Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése • Szókincs gyarapítása • Szókincs aktivizálása • Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése • Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése • Betű-hang azonosítás • Összeolvasási képesség fejlesztése • Szótagolás • Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés • Olvasástechnika fejlesztése

	• Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése • Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe • A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése • A teljes magyar ábécé nyomtatott kisbetűi
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, cím, szöveg, mondat, írásjel, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.

Témakör	Népmesék, műmesék	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása. A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a zene révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; • felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket;	• Érzelmi nevelés • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Szótagoló olvasás • Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig • Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése • Események helyszíne, ideje, sorrendje • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Olvasási stratégiák: jóslás, keresés • Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a

• egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket. • önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.	lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. • A nyomtatott magyar ábécé kisbetűi. <u>TÖRZSANYAG</u> Magyar népmesék: A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga, a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; Az okos leány; Az öreg halász és a nagyravágyó felesége (Illyés Gyula); A hiú király; Csalimese (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek) A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); Móra Ferenc: Levelek hullása; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; Lázár Ervin: Kék meg a sárga; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigány; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mese, vers, versszak, verssor; szereplő, szótag, szó, mondat, szöveg, mese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, meseszám.

Témakör	Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása, a műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a zene révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton: vers, mondóka, mese, szereplő. . (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; - ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; - részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; - élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; - érezkeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát	- Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Ritmusérzék fejlesztése - Olvasástechnika fejlesztése - Szótagoló olvasás - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. - Belső képalkotás - Ritmusélmény - Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával - Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel - A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi - A vers formai jellemzői: ritmus - Magánhangzók, mássalhangzók TÖRZSANYAG Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; Weöres Sándor: Galagonya; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; Móra Ferenc: A cinege cipője; József Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám

felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását.	tyúkja; Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álmomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek (A vastag betűs művek memoriték.) A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: Kányádi Sándor: Ballag már; <u>Móra Ferenc: Csókai csóka</u>; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnepre; Romhányi József: A pék pókja; Weöres Sándor: Nyári este; <u>Móra Ferenc: Zengő ABC</u>; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakkal?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; <u>Weöres Sándor: Nyári este</u>; Tamkó Sirató Károly: Pinty és ponty
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, ritmus, költő, cím.

Témakör	Helyem a közösségben – család, iskola	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A cél a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az	- Érzelmi fejlesztés - Beszédkészség fejlesztése - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Időben való tájékozódás fejlesztése - Olvasástechnika fejlesztése - Szótagoló olvasás

iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni • felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket • részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.	• Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig • Szövegértő olvasás fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Empatikus képesség fejlesztése • A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi • Olvasási stratégiák: jóslás, keresés • Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek <u>TÖRZSANYAG</u> Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás.

Témakör	Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ünnepkörök, hagyományok megismerése, az évszakok ritmikusságának tapasztalása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; - megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; - jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; - felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást,	- Érzelmi fejlesztés - Szótagoló olvasás - Az olvasástechnika fejlesztése - Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi - Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink - Magyar hagyományok tisztelete - Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk - keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd - nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről - Lakóhely hagyományainak megismerése - Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák <u>TÖRZSANYAG</u> <u>Magyar népköltés: Hónapsoroló; Zelk Zoltán:</u> <u>Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz;</u> <u>Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra /részlet/; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?;</u> <u>Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag</u>

• megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; • részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; • élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről; • feladatok megoldása során társaival együttműködik.	<u>Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése (népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam</u>; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memorittek.) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: <u>Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; Zelk Zoltán: Téli fák; Móra Ferenc: A kíváncsi hóhelyek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösddőlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág</u>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keresztény/keresztény ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás.

Témakör	Állatok, növények, emberek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élő és az élettelen világ megismerése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; • ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; • különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, • biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.	• Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértés fejlesztése • Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára • Beszédfejlesztés • Érzelmi fejlesztés • Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása • Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről • Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése • Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) • Lényegkiemelés képessége • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Belső képalkotás • Válogató olvasás • Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával • Tanulás tanulása <u>TÖRZSANYAG</u> Ismerettartalmú szövegek az: Állatok, növények, emberek témakörben. <u>Javasolt tevékenységek</u> Településen, település közelében található állat-, növény-, botanikus kert meglátogatása. Részvétel természetvédelmi projektben.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adat, információ, időrend, cím, illusztráció.

Témakör	Írás jelrendszere	Órakeret 63 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az írás jelrendszerének differenciált elsajátítása. A helyes írásszokások kialakítása, az egyéni képességek különbségei figyelembevételével. Az írástechnika és a rendezett kézirás megalapozása, fejlesztése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.	- Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése - Tapintás, érzékelés fejlesztése - Finommotorika fejlesztése - Síkbeli tájékozódás fejlesztése - Helyes ceruzafogás kialakítása - Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása - Írástechnika fejlesztése - Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása - Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése - Betű- és hangazonosítás - Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése - Magyar ábécé írott kis- betűi és kapcsolásai 3-4 szóból álló mondatok írása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette stb.

Témakör	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; • törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; • érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; • feladatvégzés során társaival együtt működjék; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.	• Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése • Fonémahallás fejlesztése • Vizuális memória fejlesztése • Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) • Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése • Helyesírási készség fejlesztése • Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban • A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; • Aktív szókincs fejlesztése • Szótagolás, elválasztás
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése.

Témakör	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot. • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; • a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására; megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 2-3 mondatos szöveget alkot.	• Ösztönös nyelvtudás formálása • Nyelvi tudatosság fejlesztése • Önellenőrzés, hibajavítás képessége • Hibajavítás szöveg minta alapján • Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése • Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek • A kijelentő és kérdő mondatok • Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű.

Témakör	Írás és helyesírás: Hangok időtartamának jelentés- megkülönböztető szerepe	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Iskolaérettség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.		• Fonémahallás fejlesztése • Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) • Szókincsfejlesztés • Artikuláció fejlesztése • Beszédfejlesztés • Helyesírási készség fejlesztése • Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam.	

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam 1. osztály végén:

- Vegyen részt a testséma-tudatosságot fejlesztő tevékenységekben (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek tudatosítása) és érzékelő játékokban.
- Részképességei érik el a szükséges szintet (észlelés, figyelem, emlékezet, grafomotorika, finommotorika, állóképesség).
- Fejlődjön a tér- és időbeli relációs szókinccse.
- Próbálkozzon a tanult főfogalmakhoz megfelelő fogalmakat hozzárendelni.
- Törekedjen a nyelvi dialógusokban és csoportos beszélgetésekben való aktív részvételre.
- Törekedjen beszédállapotának megfelelően mondanivalójának egyszerű nyelvi megformálására.
- Fejlődjön a spontán beszédértése és aktív szóhasználata.
- Törekedjen rövid versek, mondókák tanulására, beszédállapotának megfelelő felidőzésére.
- Bizonyítsa a szöveg megértését nyelvi szintjének megfelelően.
- Megismeri, észleli a nyelv alkotóelemeit, hangot, betűt, szótagot, szót, mondatot, szöveget és azokra válaszokat fogalmaz meg.
- Törekedjen képességeinek megfelelően a biztos betűfelismerésre, összevonásra.

- Törekedjen ismert és begyakorolt rövid szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően felolvasni.
- Szövegértése terjedjen ki szavak, szószerkezetek, mondatok, rövid mesék, történetek, olvasmányok megértésére, az értés nyelvi és egyéb eszközökkel való bizonyítására.
- Törekedjék globális szövegtartalomhoz kapcsolódóan feladatlapok megoldására.
- Próbálja a tanuló megnevezni a versek, mondókák, címét, szereplőit.
- Szerezzen ismereteket a „Helyem a közösségben, Évszakok, ünnepkörök, hagyományok, Állatok, növények, emberek” témaköreiben.
- Törekedjen egyéni sajátosságaihoz mérten a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre.
- A tanuló ismerje és használja a magyar ábécé tanult kisbetűinek írott alakjait.
- A tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási ismereteit képességeihez mérten alkalmazza.
- Törekedjen az írás során (másolás, emlékezetből írás, tollbamondás) egyéni adottságaihoz mérten a pontos betűalakításra, betűkapcsolásra.

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatékos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

2. évfolyam

Az iskolába kerülő gyermekek nyelvhasználata nagyon eltérő. Ennek az évfolyamnak az egyik fő feladata az ösztönös nyelvhasználat tudatosítása. A nyelvi tudatosság fejlesztésének eredményeként fejlődik a tanuló fonémahallása, szótagolási, valamint analizáló-szintetizáló képessége, mindeközben elsajátítja az olvasás-írás jelrendszerét.

Az olvasás és írás készségének kialakítása alapvetően meghatározhatja a tanuló későbbi tanulási képességeinek fejlődését, iskolai sikerességét. Ezért szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált alapozás.

Ezen az évfolyamon sajátítják el a tanulók a magyar ábécé írott nagybetűinek írását.

Az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése tovább folytatódik az egyes témakörök mentén.

Az olvasástechnika elsajátításától folyamatosan a szövegértésre tevődik a hangsúly.

A második évfolyamon tovább folytatódik a rendezett íráshasználat alkalmazása, a rendezett írásképre, önellenőrzésre és javításra való szoktatás.

Az írás, helyesírás tevékenységi kör kapcsán az elsődleges cél a nyelvi tapasztalatszerzésre épülő helyesírás kialakítása és fejlesztése.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 8 óra

Éves óraszám: 272 óra

Témakör neve	Óraszám
BESZÉD ÉS OLVASÁS	
Beszéd és kommunikáció	20
Betűtanítás kezdete. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	0
Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	20
Népmesék, műmesék	33
Versek, népköltészeti alkotások	23
Helyem a közösségben – család, iskola	14
Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	21
Állatok, növények, emberek	20
ÍRÁS ÉS HELYESÍRÁS	
Óvodából iskolába – írás-előkészítés, íráskészséget megalapozó képességek fejlesztése	0
Írás jelrendszere	20
A nyelv építő kövei: hang/betű, szótag, szó	14
A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	23
Kisbetű – nagybetű	22
A magyar ábécé – a betűrend	18
Hangok időtartamának jelentés megkülönböztető szerepe	24
Összes óraszám:	272

2. évfolyam

Témakör	Beszéd és olvasás: Beszéd és kommunikáció	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzethez igazodva kommunikál; - megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket a nyelvi fejlettségi szintjén alkalmazza; - részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, beszélgetésben, vitában, és alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; - használja a kapcsolatfelvételi formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés, - élményeiről, segítséggel vagy önállóan beszámol.	- Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Beszédfejlesztés: beszédleghzés, artikuláció fejlesztése, beszédritmus, beszédtempó, - Ritmusérzék-fejlesztés - Hangok, szótagok analízise, szintézise - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Beszédészlelés, beszédértés - Kifejező, érthető beszéd - Helyesejtés kialakítása - Nem nyelvi jelek használata - Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok - Párbeszéd, szituációs játékok
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemutatkozás, bemutatás, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás, helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, testtartás, mimika, párbeszéd, szituáció, drámajáték.

Témakör	Betűtanítás. Olvasási készséget megalapozó részképességek fejlesztése	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Betűfelismerési, összevonási képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasás jelrendszerének elsajátítása, a dekódolási képesség kialakítása. A szövegértő olvasás előkészítése szavak és mondatok, rövid szövegek szintjén.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • megérti a szóbeli utasításokat, kérdéseket és a szöveg tartalmát • érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát	• Érzelmi nevelés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztése • Beszédfejlesztés: beszédészlelés, beszédértés fejlesztése • Szókincs gyarapítása • Szókincs aktivizálása • Téri-időbeli tájékozódás fejlesztése • Beszédmotorika, helyesejtés fejlesztése • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése • Betű-hang azonosítás • Összeolvasási képesség fejlesztése • Szótagolás • Nyelvi tudatosság fejlesztése: szótag és szó megkülönböztetése, hangok képzési sajátosságainak megfigyelése, szó kezdő hangjának azonosítása tanult betűvel, ismert betűvel szógyűjtés • Olvasástechnika fejlesztése • Szótagolvasás, szóolvasás, mondatolvasás, két-három mondatból álló szöveg olvasása és megértése • Megértett szavak, kifejezések integrálása a meglévő szókincsbe • A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése • A teljes magyar ábécé nyomtatott kisbetűi

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, beszédhang, cím, szöveg, mondat, írásjel, kisbetű, nagybetű, magánhangzó, egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzó, hosszú hang, rövid hang, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette; utána, közben, miközben stb.
------------------------------------	---

Témakör	Népmesék, műmesék	Órakeret 33 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása. A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a zene révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;	- Érzelmi nevelés - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Szótagoló olvasás - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig - Olvasástechnika fejlesztése - Szövegértő olvasás fejlesztése - Események helyszíne, ideje, sorrendje - Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása - Olvasási stratégiák: jóslás, keresés - Önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelése és összefoglalása. - A nyomtatott magyar ábécé kisbetűi. TÖRZSANYAG <i>Magyar népmesék: A vadgalamb és a szarka; Miért haragszik a disznó a kutyára, a kutya a macskára, a macska az egérre?; A sajtot osztó róka; Két kecske találkozott a pallón; A varga,</i>

• részt vesz különböző műfajú és megjelenésű szövegek olvasásában és feldolgozásában; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket. • önállóan, képek vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat.	a szikra és a bab; A róka és a kácsák; Jakab meg az apja; <u>Az okos leány</u>; <u>Az öreg halász és a nagyravágyó felesége</u> (Illyés Gyula); A hiú király; <u>Csalimese</u> (Benedek Elek); Lázár Ervin: Mese reggelre; Zelk Zoltán: A három nyúl (verses mese); A pap meg a tojások (cigány népmese); Csukás István: Sün Balázs; Kormos István: Vackor az első bében (részletek) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Csukás István: A téli tücsök meséi /részlet/; A galamb, a réce meg a lúd; Az állatok vitája; Ki a legelőbbvaló?; A szegényember káposztája; A kiskakas gyémánt félkrajcárja (Arany László); Kinek köszönt a vándor?; Az állatok nyelvén tudó juhász; Tréfás mese (Benedek Elek gyűjtése); <u>Móra Ferenc: Levelek hullása</u>; Osváth Erzsébet: A fecskerepülőtéren; <u>Lázár Ervin: Kék meg a sárga</u>; Lázár Ervin: A fába szorult hernyó /részlet/; Kányádi Sándor: A néma tulipán; Kányádi Sándor: Mogyoró király meséje; Csukás István: Egy különös idegen; Csukás István: Süsü /részlet/; Kányádi Sándor: A mindennapi kenyér; Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje (verses mese); Jékely Zoltán: A három pillangó; Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Móricz Zsigmond: Iciri-piciri; Kutya-macska barátság; Kányádi Sándor: Mesemorzsa; Hárs Ernő: Vége a vakációnak; A kiscigánybőr; A kismalac és a farkasok (Arany László); Lázár Ervin: A lyukas zokni
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mese, vers, versszak, verssor; szereplő, szótag, szó, mondat, szöveg, mese, cím, szerző, szereplő, helyszín, időrend, tartalom, meseszám.

Témakör	Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret 23 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadásának megalapozása, a műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a zene révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton: vers, mondóka, mese, szereplő. (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; - ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; - részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; - élményt és tapasztalatot szerez különböző ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a	- Érzelmi fejlesztés - Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés - Ritmusérzék fejlesztése - Olvasástechnika fejlesztése - Szótagoló olvasás - Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Népköltészeti alkotások, mondókák, népdalok, sorolók, kiszámolók stb. - Belső képalkotás - Ritmusélmény - Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával - Egyéni olvasat megteremtése tanítói segítséggel - A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi - A vers formai jellemzői: ritmus - Magánhangzók, mássalhangzók TÖRZSANYAG Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz; Kányádi Sándor: Ha a napnak; József Attila: Hangya; <u>Weöres Sándor: Galagonya</u>; Zelk Zoltán: Este jó, este jó...; Romhányi József: A bűnbánó elefánt; Csoóri Sándor: Esti párbeszéd; Csoóri Sándor: Csodakutya; Kiss Anna: A nappal és az éjszaka; <u>Móra Ferenc: A cinege cipője; József</u>

klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; – érzékeli és átéli a vers ritmusát és hangulatát – felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést, elbeszélő költemények esetén a helyszínt, a szereplőket, az esetleges konfliktust és annak megoldását.	Attila: Altató; Petőfi Sándor: Anyám tyúkjá; Petőfi Sándor: Arany Lacinak; Gazdag Erzsébet: Álmomban; Móricz Zsigmond: A török és a tehenek (A vastag betűs művek memoriték.) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: Kányádi Sándor: Ballag már; <u>Móra Ferenc: Csókai csóka</u>; Nemes Nagy Ágnes: A titkos út; Kányádi Sándor: Szarvasitató; Nemes Nagy Ágnes: Névnepre; Romhányi József: A pék pókjá; <u>Weöres Sándor: Nyári este</u>; Móra Ferenc: Zengő ABC; Kányádi Sándor: Aki fázik; Tarbay Ede: Mit beszélt a vízimalom a patakkal?; Nemes Nagy Ágnes: Lila fecske; Zelk Zoltán: Kóc, kóc; Tamkó Sirtó Károly: Pinty és ponty
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vers, verses mese, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, ritmus, költő, cím.

Témakör	Helyem a közösségben – család, iskola	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A cél a társadalmi értékek (család, iskola) tudatosítására.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; • képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni	• Érzelmi fejlesztés • Beszédkészség fejlesztése • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Időben való tájékozódás fejlesztése • Olvasástechnika fejlesztése • Szótagoló olvasás

• felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket • részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • képes önállóan vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően a lényeges elemek kiemelésére és összefoglalására; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét, együttműködik velük; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet.	• Összeolvasás a szótagoktól a mondatokig • Szövegértő olvasás fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Empatikus képesség fejlesztése • A nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi • Olvasási stratégiák: jóslás, keresés • Szépirodalmi és ismeretközlő szövegek TÖRZSANYAG Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részletek); Hervay Gizella: Elfelejtő mese; Zelk Zoltán: Kicsi vagyok én; <u>Nemes Nagy Ágnes: Gesztenyefalevél</u> valamint ismerettartalmú szövegek a Helyem a közösségben – család, iskola témakörben A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Fésűs Éva: Csupafül huszonkét meséje (részlet); Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Iskola, osztály, közösség, könyvtár, tanítási idő, szünet, vakáció, házi feladat, család, családtag, rokon, testvér, nagyszülő, dédszülő, unoka, dédunoka, unokatestvér, otthon, barát, társ, összetartozás, felelősség, hűség, becsületesség, igazságosság, munka, házimunka, történet, mese, vers, bekezdés, párbeszéd, cím, szerző, helyszín, szereplők és tulajdonságaik, probléma és megoldás.

Témakör	Évszakok, ünnepkörök, hagyományok	Órakeret 21 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ünnepkörök, hagyományok megismerése, az évszakok ritmikusságának tapasztalása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét; - életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; - felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; - megismer az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat, és ismeri ezek éves körforgását; - jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken	- Érzelmi fejlesztés - Szótagoló olvasás - Az olvasástechnika fejlesztése - Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése - Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés - Verbális memória fejlesztése - Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi - Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink - Magyar hagyományok tisztelete - Az évszakok és ünnepek, jeles napok, népszokások (betlehemezés, március 15., húsvéti locsolkodás) jellemzői, körforgásuk - keresztény/keresztyén ünnepkör: karácsony, húsvét, pünkösd - nemzeti ünnepen elhangzó költemények figyelmes hallgatása, ismeretek szerzése jeles történelmi személyekről - Lakóhely hagyományainak megismerése - Szólások, közmondások, találós kérdések, nyelvtörők, kiszámolók, mondókák TÖRZSANYAG Magyar népköltés: <u>Hónapsoroló</u>; Zelk Zoltán: Négy vándor; Kányádi Sándor: Jön az ősz; Petőfi Sándor: <u>Itt van az ősz, itt van újra /részlet/</u>; Lázár Ervin: Mit ugrálsz, hideg?; Weöres Sándor: Száncsengő; Betlehemes játék; Weöres Sándor: Újévi mese; Gazdag Erzsébet: Itt a farsang; Devecsery László: Húsvét; A virágok vetélkedése

elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; • felismer és ért néhány egyszerű, gyakori közmondást és szólást, • megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; • részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében, alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; • élményeket és tapasztalatokat szerez saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeiről; • feladatok megoldása során társaival együttműködik.	(népköltészet – húsvét); Szabó Lőrinc: Tavasz; Szilágyi Domokos: Két nyári mondóka; Ágh István: Virágosat álmodtam; valamint ismerettartalmú szövegek az Évszakok, ünnepkörök, hagyományok témakörben (A vastag betűs művek memoritek.) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak: Hónapmondóka; Csanádi Imre: Négy testvér; Zelk Zoltán: Őszi mese; Csanádi Imre: Doromboló; Csanádi Imre: Farkas üvölt; <u>Zelk Zoltán: Téli fák</u>; Móra Ferenc: A kíváncsi hópelyhek; Zelk Zoltán: Téli mese; Nemes Nagy Ágnes: Hóesésben; Kányádi Sándor: Betemetett a nagy hó; Szabó Lőrinc: Esik a hó; Devecsery László: Karácsonyi éjben, Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Szilágyi Domokos: Ősz; Kányádi Sándor: Szeptember; Kányádi Sándor: Fenyőmese; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet); Elindult Mária – magyar népének; Kányádi Sándor: Aki fázik; Zelk Zoltán: Csilingel a gyöngyvirág
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keresztény/keresztényen ünnepkörhöz kapcsolódó jelképek (betlehemi csillag, bárány), családi ünnep, nemzeti ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, közösség, szólás, közmondás, évszak, körforgás.

Témakör	Állatok, növények, emberek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élő és az élettelen világ megismerése.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • felismeri a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; • ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; • különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, • biztosan ismeri az olvasás jelrendszerét.		• Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértés fejlesztése • Olvasási stratégiák: cím és/vagy kép alapján következtetés a szöveg témájára • Beszédfejlesztés • Érzelmi fejlesztés • Kedvenc állat vagy növény néhány mondatos bemutatása • Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésről • Környezet iránti felelősségtudat alakítása, fejlesztése • Állatok csoportosítása különféle szempontok szerint (élőhely, táplálék) • Lényegkiemelés képessége • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Belső képalkotás • Válogató olvasás • Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával • Tanulás tanulása TÖRZSANYAG Ismerettartalmú szövegek az Állatok, növények, emberek témakörben
Kulcsfogalmak/fogalmak	Adat, információ, időrend, cím, illusztráció.	

Témakör	Írás jelrendszere	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az írás jelrendszerének differenciált elsajátítása. A helyes írásszokások kialakítása, az egyéni képességek különbségek figyelembevételével. Az írástechnika és a rendezett kézirás megalapozása, fejlesztése.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír. Törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.		• Szerialitás (a sorrendiség - szabályszerűségek, ismétlődések) fejlesztése • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Testséma, (szem-kéz koordináció, térérzékelés, irányok, arányok, jobb-bal oldal összehangolása, testrészek) nagymozgások fejlesztése • Tapintás, érzékelés fejlesztése • Finommotorika fejlesztése • Síkbeli tájékozódás fejlesztése • Helyes ceruzafogás kialakítása • Írástevékenységhez szükséges helyes testtartás kialakítása • Írástechnika fejlesztése • Írott kis- és nagybetűk alakítása, kapcsolása • Nyelvi jelek értelmezési képességének fejlesztése • Betű- és hangazonosítás • Analizáló-szintetizáló képesség fejlesztése • Magyar ábécé írott kis- betűi és kapcsolásaik • 3-4 szóból álló mondatok írása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang, betű, betűelem, hosszú hang, rövid hang, kisbetű, vonalrendszer, írásjel, ékezet, magánhangzó, mássalhangzó, szótag, szó, mondat; viszonzyszavak: bal-jobb, előtte, mögötte, alatta, felette, között, mellette	

Témakör	A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • saját tempójában elsajátítsa az anyanyelvi írás jelrendszerét; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan írjon, és törekedjék a rendezett írásképre; • törekedjék a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, mondatokat önállóan leírja; • érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikáljon; • feladatvégzés során társaival együtt működjék; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrizze, javítsa.		• Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése • Fonémahallás fejlesztése • Vizuális memória fejlesztése • Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) • Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése • Helyesírási készség fejlesztése • Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű mássalhangzók írása a szavakban • A kiejtéssel megegyező rövid (2-3 szótagból álló) szavak helyes leírása; • Aktív szókincs fejlesztése • Szótagolás, elválasztás
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű (háromjegyű) mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, „j” hang kétféle jelölése.	

Témakör	A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret 23 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - észleli és/vagy megérti a nyelv alkotóelemeit, hangot/betűt, szótagot, szót, mondatot. - írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja; - a szövegalkotás során törekszik meglévő szókincsének aktivizálására; megadott szempontok alapján szóban mondatokat és 2-3 mondatos szöveget alkot.		- Ösztönös nyelvtudás formálása - Nyelvi tudatosság fejlesztése - Önellenőrzés, hibajavítás képessége - Hibajavítás szövegminta alapján - Helyesírási készség alapozása, differenciált fejlesztése - Mondatkezdő nagybetű, mondatzáró írásjelek - A kijelentő és kérdő mondatok - Megfigyelt és gyakran használt szavakban a „j” hang helyes jelölése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű.	

Témakör	Írás és helyesírás: Kisbetű – nagybetű	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Kis- és nagybetűk írása. Szabályos betűalakítás és betűkapcsolás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elsajátított új nyelvhasználati módok készségeinek továbbfejlesztése: az írásmozgások automatizmusainak és az íráshoz kapcsolódó helyes szokásoknak a megerősítése.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál;		- Szókincsfejlesztés, szókincs-aktivizálás - Helyesírási készség fejlesztése funkcionális másolással, tollbamondással - Hibajavítás és önellenőrzési képesség fejlesztése - Szavak csoportosítása és válogatása jelentésük alapján

• biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. A megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; • felismeri, jelentésük alapján csoportosítja, és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; • a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat hanglejtésének, a beszélő szándékának megfelelő mondatvégi írásjeleket a kijelentő és kérdő mondatoknál.	• Élőlény, tárgy neve • Több hasonló élőlény, tárgy neve és helyesírása • Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek) • Mondatkezdő nagybetű
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kisbetűs és nagybetűs ábécé, élőlények neve, tárgyak neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév

Témakör	Írás és helyesírás: A magyar ábécé – a betűrend	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Tapasztalati alapon a szöveg, a mondat, a szó, a szótag, a hang és a betű megkülönböztetése. A szavak szótagokra, betűkre bontása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • a hallás és olvasás alapján megfigyelt szavakat, szó szerkezeteket, egyszerű mondatokat önállóan leírja; • érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően kommunikál; • ismer és használ nyomtatott és digitális forrásokat az ismeretei bővítéséhez, rendszerezéséhez; • biztosan ismeri és használja a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol. Az erre vonatkozó szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; • feladatvégzés során társaival együttműködik; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja.	• különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol; • segítséggel használ életkorának megfelelő szótárakat; • megfigyeli, és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; • különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű betűk között, és írásban pontosan jelöli ezeket a tanult szavakban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

Témakör	Írás és helyesírás: Hangok időtartamának jelentés- megkülönböztető szerepe	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböztesse meg egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • saját tempójában elsajátítja az anyanyelvi írás jelrendszerét; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására.	• Fonémahallás fejlesztése • Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetése) • Szókincsfejlesztés • Artikuláció fejlesztése • Beszédfejlesztés • Helyesírási készség fejlesztése • Jellegzetes, csak magánhangzók vagy mássalhangzók időtartamában eltérő szavak helyesírása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mondat, szó, rövid/hosszú magánhangzó/mássalhangzó, jelentés, időtartam.

A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén:

- A tanuló beszédállapotának megfelelően beszéljen, ismerje a szóbeli kommunikáció alapvető szabályait, törekedjen az alkalmazásukra.
- Törekedjen az egyszerű magyarázatok utasítások és társai közléseinek megértésére, és a kérdések adekvát megválaszolására.
- Folyamatosan bővítse szókincsét, és ezt próbálja alkalmazni is szövegértő feladatokban tanítói segítséggel.
- Törekedjen a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáinak használatára.
- Alkosson néhány összefüggő mondatot tanítói segítséggel, számoljon be élményeiről, olvasmányairól.

- Törekedjen egyéni adottságainak megfelelően a memoriterek szöveghű visszaadására.
- Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel.
- Törekedjen az ismert és begyakorolt szöveg folyamatos, pontos olvasására.
- Tanítói segítséggel emelje ki az olvasottak lényegét.
- Törekedjen rendezett, pontos írásképre.
- Ismerje fel és törekedjen a tanult nyelvtani fogalmak megnevezésére, szükség szerint idézze fel és próbálja alkalmazni a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban.
- Törekedjen a j hang helyes jelölésére a begyakorolt szavakban.
- Törekedjen az egyszerű szavak helyes elválasztására

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatekos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

3. évfolyam

A harmadik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés. A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a harmadik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezen az évfolyamon hosszabb epikus művekkel is találkozhatnak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatos olvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen az évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Témakörök táblázata:
Heti óraszám: 7 óra
Éves óraszám: 238 óra

Témakör neve	Óraszám
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	
Beszéd és kommunikáció	15
Mesék, történetek	20
Mondák, regék	20
Versek, népköltészeti alkotások	15
Helyem a világban	10
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	15
Állatok, növények, tájak, találmányok	15
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	3
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS	
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	10
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	20
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	15
Szótő és toldalék, szóelemzés	15
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	15
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	15
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	10
3. Mennyiségeket kifejező szavak	10
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	15
Összes óraszám:	238

3. évfolyam

Témakör	Olvasás, szövegértés: Beszéd és kommunikáció	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Egyszerű szóbeli közlések megértése. Kérdésekre értelmes, rövid válaszok adása. A mindennapi kommunikáció alapformáinak alkalmazása a szokás és tisztelet szintjén: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés, köszönetnyilvánítás, köszöntés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly,	• Érzelmi fejlesztés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Ritmusérzék-fejlesztés • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Beszédeszlelés, beszédértés • Kifejező, érthető beszéd • Helyes ejtés tanítása • Nem nyelvi jelek használata • Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok • Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció

hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés; • élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol • beszédleghéze és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra • a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja; • részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; • képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Témakör	Olvasás, szövegértés: Mesék, történetek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Mesék jellegzetes nyelvi fordulatainak ismerete. Mesehősök tulajdonságai és cselekedetei; az olvasott irodalmi művekben a szereplők döntési helyzeteinek felidézése, személyes tetszésítéletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerjen meg néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából. Szerezzon élményeket és tapasztalatokat változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével. Olvasson és értsen meg nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket. Vegyen részt népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában. Tegyen különbséget a mesés és valószerű történetek között.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan; • részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; • önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet; • részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést;	• Érzelmi fejlesztés • Hallott szöveg megértésének fejlesztése • Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez • Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása • Kulcsszavak azonosítása • Főbb szerkezeti egységek elkülönítése • Beszédfejlesztés • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Érzelmi intelligencia fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Lényegkiemelő képesség fejlesztése • Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás • Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis... • Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok TÖRZSANYAG Magyar népmesék: A fűrfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a számár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Kőleves; A só; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A számár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha;

• azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát; • megfogalmazza, néhány érvel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; • részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; • a szöveg megértését igazoló feladatokat végez. • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet; • a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; • képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; • megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét;	Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Magyar népmesék: A számárrá változott barát; Az öszvércsikó, a róka meg a farkas; A megszámlálhatatlan sok juh; A csillagszemű juhász; Mese a dohányról; A legfinomabb falat; Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Szilvát adok szeméért! (bolgár népmese); Berze Nagy János: A fekete madár; Arany László: A macska és az egér; A farkas és a bárány – Aesopus és La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár; Kányádi Sándor: Farkasúzó furulya
--	---

• részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; • megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

Témakör	Olvasás, szövegértés: Mondák, regék	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Nyelvre, írott nyelvre, olvasásra vonatkozó, az adott korosztály képességfejlődése szempontjából releváns ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátítása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;	• Érzelmi fejlesztés • Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése • Kronologikus gondolkodás fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

• felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; • saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát; • a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználattal, filmek, médiatermékek megismerésével. • megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; • nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; • részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében,	• Múltbéli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése • Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás • Mondák-regék valós és mesei elemei • Híres történelmi személyek és események TÖRZSANYAG <u>Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár Ervin: Szent István koronája (részletek); A sapkatöltés – Szent István-legenda – somogyi népmonda nyomán; Mátyást királlyá választják – Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán; Mátyás király és az öregember – (Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek</u> A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak <u>Gaál Mózes: Fiamnak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely: Honfoglalás; A vérszerződés – Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld füben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a <u>Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében,</u></u>
--	---

megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; • megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.	<u>honfoglalás-kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc</u>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

Témakör	Olvasás, szövegértés: Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Versritmus jelzése tapssal, koppantással. Rímek felismerése a verssorok végén.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadása. A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a népköltészet révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, mese, népdal, népi játékok, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;	• Érzelmi fejlesztés • Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése • Ritmusérzék fejlesztése • Olvasástechnika fejlesztése • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Belső képalkotás

• felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket; • részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; • felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; • megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértésélményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti. • részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; • a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.);	• Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával • Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel • Ritmus, rím, refrén • Magánhangzók, mássalhangzók • Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót TÖRZSANYAG Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; Radnóti Miklós: Éjszaka; Verbőczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; <u>Nagy László: Dióverés;</u> Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; <u>Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak);</u> <u>Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok);</u> <u>Petőfi Sándor: Nemzeti dal;</u> Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.) <i>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</i> Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; Weöres Sándor: Kánikula; József Attila: Csendes, kévébe...; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Fülemüle; Weöres Sándor: A tündér; Weöres Sándor: Robogó szekerek – prózaköltemény; Kányádi Sándor: Sőhajtás; Magyar népdalok: Elindultam szép hazámbul; <u>Tavaszi szél vizet áraszt;</u> Ej-haj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép
--	--

• önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet; • szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Témakör	Olvasás, szövegértés: Helyem a világban	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Mesehősök tulajdonságai és cselekedetei; az olvasott irodalmi művekben a szereplők döntési helyzeteinek felidézése; személyes tetszésítéletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismerése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismerése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket.	• Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi • Szótagoló olvasás • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése • Élő és élettelen környezet • Kulturális értékek megismerése és tisztelete • Természeti értékek tisztelete • Környezettudatosság

• digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • digitális forrásokat is használ; • törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására; • megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; • élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről; • megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet; • azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását;	• Együttműködés, közösségformálás • Önismeret, társismeret • Kulturált véleménynyilvánítás • Mások véleményének elfogadása • Fenntartható fejlődés TÖRZSANYAG Kiss Anna: Hol van a világ vége? – prózaköltemény; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)
---	---

• nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; • részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet; • megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; • tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; • gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; • ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; • különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; • felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; • feladatvégzés során társaival együttműködik.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

Témakör	Olvasás, szövegértés: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak ismerete. A magyar népköltészeti, műköltészeti alkotások ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (ünnepek, hagyományok, mesterségek) tudatosítására. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát; • megéli a közösséghez tartozás élményét; • megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit. • megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában; • ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15., augusztus 20., október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); • megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; • részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében;	• Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink • Magyar hagyományok tisztelete • Az ünnepek jellemzői, körforgásuk • Lakóhely hagyományainak megismerése • Szólások, szóláshasonlatok, közmondások • Találós kérdések • Régi magyar mesterségek • Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos TÖRZSANYAG Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyvárad János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír; Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet) továbbá <u>ismerettartalmú szövegek az Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek témakörben</u>

• részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; • megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat; • jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; • részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében; • megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását; • jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; • ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

Témakör	Olvasás, szövegértés: Állatok, növények, tájak, találmányok	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Szövegértésben és szövegelemzésben való jártasság.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Közvetlen és tágabb környezetünk és élővilágunk megismerése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; • gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; • ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; • különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; • felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; • feladatvégzés során társaival együttműködik. • a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja; • röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; • kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot, • önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat;	• Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértés fejlesztése • Beszédfejlesztés • Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése • A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken • Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő) • Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről • Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint • Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolattérkép) • Lényegkiemelés képessége • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Belső képalkotás • Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával • Tanulás tanulása TÖRZSANYAG Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint <u>ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek;</u>

- információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt. - megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat; - néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;	<u>Különleges tájak bemutatása (Magyarország): Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek</u> <i>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</i> Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemtől haladva a Földig – a bolygónk megismerése (pl: nyughatatlan bolygónk; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Témakör	Olvasás, szövegértés: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Nyelvre, írott nyelvre, olvasásra vonatkozó, az adott korosztály képességfejlődése szempontjából releváns ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, az értő olvasás kialakítása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; - felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység)	- Érzelmi nevelés - Irodalmi műveltség alapozása - Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése - Bemutató olvasás követése - Olvasásra nevelés - Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése - Kreatív befogadás - Kreatív írás

alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; • nyitott az irodalmi művek befogadására; • értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását; • verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet; • röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; • mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat; • saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését önmaga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál. • részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban; • az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően • választott irodalmi alkotást ismer meg; • részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő,	• Szövegértő olvasás fejlesztése • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése • Beszédfejlesztés • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Érzelmi intelligencia fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Lényegkiemelő képesség fejlesztése • Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás • Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet, történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb. • Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása • Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény • Kérdésfeltevés TÖRZSANYAG Lázár Ervin: Bab Berci; <u>Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk</u> <i>A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak</i> <u>Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhó; Csukás István: Pom-pom meséi</u>
---	--

gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével; • olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket; • megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömét; • részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • a megismert irodalmi szövekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan; • azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását; • az olvasott szövekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti; • megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről; • képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; • megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; • mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; • részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséggel a	
--	--

szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát	
megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fűlszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

Témakör	Nyelvtan, helyesírás, szövegalkotás: A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó elválasztás, betűrendbe sorolás	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése. hangok hosszúságának helyes jelölése a begyakorolt szókészlet körében. A kiejtéssel megegyezően írt rövid szavak biztos helyesírása. A j hang biztos jelölése a begyakorolt szókészletben. Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor. Mondatkezdés nagybetűvel. A tanult mondatzáró írásjelek alkalmazása. Az abc biztos ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyesírási készség fejlesztése. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - feladatok megoldása során társaival együttműködik; - az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat;	- Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése - Fonémahallás fejlesztése - Vizuális memória fejlesztése - Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) - Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése - Helyesírási készség fejlesztése - Aktív szókincs fejlesztése

• a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; • a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; • életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ; • megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; • különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között; • a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.	• A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi • Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak • 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása • 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

Témakör	A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Mondatalkotás. Mondatok összekapcsolása. Történetalkotás szóban. Képolvasás, mesemondás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A képzelet, az önkifejezés aktivizálása különböző szövegformák megismerésével és az írásbeli szövegalkotás képességének tovább fejlesztésével. Az írásbeli szövegalkotó készség fejlesztése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol; • a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír; • törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; • gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza; • egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban;	• Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése • Mondatok és összekapcsolásuk • Történetalkotás szóban • Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése • Íráskészség fejlesztése • Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése • Anyaggyűjtés módjai • szó- és kifejezőkészlet gyűjtése; • Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése • Szerkezeti egységek elkülönítése • Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése • Szövegalkotás főbb lépései • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása

• a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; • képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok megalkotásába. • felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést; • azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít; • tanítói segítséggel megadott rímpárokhoz különböző témákban 2-4 soros verset alkot	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

Témakör	A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • . érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat; • írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; • a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.	• Ösztönös nyelvhasználat formálása • Nyelvi tudatosság fejlesztése • Önellenőrzés, hibajavítás képessége • Helyesírási készség differenciált fejlesztése • 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Témakör	Szótő és toldalék, szóelemzés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja. • szavakat hangokra és szótagokra bont; • kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; • önállóan felismeri és elkülöníti az ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.	• Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése • Betű - hang azonosítás • Szótagolási képesség fejlesztése • Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése • Szótő és toldalék fogalma felismerés szintjén • Nyelvi elemzőkészség fejlesztése • Szóalak felbontása • Toldalékos szavak helyes használata • Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása • Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal • Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

Témakör	Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban. • felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást; • megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat; • különféle módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.	• A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése • Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása • Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése • Hangalak – jelentés • Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak • Szólások, közmondások, szóláshasonlatok • Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok • Szó szerinti és átvitt jelentés • Szólások, közmondások hagyományőrző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete
Kulcsfogalmak/fogalmak	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

Témakör	Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. • felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; • felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat • megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat; • felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat; • ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a	• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókinccs fejlesztése • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer • Együttműködési képesség • Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve • Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása • Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása • Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek) • Mondatkezdő nagybetű

beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. • a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja; • a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

Témakör	Tulajdonságokat kifejező szavak	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;	• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókincs fejlesztése • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer • A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja • Együttműködési képesség

• a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. • felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait; • ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, tulajdonságot kifejező szó

Témakör	Mennyiségeket kifejező szavak	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információ szerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre;	• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókincs fejlesztése • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer • A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja • Együttműködési képesség

• szavakat, szószerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. • felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó

Témakör	Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információ szerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókincs fejlesztése • Fogalmazási alapismeretek • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer

• az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. A témakör tanulása eredményeként a tanuló: • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat; • felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat; • megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket; • helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit; • felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.	• A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja • Együttműködési képesség
Kulcsfogalmak/ fogalmak	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén:

- A tanuló aktuális beszédállapotának megfelelően, törekedjen értelmesen és érthetően kifejezni gondolatait.
- Aktivizálja a szókinccset a szövegalkotó feladatokban.
- Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat.
- Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

- Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe.
- A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.
- Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget.
- Felolvasása értelmező, az írásjelek szerint tagolt, hanglejtése és tempója az élőbeszédhez közelítő legyen.
- Életkorának megfelelő témájú és szövegnehézségű olvasmányt értsen meg néma, vagy hangos olvasás útján.
- Nevezze meg az olvasmány szerzőjét, szereplőit és azok tulajdonságait. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg.
- Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.
- Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani.
- Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát.
- A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.
- Használja az ismert kézikönyveket.
- A memoriterek szöveghűen, jól érthetően mondja el.
- Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos elbeszélő fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.
- A tartalmi egységek kezdetét bekezdéssel jelezze.
- Tanítója útmutatásai alapján javítsa ki fogalmazási és helyesírási hibáit.
- Nevezze meg és jelölje meg megfelelően a tanult mondatfajtákat.
- Ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.
- Törekedjen arra, hogy a szöveggörnyezetnek megfelelően használja az igeidőket és az igekötőket.
- A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.
- Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett.
- Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.
- Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége önmagához mérten legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatekos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

4. évfolyam

Sajátosságok:

A negyedik évfolyamon továbbra is kiemelt feladat az ösztönös nyelvhasználat tudatossá tétele és annak fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy a tanulók nyelvi képességei különbözőek. Ezért folyamatosan szükséges az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés. A beszédfejlesztés, az olvasástechnika és a szövegértés fejlesztése párhuzamosan folyik. Változatos műfajú és típusú szövegek segítik az egyéni szövegértelmezés kialakulását, és alapozzák a szövegfeldolgozás és a szövegből való tanulás technikáit. A kronologikus gondolkodás fejlesztése ebben az időszakban kezdődik meg történelmi témájú szövegek segítségével. Ezekkel a szövegekkel nem a történelmi ismeretek átadása, évszámok megtanítása a cél, hanem a fejlesztés mellett a nemzeti identitástudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés. Az első-második évfolyamon megjelenő témaköröket a negyedik évfolyamon kibővítjük a világról szerzett ismeretekkel, a közösségi értékekkel és a környezettudatossággal. A feldolgozott szövegek mellett ezeken az évfolyamokon hosszabb epikus művekkel is találkoznak a tanulók, melynek célja az olvasóvá nevelés.

Törekedni kell arra, hogy az irodalmi alkotás kiválasztása az osztályközösséggel együtt történjen, és olyan, igényes művet olvassanak a gyerekek, amely az adott gyerekcsoport érdeklődésének és sajátosságainak megfelel. Fontos, hogy a kiválasztott művet tanítási óra keretében, folyamatos olvasással dolgozzuk fel. Ez azt jelenti, hogy a tanító bemutatja a mű egyes részeit, majd néma (ha regényről van szó, otthoni) olvasásra és/vagy csoportos feldolgozásra jelöli ki.

Az írástechnika fejlesztése és az eszközszintű íráshasználat ezen az évfolyamon is folytatódik. Nem nyelvi ismereteket tanítunk, hanem játékos, élményszerű tapasztalatokon alapuló fejlesztés folyik. A szófaji fogalmak helyett a szavak jelentésével és helyesírásával foglalkozunk.

A szóbeli és az írásbeli kifejezőkészség fejlesztése párhuzamosan zajlik. Az írásbeli szövegalkotásban az a cél, hogy élményalapú szövegek készüljenek akár közös alkotásként is. Ezek érdemjeggyel történő értékelése – az értékelés szubjektív jellege miatt – nem javasolt.

Témakörök táblázata:
Heti óraszám: 7 óra
Éves óraszám: 238 óra

Témakör neve	Óraszám
OLVASÁS, SZÖVEGÉRTÉS	
Beszéd és kommunikáció	15
Mesék, történetek	15
Mondák, regék	20
Versek, népköltészeti alkotások	15
Helyem a világban	15
Ünnepkörök, hagyományok, mesterségek	15
Állatok, növények, tájak, találmányok	20
Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	6
NYELVTAN, HELYESÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS	
A nyelv építőkövei: hang/betű, szótag, szó, elválasztás, betűrendbe sorolás	5
A nyelv építőkövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései (mondatgrammatikai eszközök alkalmazása- kapcsolás, szűkítés, bővítés, névmásítás, névelőhasználat, helyettesítés)	20
A nyelv építőkövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg (rövid szövegek alkotása - hír, hirdetés, meghívó, felhívás, tudósítás, elbeszélő szöveg, elektronikus levél)	20
Szótő és toldalék, szóelemzés	8
Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	15
1. Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve - kisbetű – nagybetű	10
2. Tulajdonságokat kifejező szavak	5
3. Mennyiségeket kifejező szavak	15
4. Cselekvés, történés a múltban, jelenben, jövőben	19
Összes óraszám:	238

4. évfolyam

Témakör	Olvasás, szövegértés: Beszéd és kommunikáció	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szóbeli és az írásos kommunikációban a megértés pontosságának és a kifejezés érthetőségi szintjének emelése. A környezettel való nyelvi kapcsolattartás biztonságának elősegítése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
• élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően reagál; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • részt vesz a kortársakkal és felnőttekkel való kommunikációban, és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • használja a kapcsolatfelvételi, kapcsolattartási, kapcsolatlezárási formákat: köszönés, kérés, megszólítás, kérdezés; testtartás, testtávolság, tekintettartás, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, megköszönés, elköszönés; • élményeiről, olvasmányairól segítséggel vagy önállóan beszámol • beszédleghéztése és artikulációja megfelelő, figyelmet fordít a hangok időtartamának helyes ejtésére, a beszéd helyes ritmusára, hangsúlyára, tempójára, az élethelyzetnek megfelelő hangerőválasztásra	• Érzelmi fejlesztés • Hallásfejlesztés – beszédhallás fejlesztés • Ritmusérzék-fejlesztés • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Beszédeszlelés, beszédértés • Kifejező, érthető beszéd • Helyes ejtés tanítása • Nem nyelvi jelek használata • Kapcsolatfelvételi formák, társalgási fordulatok • Párbeszéd, szituációs játékok, improvizáció

• a tanult verseket, mondókákat, rövidebb szövegeket szöveghűen, érthetően tolmácsolja; • részt vesz ismert szövegek (versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; • képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszéd, dramatikus szituációs játékok, improvizációk megalkotásába.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	helyesejtés, beszédleghzés, artikuláció, időtartam, hangerő, beszédtempó, ritmus, hanglejtés, hangsúly, szünet, testtartás, mimika, térközszabályozás, párbeszéd, szituáció, improvizáció

Témakör	Olvasás, szövegértés: Mesék, történetek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megismer néhány mesét és történetet a magyar és más népek irodalmából. Élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegtípusok és műfajok – klasszikus, kortárs magyar alkotások – megismerésével. Olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket. Részt vesz népmesék és műmesék, regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában. Különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • felkészülés után tagolt szöveget érthetően olvas hangosan;	• Érzelmi fejlesztés • Hallott szöveg megértésének fejlesztése • Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Vázlatírás, hiányos vázlat kiegészítése a szöveghez

• részt vesz az adott közösség kultúrájának megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; • önállóan, képek, grafikai szervezők (kerettörténet, történetterkép, mesetáblázat, karakter-terkép, történetpiramis stb.) segítségével vagy tanítói segédlettel a szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a történetet; • részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; • azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • ismer és alkalmaz néhány digitális olvasási technikát; • megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük;	• Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása • Kulcsszavak azonosítása • Főbb szerkezeti egységek elkülönítése • Beszédfejlesztés • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Érzelmi intelligencia fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Lényegkiemelő képesség fejlesztése • Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás • Grafikus szervezők: fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat, kerettörténet, történetterkép, mesetáblázat, karakter-terkép, történetpiramis... • Mesék jellemzői: jellegzetes szereplők, kifejezések, fordulatok és meseszámok TÖRZSANYAG <i>Magyar népmesék:</i> A furfangos királykisasszony és az okos molnárlegény; A molnár, a fia meg a számár; Világszép Ilonka; Hazugságmese; Füllentő mese; Köleves; <u>A só</u>; Szécsi Magda: A cigányasszony meg az ördög; Benedek Elek: A számár meg az oroszlán; A holló és a róka - Aesopus, La Fontaine; Romhányi József: Interjú a farkassal, aki állítólag megette Piroskát; Rákos Sándor: A két kis vadkörtefa; Tordon Ákos: Pilleruha; Lázár Ervin: Csodapatika; Csukás István: A téli tücsök meséi (részlet) A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Magyar népmesék: A számárrá változott barát; Az öszvércsikó, a róka meg a farkas; A megszámlálhatatlan sok juh; A csillagszemű juhász; Mese a dohányról; A legfinomabb falat;
---	---

• részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban, az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat, alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; • a szöveg megértését igazoló feladatokat végez. • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet; • a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; • képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; • megfigyeli és összehasonlítja a történetek lényeges mozzanatait és a saját vagy társai élethelyzetét; • részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • önállóan, képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja azt; • megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.	Benedek Elek: Kígyós Jancsi; Lázár Ervin: A szökevény szeplők; Pilinszky János: A nap születése; Szilvát adok szeméért! (bolgár népmese); Berze Nagy János: A fekete madár; Arany László: A macska és az egér; A farkas és a bárány – Aesopus és La Fontaine; Benedek Elek: Az öregek; Lázár Ervin: Vacskamati; Kányádi Sándor: Kenyérmadár; Kányádi Sándor: Farkasúzó furulya
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mese, népmese, történet, valóság, cím, szerző, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, bekezdés, időrend, vázlat, összefoglalás

Témakör	Olvasás, szövegértés: Mondák, regék	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szövegelemzésben való jártasság elmélyítése, az irodalmi mű befogadása, az érzelmi tartalmak (pl. öröm, izgalom, várakozás, azonosulás) átélésének segítése. Az olvasmányok tartalmához kapcsolódva a nemzeti kultúra hagyományainak megismerése. Magyar és világirodalmi népköltészeti, műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátítása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • részt vesz regék, mondák, történetek közös olvasásában, feldolgozásában; • saját gondolkodási és nyelvi szintjén megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet • felismeri, indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést, azonosítja a történetekben a helyszínt, a	• Érzelmi fejlesztés • Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése • Kronologikus gondolkodás fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Múltbeli események, élethelyzetek és szokások felismerése, elkülönítése • Olvasási stratégiák: jóslás, keresés, áttekintés, összefoglalás • Mondák-regék valós és mesei elemei • Híres történelmi személyek és események TÖRZSANYAG Gaál Mózes: Mese a csodaszarvasról; Móra Ferenc: A hunok hazát keresnek; Móra Ferenc: Az Isten kardja; Gárdonyi Géza: Attila temetése; Gaál Mózes: Emese álma; Lázár

szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítség alapján a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát; • a mesék, történetek szereplőinek cselekedeteiről kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • bővíti a témáról szerzett ismereteit egyéb források feltárásával, gyűjtőmunkával, könyvtárhasználat, filmek, médiatermékek megismerésével. • megérti a közösen olvasott rövid szövegeket, részt vesz azok olvasásában, feldolgozásában; • nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; • részt vesz rövid történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • részt vesz gyerekeknek szóló kiállítások megismerésében. Alkotásaival hozzájárul létrehozásukhoz; • megismer a szűkebb környezetéhez kötődő irodalmi és kulturális emlékeket, emlékhelyeket.	Ervin: Szent István koronája (<i>részletek</i>); A sapkatöltés – Szent István-legenda – <i>somogyi népmonda nyomán</i>; Mátyást királlyá választják – <i>Benczédi Székely István és Thuróczi János krónikája nyomán</i>; Mátyás király és az öregember – (<i>Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese</i>); Móra Ferenc: Furfangos Támadi; Móra Ferenc: Kevély Kereki valamint ismerettartalmú szövegek A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Gaál Mózes: Fiamnak; A magyarok eredete – Kézai Simon és Anonymus krónikája nyomán; Garay János: Álmos (részlet); A fehér ló mondája (A Képes Krónika nyomán); Koltay Gergely: Honfoglalás; A vérszerződés - Anonymus krónikája nyomán; Kányádi Sándor: Az elveszett követ; Móra Ferenc: Harmatos zöld fűben... ; Gergő juhász kanala – magyar népmese; Mesék Mátyás királyról; Tatay Sándor: Kinizsi Pál – könyvismertetés; Tatay Sándor: Kinizsi Pál (Két fenevad – részlet); <u>Móra Ferenc: Bem apó kisdobosa</u>; Mikszáth Kálmán: A nagy nap; Galamboskő – népmonda nyomán (Lengyel Dénes: Régi magyar mondák című könyvéből); Hegedűs Géza: Egy külföldi követ levele Mátyás király könyvtárából valamint ismerettartalmú szövegek: a Vérszerződés, honfoglalás, honfoglalók élete a Kárpát-medencében, honfoglalás-kori mesterségek, Szent Korona története, Államalapítás, királyok kora, tatárjárás, török hódoltság kora, kuruc-labanc korszak (Rákóczi), forradalom és szabadságharc
Kulcsfogalmak/ fogalmak	monda, rege, mesei elem, valós elem, cím, szerző, helyszín, időrend, tartalom, múlt, jelen, jövő

Témakör	Olvasás, szövegértés: Versek, népköltészeti alkotások	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi alkotások befogadása. A műélvezet fejlesztése a beleélés, a képzelet, a játék, a ritmus és a népköltészet révén. Elemi irodalmi ismeretek elsajátítása tapasztalati úton (pl. vers, mondóka, mese, szereplő).	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • életkorának megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • ismer és megért rövidebb nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket, verseket;	• Érzelmi fejlesztés • Hallásfejlesztés - beszédhallás fejlesztése • Ritmusérzék fejlesztése • Olvasástechnika fejlesztése • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Belső képalkotás • Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával • Egyéni szövegértelmezés kialakítása tanítói segítséggel • Ritmus, rím, refrén • Magánhangzók, mássalhangzók • Népköltészeti alkotások: mondókát, népdalt, sorolót

• részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • élményt és tapasztalatot szerez változatos ritmikájú lírai művek megismerésével a kortárs és a klasszikus gyermeklírából és a népköltészeti alkotásokból; • felismeri és indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; • megfigyeli a költői nyelv sajátosságait, megértéseredményeit az általa választott módon megfogalmazza, megjeleníti. • részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; • a versek hangulatát kifejezi a különféle érzékszervi tapasztalatok segítségével (színek, hangok, illatok, tapintási élmények stb.); • önállóan vagy segítséggel szöveghűen felidéz néhány könnyen tanulható, rövidebb verset, mondókát, versrészletet, népköltészeti alkotást, prózai és dramatikus szöveget, szövegrészletet; • szövegszerűen felidézi Kölcsey Ferenc: Himnusz, Vörösmarty Mihály: Szózat, Petőfi Sándor: Nemzeti dal című verseinek részleteit.	TÖRZSANYAG Nemes Nagy Ágnes: Fekete hattyú; Nemes Nagy Ágnes: Bodzavirág; Kányádi Sándor: Valami készül; Radnóti Miklós: Éjszaka; Verbőczy Antal: Ősz (képvers); Áprily Lajos: Március; József Attila: Mama; Tóth Árpád: Láng; József Attila: Kertész leszek; Weöres Sándor: Hold és felhő; Nagy László: Dióverés; Kányádi Sándor: Ballada; Tamkó Sirató Károly: Tengerecki hazaszáll; Kölcsey Ferenc: Himnusz (első két versszak); Vörösmarty Mihály: Szózat (keretversszakok); Petőfi Sándor: Nemzeti dal; Leksa Manush: Cigány bölcsődal (A vastag betűs művek memoritek.) A törzssanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Radnóti Miklós: A mécsvirág kinyílik; Ratkó József: Tavasz; Weöres Sándor: Kánikula; József Attila: Csendes, kévébe...; Kányádi Sándor: Csukástó; Weöres Sándor: Fülemüle; Weöres Sándor: A tündér; Weöres Sándor: Robogó szekerek – prózaköltemény; Kányádi Sándor: Sőhajtás; Magyar népdalok: Elindultam szép hazámbul; Tavaszi szél vizet áraszt; Ej-haj, gyöngyvirág; Nem szoktam; Serkenj fel, kegyes nép
Kulcsfogalmak/ fogalmak	vers, himnusz, dal, mondóka, kiszámoló, soroló, népdal, verssor, versszak, rím, ritmus, refrén, költő, cím, népköltészet, műköltészet

Témakör	Olvasás, szövegértés: Helyem a világban	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Erkölcsei, esztétikai kategóriák megismerése, ítéletalkotás egyszerű szituációban, szépirodalmi művek alapján. A narratíva, történetmesélés szabályainak, szerveződésének, logikájának megismerése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • képes családjából származó közösségi élményeit megfogalmazni, összevetni az iskolai élet adottságaival, a témakört érintő beszélgetésekben aktívan részt venni • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képes, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken; • képességeinek megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • szöveg terjedelmétől függően összefoglalja a szöveg tartalmát; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját. Meghallgatja társai véleményét és együttműködik velük; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban és az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat;	• Nyomtatott magyar ábécé kis- és nagybetűi • Szótagoló olvasás • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése • Élő és élettelen környezet • Kulturális értékek megismerése és tisztelete • Természeti értékek tisztelete • Környezettudatosság • Együttműködés, közösségformálás • Önismeret, társismeret • Kulturált véleménynyilvánítás • Mások véleményének elfogadása • Fenntartható fejlődés

• felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. • digitális forrásokat is használ; • törekszik a világ tapasztalati úton történő megismerésére, értékeinek tudatos megóvására; • megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; • élményeket és tapasztalatokat szerez néhány szövegtípusról és műfajról, szépirodalmi és ismeretközlő szövegről; • megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet; • azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • nyitottá válik a magyarság értékeinek megismerésére, fejlődik nemzeti identitástudata, történelmi szemlélete; • részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult élményt és képzetet; • megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; • tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; • gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; • ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; • különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; • felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést;	TÖRZSANYAG Kiss Anna: Hol van a világ vége? – <i>próza költemény</i>; Fekete István: A tölgyfa (részlet); Csukás István: Kurta mese Lázár Ervinről (Lázár Ervin ötvenedik születésnapjára) valamint Ismerettartalmú szövegek a Helyem a világban témakörben
---	--

• feladatvégzés során társaival együttműködik.	A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Janikovszky Éva: Ha én felnőtt volnék; Janikovszky Éva: Velem mindig történik valami (részlet)
Kulcsfogalmak/ fogalmak	világ, földrész, ország, haza, környezet, közösség, család

Témakör	Olvasás, szövegértés: Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A témakör sajátossága, hogy képességfejlesztésre épül. Itt kerül sor a társadalmi értékek (ünnepek, hagyományok, mesterségek) tudatosítására.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
• A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; • olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál, a megismert szavakat, kifejezéseket alkalmazza a különböző nyelvi szinteken;	• Olvasástechnika fejlesztése • Szövegértő olvasás fejlesztése, beszéd fejlesztése • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Nemzeti ünnepeink, családi ünnepeink • Magyar hagyományok tisztelete • Az ünnepek jellemzői, körforgásuk • Lakóhely hagyományainak megismerése • Szólások, szóláshasonlatok, közmondások • Találós kérdések • Régi magyar mesterségek • Jeles történelmi személyek Szent István király, Szent László király, IV. Béla király, Mátyás király, II. Rákóczi Ferenc, Petőfi Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos

• ismer és ért néhány egyszerű és gyakori szólást, szóláshasonlatot, közmondást, találós kérdést, nyelvtörőt, kiszámolót, mondókát; • megéli a közösséghez tartozás élményét; • megismeri saját lakóhelyének irodalmi és kulturális értékeit. • megérti a rövid szövegeket, részt azok olvasásában, közös feldolgozásában; • ismeri a keresztény/keresztén ünnepköröket (karácsony, húsvét, pünkösd), nemzeti és állami ünnepeket (március 15. augusztus 20. október 23.), népszokást (Márton-nap, Luca-nap, betlehemezés, húsvéti locsolkodás, pünkösdölés); • megéli és az általa választott formában megjeleníti a közösséghez tartozás élményét; • részt vesz rövid mesék, történetek dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében; • részt vesz magyar népi mondókák, népdalok, klasszikus magyar gyerekversek mozgásos-játékos feldolgozásában, dramatikus előadásában; • megismeri a jeles napokhoz, ünnepekhez, hagyományokhoz, népi mesterségekhez kapcsolódó szövegeket, dalokat, szokásokat, népi gyermekjátékokat; • jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi; • részt vesz a témában neki szóló kiállítások megismerésében; • megfigyeli az ünnepek, hagyományok éves körforgását; • jellemző és ismert részletek alapján azonosítja a nemzeti ünnepeken elhangzó költemények részleteit, szerzőjüket megnevezi;	TÖRZSANYAG Nagy László: Adjon az Isten; Nagy László: Csodafiú – szarvas; Nagyvárad János: Csendes éj; Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony; Ady Endre: Kis, karácsonyi ének; Szabó Lőrinc: Lóci verset ír;
--	---

ismerkedik régi magyar mesterségekkel, irodalmi művek olvasásával és gyűjtőmunkával.	Locsolóvers; Kodály Zoltán: Pünkösdlő (részlet) továbbá ismerettartalmú szövegek az Ünnepekörök, hagyományok, mesterségek témakörben
Kulcsfogalmak/ fogalmak	családi ünnep, nemzeti ünnep, állami ünnep, népszokás, népi hagyomány, jeles napok, népi gyermekjáték, hazaszeretet, magyarságtudat, közösség, szólás, szóláshasonlat, közmondás, körforgás, mesterség, foglalkozás

Témakör	Olvasás, szövegértés: Állatok, növények, tájak, találmányok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Közvetlen és tágabb környezetünk és élővilágunk megismerése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - az élethelyzetnek megfelelően, kifejezően, érthetően kommunikál; - felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; - egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; - olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért;	- Olvasástechnika fejlesztése - Szövegértés fejlesztése - Beszédfejlesztés - Egyszerű magyarázat, szemléltetés alapján új szó vagy kifejezés jelentésének megértése - A megismert szavak, kifejezések alkalmazása a különböző nyelvi szinteken - Kedvenc növény, állat, híres magyar ember és találmányai néhány mondatos bemutatása (Jedlik Ányos, Puskás Tivadar, Szentgyörgyi Albert, Bíró László, Gábor Dénes, Neumann János, Rubik Ernő) - Egyéni beszámoló a természeti környezetben végzett megfigyelésekről

• tapasztalatot szerez a szövegből való információgyűjtés módjairól; • gyakorolja az ismeretfeldolgozás egyszerű technikáit; • ismer és alkalmaz néhány alapvető tanulási technikát; • különböző célú, rövidebb tájékoztató, ismeretterjesztő szövegeket olvas hagyományos és digitális felületen; • felismeri a cím és a szöveg közötti összefüggést; • feladatvégzés során társaival együttműködik. • a szövegekhez kapcsolódó személyes élményeit, ismereteit felidézi és megosztja; • röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; • kérdéseket fogalmaz meg, véleményt alkot, • önállóan vagy tanítói segítséggel használja az alapvető olvasási stratégiákat; • információkat, adatokat gyűjt a szövegből, kiemeli a bekezdések lényegét; tanítói segítséggel, vagy önállóan megfogalmazza azt. • megismeri és alkalmazza az adott témákhoz kapcsolódó lexikonokat; • néma olvasás útján megérti a rövid, életkorának megfelelő tankönyvi szöveg tartalmát és az utasításokat;	• Növények, állatok csoportosítása különféle szempontok szerint • Egyszerű grafikus szervezők alkalmazása (fürtábra, t-táblázat, gondolatterkép) • Lényegkiemelés képessége • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Ok-okozati összefüggések feltárása tanítói segítséggel • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Belső képalkotás • Kreativitás, fantázia, képzelet, érzelmi intelligencia fejlesztése érzékszervek bevonásával • Tanulás tanulása TÖRZSANYAG Buda Ferenc: Kőből rakott mese; Lázár Ervin: Bab Berci köve - dramatizált változat valamint ismerettartalmú szövegek: A föld élőlényei: növények, állatok – az életkori sajátosságoknak megfelelő érdekességek; Különleges tájak bemutatása (Magyarország); Magyar találmányok felfedezések; Nobel-díjasok valamint ismerettartalmú szövegek A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Fekete István: Csí és más mesék; valamint ismerettartalmú szövegek: A világegyetemtől haladva a Földre – a bolygónk megismerése (pl: nyughatatlan bolygónk; háborgó Föld – vulkánkitörések, földrengések keletkezése; barlangok: cseppkő, jég; a felszín vizei; a légkör; a szivárvány; villámok keletkezése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ismeretközlő szöveg, adat, információ, cím, illusztráció, szöveg, bekezdés

Témakör	Olvasás, szövegértés: Olvassunk együtt! Közös olvasmányok	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástechnika fejlesztése, automatizálása, a folyékony olvasás kialakításának segítése, olvasási stratégiák bevezetése, különböző szövegtípusok megismertetése, az értő olvasás kialakítása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • olvasási szintjének megfelelő szöveget hangos vagy néma olvasás útján megért; • felismeri, értelmezi a szövegben a számára ismeretlen szavakat, kifejezéseket. Digitális forrásokat is használ; • egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új szó vagy kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a beszédhelyzetnek megfelelően reflektál; • nyitott az irodalmi művek befogadására; • értő figyelemmel követi a tanító/társai felolvasását; • verbális és vizuális módon vagy dramatikus eszközökkel reflektál a szövegre, megfogalmazza a szöveg alapján benne kialakult képet; • röviden indokolja a cím és a szöveg közötti összefüggést; • mozgósítja a hallott és olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és	• Érzelmi nevelés • Irodalmi műveltség alapozása • Hallott és olvasott szöveg megértésének fejlesztése • Bemutató olvasás követése • Olvasásra nevelés • Olvasási kedv felkeltése, olvasás megszerettetése • Kreatív befogadás • Kreatív írás • Szövegértő olvasás fejlesztése • Szövegben való tájékozódás fejlesztése • Kulcsszavak azonosítása, főbb szerkezeti részek elkülönítése • Beszédfejlesztés • Szókincsfejlesztés, szókincsbővítés • Verbális memória fejlesztése • Érzelmi intelligencia fejlesztése • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása • Lényegkiemelő képesség fejlesztése • Olvasási stratégiák: jóslás, áttekintés, keresés, összefoglalás • Grafikus szervezők: pl. fűrtábra, T-táblázat, Venn-diagram, fogalomtáblázat kerettörténet,

megfogalmazza a köztük lévő kapcsolatokat; • saját gondolkodási és nyelvi szintjén megalkotja a szöveg jelentését ön maga számára, megfogalmazza, néhány érveléssel alátámasztja saját álláspontját; meghallgatja társai véleményét, azokra reflektál. • részt vesz a konfliktusokat feldolgozó dramatikus játékokban; • részt vesz a kortársakkal és a felnőttekkel való kommunikációban; • az adott helyzetnek megfelelően tudatosan alkalmazza a megismert kommunikációs szabályokat; • alkalmaz alapvető olvasási stratégiákat; • az olvasott szöveghez illusztrációt készít, a hiányos illusztrációt kiegészíti, vagy a meglévőt társítja a szöveggel. • ajánlással és/vagy egyéni érdeklődésének és az életkori sajátosságainak megfelelően • választott irodalmi alkotást ismer meg; • részt vesz az adott közösség érdeklődésének megfelelő, gyermekirodalmi mű közös olvasásában, és nyitott annak befogadására; • élményeket és tapasztalatokat szerez változatos irodalmi szövegek: klasszikus, kortárs magyar alkotások megismerésével; • olvas és megért nép- és műköltészeti alkotásokat, rövidebb epikai műveket; • megtapasztalja az életkorának, érdeklődésének megfelelő szövegek befogadásának és előadásának élményét és örömet; • részt vesz legalább két hosszabb terjedelmű, magyar és gyermekirodalmi alkotás feldolgozásában; • különbséget tesz a mesés és valószerű történetek között; • a megismert irodalmi szövegekhez, iskolai eseményekhez plakátot, meghívót, saját	történettérkép, mesetáblázat, karakter-térkép, történetpiramis stb. • Illusztráció készítése, kiegészítése, a meglévő társítása • Lapbook, plakát, könyvajánló, képregény • Kérdésfeltevés
---	---

programjaihoz meghívót készít hagyományosan és digitálisan; • azonosítja a történetekben a helyszínt, a szereplőket, a problémahelyzetet és annak megoldását; • az olvasott szövegekben kulcsszavakat azonosít, a főbb szerkezeti egységeket önállóan vagy segítséggel elkülöníti; • megfogalmazza saját véleményét a szereplők cselekedeteiről; • képzeletét a megértés érdekében mozgósítja; • megfigyeli és összehasonlítja a történetek tartalmát és a saját élethelyzetét; • mozgósítja a hallott vagy olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos ismereteit, élményeit, tapasztalatait, és összekapcsolja azokat; • részt vesz a közösen feldolgozott történet dramatikus, bábos és egyéb vizuális, digitális eszközökkel történő megjelenítésében, megfogalmazza a szöveg hatására benne kialakult képet; • önállóan képek, grafikai szervezők segítségével vagy tanítói segítséglettel a szöveg terjedelmétől függően kiemeli annak lényeges elemeit, összefoglalja tartalmát • megismer gyermekirodalmi alkotás alapján készült filmet, médiaterméket.	TÖRZSANYAG Lázár Ervin: Bab Berci; Tatay Sándor: Kinizsi Pál; Fekete István: Vuk A törzanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak Berg Judit: Rumini; Janikovszky Éva: A nagy zuhó; Csukás István: Pom-pom meséi
Kulcsfogalmak/ fogalmak	regény, meseregény, szerző, cím, kiadó, tartalomjegyzék, fülszöveg, történet, valóság, fejezet, időrend, szereplő, helyszín, probléma, megoldás, illusztráció

Témakör	Nyelvtan, helyesírás, szövegalkotás: A nyelv építőkövei: hang/betű,szótag,szó elválasztás, betűrendbe sorolás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult nyelvtani fogalmak felismerése és megnevezése. hangok hosszúságának helyes jelölése a begyakorolt szókészlet körében. A kiejtéssel megegyezően írt rövid szavak biztos helyesírása. A j hang biztos jelölése a begyakorolt szókészletben. Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor. Mondatkezdés nagybetűvel. A tanult mondatzáró írásjelek alkalmazása. Az abc biztos ismerete.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • feladatok megoldása során társaival együttműködik; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír és törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; • a kiejtéssel megegyező, rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; • a kiejtéstől eltérő szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • írásbeli munkáját önállóan vagy segítséggel ellenőrzi, hibáit javítja. • biztosan ismeri a kis- és nagybetűs ábécét, azonos és különböző betűkkel kezdődő szavakat betűrendbe sorol, a	• Hang- és betűanalízis, analizáló képesség fejlesztése • Fonémahallás fejlesztése • Vizuális memória fejlesztése • Ritmusfejlesztés (hosszú-rövid hangok megkülönböztetéséhez, szótagoláshoz) • Beszéd- és artikulációs képesség fejlesztése • Helyesírási készség fejlesztése • Aktív szókincs fejlesztése • A nyomtatott és írott magyar ábécé kis- és nagybetűi • Szótagolás, elválasztás, egytagú és összetett szavak • 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kétagú szavak) helyes leírása • 20-40 „tj”, „lj”, „dj”, „nj”, „dt”, „ts” betűkapcsolatból származó összeolvadást vagy hasonulást tartalmazó szó

megismert szabályokat alkalmazza digitális felületen való kereséskor is; - életkorának megfelelő, digitális és hagyományos szótárakat használ; - megfigyeli és tapasztalati úton megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és a mássalhangzókat, valamint időtartamukat; - különbséget tesz az egyjegyű, a kétjegyű és a háromjegyű mássalhangzók között; - a hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; - biztosan szótagol, alkalmazza az elválasztás szabályait.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hang, betű, magánhangzó, mássalhangzó, egyjegyű mássalhangzó, kétjegyű mássalhangzó, háromjegyű mássalhangzó, hosszú/kettőzött mássalhangzó, hosszú/kettőzött kétjegyű mássalhangzó, rövid magánhangzó, hosszú magánhangzó, szótag, szó, összetett szó, ábécé, betűrend, szótár, „j” hang kétféle jelölése

Témakör	A nyelv építő kövei: Az írásbeli szövegalkotás lépései	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A képzelet, az önkifejezés aktivizálása különböző szövegformák megismerésével és az írásbeli szövegalkotás képességének tovább fejlesztésével. Az írásbeli szövegalkotó készség fejlesztése.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: kifejezően, érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál;	- Térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése - Mondatok és összekapcsolásuk - Történetalkotás szóban - Szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése - Íráskészség fejlesztése

• egyszerű magyarázat, szemléltetés (szóbeli, képi, írásbeli, dramatikus tevékenység) alapján megérti az új kifejezés jelentését; • megérti a nyelvi és nem nyelvi üzeneteket, és azokra a kommunikációs helyzetnek megfelelően válaszol; • a megismert szavakat, kifejezéseket helyesen alkalmazza; • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír; • törekszik a rendezett írásképre, esztétikus fűzetvezetésre; • gondolatait, érzelmeit, véleményét életkorának, egyéni képességeinek és a kommunikációs helyzetnek megfelelően néhány mondatban írásban is megfogalmazza; • egyéni képességeinek megfelelően alkot szövegeket írásban; • a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • részt vesz ismert szövegek (például versek, nyelvtörők, mesék) mozgással, dramatikus elemekkel történő élményszerű megjelenítésében; • képességeihez mérten bekapcsolódik párbeszédbe, dramatikus szituációs játékok megalkotásába. • felismeri, indokolja a cím és szöveg közti összefüggést; • azonosítja a történetekben a helyszínt, szereplőket, a konfliktust és annak megoldását; • megadott szempontok alapján rövid mesét ír, kiegészít vagy átalakít, vázlatot készít;	• Írásbeli szövegalkotó képesség fejlesztése • Anyaggyűjtés módjai • szó- és kifejezőkészlet gyűjtése; • Vázlatkészítés, vázlat kiegészítése • Szerkezeti egységek elkülönítése • Kulcsszavak, kulcsmondatok kiemelése • Szövegalkotás főbb lépései • Mérlegelő gondolkodás fejlesztése: véleményalkotás, ítéletalkotás, következtetések levonása
--	--

tanítói segítséggel megadott rímpárokból különböző témákban 2-4 soros verset alkot	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mondat, szöveg, helyszín, szereplő, cselekmény, időrend, címadás, téma, anyaggyűjtés, vázlat, előzmény, esemény, következmény, levél, SMS, e-mail, címzett, feladó, válasz, továbbítás, megszólítás, önellenőrzés, hibajavítás

Témakör	A nyelv építő kövei: szó, szókapcsolat, mondat, szöveg	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: . érthetően, az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; - megkülönbözteti egymástól a magánhangzókat és mássalhangzókat, valamint időtartamukat; - írásbeli munkáit segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; - törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; - a szövegalkotás során törekszik a megismert helyesírási szabályok alkalmazására és meglévő szókincsének aktivizálására;	- Ösztönös nyelvhasználat formálása - Nyelvi tudatosság fejlesztése - Önellenőrzés, hibajavítás képessége - Helyesírási készség differenciált fejlesztése 20-40 gyakran használt „j”-t és „ly”-t tartalmazó szó (egy- vagy kéttagú szavak) helyes leírása

• a hangjelölés megismert szabályait helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés és szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • a mondatot nagybetűvel kezdi, alkalmazza a mondat a mondatvégi írásjeleket; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	betű, hang, szó, szókapcsolat, mondat, szöveg, j-ly, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű

Témakör	Szótő és toldalék, szóelemzés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése: a feladatvégzésben; az információszerzésben és felhasználásban; a szabályalkalmazásban; az önellenőrzésben. A nyelvi tudatosság fokozása.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • törekszik a tanult helyesírási ismeretek alkalmazására; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi, javítja. • szavakat hangokra és szótagokra bont;	• Hallásfejlesztés, fonémahallás fejlesztése • Betű-hang azonosítás • Szótagolási képesség fejlesztése • Hang- és betűanalízis képességének fejlesztése • Szótő és toldalék fogalma felismerés szintjén • Nyelvi elemzőkészség fejlesztése • Szóalak felbontása • Toldalékos szavak helyes használata • Toldalékos szavak funkcionális másolása, tollbamondása, emlékezetből írása

- kérdésre adott válaszában helyesen toldalékolja a szavakat; - önállóan felismeri és elkülöníti az ismert szavakban a szótövet és a toldalékot.	- Helyesejtés-fejlesztés hangkapcsolat-gyakorlatokkal - Hibajavítás és önellenőrzés képességének fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hang-betű, betűkapcsolat, hangkapcsolat, szótagolás, szótő, toldalék, szóelemző írásmód, önellenőrzés

Témakör	Hangalak és jelentés kapcsolata, állandósult szókapcsolatok	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információ szerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: - az élethelyzetnek megfelelően kommunikál; - ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban. - felismer és ért néhány egyszerű szólást, közmondást; - megérti és használja az ismert állandósult szókapcsolatokat; - különböző módokon megjeleníti az ismert szólások, közmondások jelentését.	- A szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése - Szókincs fejlesztése, szókincs aktivizálása - Árnyalt nyelvhasználat fejlesztése - Hangalak – jelentés - Ellentétes jelentésű szavak, rokon értelmű szavak - Szólások, közmondások, szóláshasonlatok - Népmesék kezdő és záró formulái, szókapcsolatok, ismétlődő motívumok - Szó szerinti és átvitt jelentés - Szólások, közmondások hagyományörző szerepe, néhány ismert szólás, közmondás eredete
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szólás, közmondás, szókapcsolat, hangalak, jelentés, egyjelentésű szavak, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak

Témakör	Élőlények, tárgyak, gondolati dolgok neve	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. • felismeri, jelentésük alapján csoportosítja és önállóan vagy segítséggel leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét; • felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az élőlények, tárgyak, gondolati dolgok nevét kifejező szavakat • megkülönbözteti a szavak egyes és többes számát • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban;	• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókinccs fejlesztése • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer • Együttműködési képesség • Élőlény, tárgy, gondolati dolog neve • Kis- és nagy kezdőbetűs szavak másolása, tollbamondása, emlékezetből írása • Több hasonló élőlény, tárgy, gondolati dolog neve és helyesírása • Saját nevek helyesírása (egyszerű személynevek, állatnevek, helynevek, intézménynevek, címek) • Mondatkezdő nagybetű

• a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • kérdésre adott válaszában megfelelően todalékolja a szavakat; • felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert szavakat; • ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. • a több hasonló élőlény, tárgy vagy gondolati dolog nevét kis kezdőbetűvel írja; • a személynevek, állatnevek és a lakóhelyhez kötődő egyszerű egyelemű helyneveket nagy kezdőbetűvel írja le.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	élőlények neve, tárgyak neve, gondolati dolgok neve, több hasonló név, saját név, önellenőrzés, hibajavítás, személynév, állatnév, helynév, intézménynév, címek neve

Témakör	Tulajdonságokat kifejező szavak	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően:	• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókincs fejlesztése • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer

• az egyéni sajátosságaihoz mértén olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. • felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a tulajdonságot kifejező szavakat és azok fokozott alakjait; • ellentétes jelentésű és rokon értelmű kifejezéseket gyűjt, azokat a beszédhelyzetnek megfelelően használja szóbeli és írásbeli szövegalkotásban.	• A megfigyelt és értelmezett fokozott melléknevek helyes írásmódja • Együttműködési képesség
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ellentétes jelentésű kifejezések, rokon értelmű szavak, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, tulajdonságot kifejező szó

Témakör	Mennyiségeket kifejező szavak	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények		Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtéssel megegyező rövid szavak leírásában követi a helyesírás szabályait; • a kiejtéstől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. • felismeri és önállóan vagy segítséggel helyesen leírja a mennyiségeket kifejező szavakat és azok fokozott alakjait;		• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókincs fejlesztése • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer • A megfigyelt és értelmezett fokozott számnevek helyes írásmódja • Együttműködési képesség
Kulcsfogalmak/ fogalmak	különírás, szótő, toldalék, mennyiségeket kifejező szó	

Témakör	Cselekvés, történet a múltban, jelenben, jövőben	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon megszerzett ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.	

Tanulási eredmények	Fejlesztési feladatok és ismeretek
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére, adottságaihoz mérten, életkorának megfelelően: • az egyéni sajátosságaihoz mérten olvashatóan ír, törekszik a rendezett írásképre, esztétikus füzetvezetésre; • szavakat, szó szerkezeteket, 3-4 szavas mondatokat leír megfigyelés és/vagy diktálás alapján; • megérti és használja az életkorának megfelelő (térbeli, időbeli) relációs szókinccset; • írásbeli munkáját segítséggel vagy önállóan ellenőrzi és javítja; • feladatok megoldása során társaival együttműködik. • hangjelölés megismert szabályait jellemzően helyesen alkalmazza a tanult szavakban; • a kiejtésétől eltérő ismert szavakat megfigyelés, szóelemzés alkalmazásával megfelelően leírja; • kérdésre adott válaszában megfelelően toldalékolja a szavakat; • felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést kifejező szavakat; • megkülönbözteti a múltban, jelenben és jövőben zajló cselekvéseket, történéseket; • helyesen alkalmazza a szóbeli és írásbeli szövegalkotásában az idő kifejezésének nyelvi eszközeit; • felismeri, önállóan vagy segítséggel helyesen leírja az ismert cselekvést, történést kifejező szavakat.	• Helyesírási készség differenciált fejlesztése • Aktív szókinccs fejlesztése • Fogalmazási alapismeretek • Tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer • A megfigyelt és értelmezett igekötős igék helyes írásmódja • Együttműködési képesség
Kulcsfogalmak/ fogalmak	múlt, jelen, jövő, egybeírás, különírás, szótő, toldalék, cselekvést jelentő szó

A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén:

- Próbálja a tanuló nyelvi szintjének megfelelően értelmesen és megközelítőleg érthetően kifejezni a gondolatait.
- Igyekezzen aktivizálni a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.
- Próbálja használni a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát törekedjen beszélgető partneréhez igazítani.
- Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.
- Felkészülés után törekedjen beszédállapotának megfelelően folyamatosan, megközelítőleg érthetően és értelmezően felolvasni ismert szöveget.
- Életkorának megfelelő szöveget próbáljon megérteni néma olvasás útján. Nyelvi szintjéhez mérten próbálja elmondani az olvasottak lényegét, vagy a megértést bizonyítani a szövegértéses feladatokkal (pl. hiányos mondat, feleletválasztás, igaz-hamis állítás).
- Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét próbálja megfogalmazni.
- Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.
- Feladatainak megoldásához igyekezzen szükség szerint igénybe venni az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével próbálkozzon eligazodni.
- A memoriterek beszédállapotának megfelelően igyekezzen szöveghűen elmondani.
- Adott vagy választott témáról 6-8 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást), készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával, ha szükséges tanári segítséggel.
- Próbál a tanult fogalmazási ismeretek felhasználásával pár mondatos tájékoztató szövegeket, rövid szöveges üzeneteket készíteni.
- Igyekezzen felismerni a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév).
- A begyakorolt szókészlet körében igyekezzen helyesen alkalmazni a tanult helyesírási szabályokat.
- Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.
- Próbálja helyesírását önellenőrzéssel felülvizsgálni, szükség esetén javítani.
- Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatekos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

5-8. évfolyam

A felső tagozatos tananyag szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz. A képzési szakasz első felében motívumokra épülő témakörök uralják a tananyagot. Ezek biztosítják a tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompétenciák és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését.

A képzés második szakaszában a fő tananyagszervező elv a kronológia. Ennek célja, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom néhány nagy korszakát, művelődéstörténeti korszakát, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagtartalmaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok felismerése.

Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanuló nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják.

A felső tagozatos tanulók logopédiai fejlesztésének első lépése az alsó tagozatban elért fejlettségi szint meghatározása, valamint az ehhez szorosan kapcsolódó, megkezdett fejlesztés folytatása.

A legfontosabb logopédiai fejlesztési feladat felső tagozatban:

- A fonémadifferenciálás, fonológiai tudatosság további fejlesztése.
- A tanult helyesírási szabályok helyes alkalmazása.
- Szóbeli kifejezőkészség, változatos kommunikációs helyzetekben való helytállás.
- Szövegfeldolgozás pontosítása (Praktikus szövegtípusok ismerete. Pl.: menetrend, használati utasítás, adatlapok).
- Gyakorlati oldalról megközelített írásbeliség (A szűkebb és tágabb környezettel való hatékony kommunikáció segítése. Pl.: hivatalos levél, apróhirdetés).

Az 5–8. évfolyamon a tanítás célja az is, hogy megfelelően előkészítse a középiskolai tanulmányokat.

A tervezéskor figyelembe kell venni a középiskolai felvételi vizsgák elvárásait, azaz a középiskolák ismert bemeneti követelményeit.

Az értékelési eljárások alkalmazásakor fontos a tanuló teljesítményének kiegyensúlyozott, szóban és írásban történő megítélése.

A beszédfigyelmű tanulók nevelésében a kerettantervben leírt fejlesztési feladatok, az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek az irányadóak, de azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat.

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyelmű tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

Magyar nyelv - 5. évfolyam

Az 5. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

A tananyag szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, a tanulók életkori sajátosságaihoz.

Fontos cél, hogy ebben az évfolyamban megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről.

Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanulók nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése.

Törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a beszédállapotuknak és korosztályuknak megfelelően használják.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása.

Az 5. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

Témakörök táblázata:**Heti óraszám: 2 óra****Éves óraszám: 68 óra**

Témakörök	Órakeret
1. A kommunikáció alapjai	6
2. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	11
3. Állandósult szókapcsolatok	5
4. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	23
5. Hangalak és jelentés	8
6. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	13
7. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
Összesen:	68

Magyar nyelv - 5. évfolyam

Témakör	1 - Kommunikáció alapjai	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése. Az alapvető kommunikációs kapcsolat felvételi formák ismerete és alkalmazása, nem nyelvi kifejezőeszközök alkalmazásával is: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés stb.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak elfogadása, hogy a kulturált nyelvhasználatra való törekvés önmagunk és környezetünk megbecsülését is jelzi. • A beszédértés fejlesztése (pl. dramatikus játékkal, szövegmondással). • A kommunikációs helyzetnek megfelelő helyes beszédléggzés, beszédállapot alapján elvárható hangképzés, hangsúlyozás, tempó és szünettartás kialakulásának segítése: pl. beszédgyakorlatokkal, dramatikus játékkal, hangos szövegmondással egyéni képességeknek megfelelően.	

	• Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkottatására. • Törekvés a kifejező kommunikációra, a megfelelő szókincs alkalmazására személyes beszámolóban, történetmeséléskor. • A kiejtés, a szöveg és a nem nyelvi jelek közötti összhang kialakulásának fejlesztése. • A szókincs folyamatos bővítése. • A kommunikációs folyamat alapvető tényezőinek megismerése, tudatosítása. • Nyelvhasználati és kommunikációs-készség fejlesztése. • Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben. • Egyéni képességének megfelelő kommunikáció, és elvárható szókincs alkalmaztatása személyes beszámolóban, történetmeséléskor. • A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása. • A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetben. • Önálló véleményalkotási készségének fejlesztése. • A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása. • Jelek felismerése, csoportosítása, elkülönítése.
--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
• Beszédtechnika: - a helyes beszédleégzés - megfelelő beszédhang, hanglejtés - pontos artikuláció - ritmus, tempó - időtartam - hangsúly, hangerő - szünet • A kommunikáció tényezőinek megismerése • A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása. • A jelek világa. • A kommunikáció fogalma. • A kommunikáció tényezői: - nyelvi jelek	A tanuló • legyen képes különböző hallott szövegek, információk megértésére, rövid összefoglaló reprodukálására beszédállapotának megfelelő szinten; • aktívan vegyen részt különféle kommunikációs helyzetekben; • törekedjen alkalmazkodni a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz; • alakuljon ki a közlési szándéknak és a beszédállapotnak megfelelő szókincese; • törekedjen megismerni a nyelv zenei kifejezőeszközeit, és legyen képes beszédhelyzetnek megfelelő tudatos alkalmazására;

• A kommunikáció céljának megfelelő beszéd. • A kommunikáció nem nyelvi jelei. • Metakommunikáció: - mimika - testtartás - távolságtartás - tekintet • Kommunikációs helyzet: - kapcsolatfelvétel - kapcsolattartás - vélemény- és szándéknyilvánítás - vita - kérdés, kérdés	(hangsúly, tempó, hangerő, hanglejtés, szünet stb.); • törekedjen a mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő alkalmazására: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérdés, beszélgetés; • ismerje a felnőttek és gyermekek kommunikációjának különbségeit, kommunikációs (illem) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között; • törekedjen a kommunikáció teljes folyamatának megfigyelésére, alaptényezőinek megnevezésére egy-egy példa elemzésével, mely elősegíti a nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztését; • fejlődjön szövegértési készsége; • fejlődjön szóbeli kifejezőkészsége; • aktívan vegyen részt szerep- és drámajátékok gyakorlásában; • aktívan vegyen részt különböző kommunikációs helyzetekben; • legyen képes önálló véleményalkotásra; • törekedjen a tanult szövegek szövegű és kifejező tolmácsolására;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testhelyzet, térköz, külső megjelenés, a kommunikáció folyamata, tényezői: feladó, címzett, csatorna, kód, üzenet; a beszéd zenei eszközei: hangsúly, tempó, hangerő, szünet, hanglejtés, csend, természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérdés

Témakör	2 – Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	A tanult főbb helyesírási szabályok felismerése, alkalmazása a szövegalkotásban, az írásbeli munkákban. Helyesírási kézikönyv használata tanári segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak elfogadása, hogy a normakövető helyesírásra törekvés az anyanyelvhez való kötődés kifejezője. • A leggyakrabban előforduló, a helyesírási alapelvekre épülő helyesírási szabályok megismertetése, tudatosítása, azok fokozatos	

	önálló alkalmazásának fejlesztése az írott kommunikációban a lehetőségekhez képest. • A helyzetnek megfelelő, pontos helyesírás iránti igény kialakítása, a helyesírást segítő segédeszközök (helyesírási szabályzat, szótár stb.) önálló használatának kialakítása. • A magyar hangrendszer jellemzőinek megismerése. • A hangok kiejtésének és a betű leírásának összefüggése, szabályszerűségének megismerése. • A betűrend ismerete. • A betűrendbe sorolás szabályainak ismerete. • Az elválasztás szabályainak tudatosítása.
--	--

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
• A magyar helyesírás jellemzői. • Az írás és az abc kialakulása. • A szavak szótagolása és az elválasztás szabályai. • A magyar helyesírás szabályainak megismerése: - kiejtés szerinti írásmód - szóelemző írásmód - hagyomány szerinti írásmód - egyszerűsítő írásmód • A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban. • A szövegszerkesztés állomásai: - anyaggyűjtés - vázlatírás • Levélírás szerkezeti egységei: - megszólítás - keltezés - elköszönés - aláírás - (utóirat)	A tanuló • ismerje a magyar hangrendszer jellemzőit, a hang és a betű közötti különbségeket; • ismerje az ábécét, és a betűrendbe sorolás szabályait; • tudja a szavakat helyesen elválasztani, ismerje az elválasztás szabályait; • törekedjen felismerni az alapvető helyesírási szabályokat (kiejtés elve, szóelemzés eleve, hagyomány elve, egyszerűsítés); • törekedjen a megismert helyesírási esetek tudatos alkalmazására önálló szövegalkotás során; • törekedjen az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal történő alkalmazására; • törekedjen a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra hibajavítási gyakorlatok, segédeszközök használatával; • segítséggel használja „A magyar helyesírás szabályai” című könyvet;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve), elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, (határozó ragok megfelelő használata)

Témakör	3 - Állandósult szókapcsolatok	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Közhiedések, szólások jelentésének értelmezése, eredeti funkciójuk ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Szókincsfejlesztés, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása. • Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közhiedések értelmezése, szerkezetének használati körének megfigyelése. • A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Szókincsfejlesztés, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása. • Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közhiedések értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése. • A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal. - köszönés - szólások - szóláshasonlatok - közhiedések - szállóigék, idézetek - köznyelvi metafora • Írásbeli szövegalkotás formái: - elbeszélés - leírás - jellemzés • Az írásbeli szövegszerkesztés lépései, (cselekmények, szereplők, helyszín, szavak gyűjtése, megfigyelés, vázlatírás, lényegkiemelés).	A tanuló • tanári segítséggel alkalmazza a nyelvhelyességi szabályokat szókincse fejlődése érdekében; • törekedjen az állandósult szókapcsolatok, szólások, közhiedések értelmezésére, szerkezetének, használati körének megfigyelésére; • képességeihez mérten ismerje a szólások, közhiedések eredetét; • segítséggel értse meg a szólások, közhiedések, metaforák átvitt jelentése közötti különbségeket; • legyen képes írásbeli és szóbeli szövegalkotásra; • legyen képes a leíró és elbeszélő szöveg lényeges különbségeinek felismerésére;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közhiedés, szállóige, köznyelvi metafora, leírás, elbeszélés, jellemzés

Témakör	4 - A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	Órakeret 23 óra
Előzetes tudás	A hangok, képzésük, kiejtésük, kapcsolódásuk. A szótő és a toldalék. Az összetett szavak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak belátása, hogy a nyelvi tudatosság fejlesztése segíti az anyanyelv iránti felelősség kialakulását. • Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata, főbb szóelemek (képző, jel, rag) funkcióinak tapasztalati úton történő felfedezése, felismerése, elkülönítése. • A kiejtés és az írás összefüggése szabályszerűségeinek megismertetése. • A nyelvi elemzőképesség fejlesztése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése. • A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának lapjai. • Nyelvi szintek: - beszédhangok - szóelemek - szavak - szószerkezetek - mondatok - szöveg • A magyar hangrendszer jellemezői: - hangképzés, fonéma - beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai • Magánhangzók: magas, mély, rövid, hosszú • Magánhangzótörvények: - hangrend - illeszkedés • Mássalhangzók: - időtartam	A tanuló • legyen képes a nyelvi szintek gyakorlati úton való felismerésére, megnevezésére; • tanári segítséggel ismerje a magyar beszédhangok rendszerét; • képességeihez mérten törekedjen megismerni a magánhangzó törvényeket, és tanári segítséggel ismerje fel és alkalmazza helyesen azokat; • fejlődjön nyelvi elemzőkészsége; • törekedjen a beszédhangok képzésének megismerésére, és ismerje csoportosításának alapjait; • törekedjen a magyar nyelvre jellemző kapcsolódási törvényszerűségek ismeretére; • ismerje meg a mássalhangzótörvényeket, törekedjen azokat képességeihez mérten felismerni, alkalmazni; • gyakorlati úton szerezzon jártasságot különböző nyelvi játékokban, szójátékokban, szóalkotási feladatokban, digitális programok használatában;

- írásjegyek száma • Mássalhangzótörvények: - részleges hasonulás - írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás - összeolvadás - rövidülés - kiesés • A szavak szerkezetének felismerése. • A főbb szóelemek és funkciójuk (szótő, képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése. • A szavak szerkezete: - egyszerű és összetett szavak. • Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

Témakör	5 - Hangalak és jelentés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az azonos alakú, többjelentésű és a rokon értelmű szavak megfelelő alkalmazása a beszélt és írott szövegalkotásban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Törekvés a nyelvi tudatosságra, az anyanyelv megbecsülésére. • Szókincsbővítés, annak megtapasztaltatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni. • A hangalak és jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése. • Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése. • Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Fejlesztési eredmények
• Hangalak és jelentés kapcsolatának, illetve jelentésmezőnek a felismerése a szavakban. • Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. • A szavak jelentése és hangalakja közötti összefüggés megfigyelése: - egyjelentésű szavak - többjelentésű szavak - azonos alakú szavak - hasonló alakú szavak - rokon értelmű szavak - ellentétes jelentésű szavak - hangutánzó és hangulatfestő szavak - jelentésmező		A tanuló • törekedjen felismerni a hangalak és a jelentés kapcsolatát, illetve azok jelentésmezőit; • ismerje fel az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentését; • szerezzon gyakorlati tapasztalatot a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében; • legyen képes a szavak jelentéstartalmában szerzett ismereteit alkalmazni a mondat és szövegalkotás során; • tanári segítséggel legyen képes a hangalak és jelentés közötti összefüggés jelölésére;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyjelentésű szó, többjelentésű szó, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó szó, hangulatfestő szó, a szó hangsora és jelentése, jelentésmező	

Témakör	6 - Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	A tanult olvasási stratégiák adekvát alkalmazása olvasás előtt, alatt és után. A tanult különböző típusú és műfajú szövegek felismerése és megértése. A szöveg információinak és gondolatainak a tanuló életkora szerint elvárható értelmezése és értékelése. Megfelelő, kialakult egyéni írástechnika alkalmazása. A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre. A tanult fogalmazási műfajokban való jártasság, szövegalkotás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak elfogadása, hogy az értő olvasásra törekvés elősegítője a további tanulmányoknak, az információszerzésnek, a világban való eligazodásnak. • A szövegfeldolgozás általános sémájának tudatosítása változó szövegeken. • Szövegű, értő olvasás gyakorlása.	

	• Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással. • A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismertetése. • Törekedjen az olvasási, a szövegértési hibák felismerésére. • A megfelelő javítási stratégia megismertetése, alkalmazásának elősegítése. • Az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése, javítása. • Az önálló és a tanári segítséggel történő anyaggyűjtés módjainak fejlesztése. • Az ismert fogalmazási műfajokban történő változatos, kreatív szövegalkotás támogatása. • Tanári segítséggel egyéni képességeknek megfelelően újabb szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése. • Digitális kompetencia fejlesztése: néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése.
--	--

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Különböző szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása. • Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása. • Reflektálás a szöveg tartalmára. • Olvasási stratégiák alkalmazása. • A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése. • A kreatív írás gyakorlása. • Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata. • Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása. • Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása.	A tanuló • egyéni képességeinek függvényében legyen képes alkalmazni az ismert szöveg feldolgozási stratégiákat (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.); • tanári irányítással ismerje fel a hibás olvasási, szövegértési technikákat, találja meg és alkalmazza a megfelelő javító stratégiákat; • legyen képes szöveghű, értő szövegolvasásra; • törekedjen az esztétikus, olvasható kézírásra; • az egyéni képességek és a beszédállapot, és egyéni képességeinek függvényében törekedjen a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazására; • legyen képes a szöveg szereplőinek bemutatására;

• Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerés, alkalmazása. • Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete. • A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. • Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos ön- és társkorrekció. • Anyaggyűjtés különféle nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez önállóan vagy tanári segítséggel. • A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez. • Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése. • Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete. • Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata a nyelvi kompetencia szintjének megfelelően. • Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, párbeszéd, leírás, levél. • Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, SMS.	• legyen képes a szöveg és a kép összefüggéseinek feltárására, értelmezésére;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető

Témakör	7 - Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A könyvek és a tömegkommunikációs eszközök szerepe az ember életében. A könyvek emberre gyakorolt személyiségformáló hatásai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés. • Olvasási kedv erősítése. • Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken.	

	• Az információ-keresése, - gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása. • Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel. • Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán. • Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése. • Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról. • Érvek és ellenérvek megfogalmazása adott témában.
--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való megismerkedés. • A megadott szempontok szerint önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárakban és a digitális felületeken. • Információkeresés, gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása. • Részvétel a múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozásokon, és az azt előkészítő órán. • Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése. • Reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról megadott szempontok alapján.	A tanuló • tudjon különbséget tenni a könyvtárak típusai között; • legyen képes gyűjtőmunkát végezni megadott szempontok szerint; • törekedjen megismerni az információkeresés technikáit; • vegyen részt múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozásokon, és az ezt előkészítő tanórán; • ismerkedjen meg néhány sajtótermék szerkezetével, tartalmával; • tudja megfogalmazni tapasztalatait a múzeumba és a színházba tett látogatásról; • legyen átfogó ismerete a könyvtárhasználatról; • sajátítsa el a kulturált viselkedés szabályait könyvtár- múzeum és színházlátogatás alkalmával; • tanári segítséggel váljon olvasóvá; • erősödjön benne a könyvek szeretete, és az olvasás utáni igény; • tudja megfogalmazni érveit – ellenérveit a hagyományos és a digitális ismeretszerzés különbségét illetően;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén:

- A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.
- Törekszik az alapvető helyesírási szabályok felismerésére és tudatos alkalmazására az írásbeli szövegalkotás folyamatában.
- Törekszik a magyar beszédhangok rendszerének minél pontosabb és részletesebb megismerésére.
- Törekszik a hangrendszerben rejlő törvényszerűségek tudatos megfigyelésére és ezek alkalmazására a helyesírásban.
- Gyakorlatot szerez a szavak jelentésviszonyának sokféleségében, ezáltal bővül a szókincse.
- Törekszik mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására.
- Ismeri és törekszik megismerni és alkalmazni a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat.
- Törekszik vagy tanári segítséggel képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni.
- Törekszik a gondolatait minél pontosabban és helyesebben megfogalmazni és leírni.
- Igyekszik az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek megértésére, a szövegből az információk visszakeresésére, és segítséggel képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat alkalmazni.
- Kevés segítséggel képes feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).
- Ráirányítással felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével igyekszik saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásait segítséggel javítani.
- A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.

Irodalom - 5. évfolyam

Az 5. évfolyamos irodalomoktatásnak alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást.

A felső tagozatos irodalom a mesékkel indul, amelyek visszautalnak az alsó tagozatra, s amelyek egyben középpontba állítják az irodalom örök kulcselemét, a fantáziát is, hiszen ez nemcsak a mesékben van jelen, hanem bizonyos értelemben minden műalkotásban, sőt minden emberi alkotásban is. A mesék egy része népmese, így szóba kerül a folklór is.

A tantervi folytatás azután egyre inkább közelít a reális világhoz, miközben a fantázia továbbra sem tűnik el az irodalommal való ismerkedésből. Egyre táguló körökben vethetnek a diákok irodalmi pillantást életük mind szélesebb horizontjaira: előbb a családra, később a szülőföldre, majd az iskola, a gyerektársadalom örök világára. A térben táguló körbepillantás azután időben is tágul: az irodalmon keresztül is visszatekinthet a tanuló történelmi hagyományainkra és múltunkra.

A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat. Megőrzi kíváncsiságukat, játékoságukat, s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberré teszi őket. Mindezekben a drámajátéknak, mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 102 óra

Témakörök	Órakeret
1. Család, otthon, nemzet	32
2. Petőfi Sándor: János vitéz	35
3. Szülőföld, táj	9
4. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	18
5. Választható magyar ifjúsági vagy meseregény: Szabó Magda: Tündér Lala vagy Fekete István: A koppányi aga testamentuma	8
Összesen:	102

Irodalom - 5. évfolyam

Témakör	1 - Család, otthon, nemzet	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Népmesék, műmesék. Verses és prózai formájú mesék. A mese műfaji változatai. Mesehősök, meseformulák. Meseírók, mesegyűjtők (magyar és világirodalmi, valamint kortárs példákkal). Olvasmányélmények kapcsolatokról, viselkedési mintákról, családról, szülő-gyerek kapcsolatáról. Olvasmányélmények; családról, anya-gyerek kapcsolatáról szóló lírai és epikai alkotások. A kisepikai (mese, monda, mítosz) és lírai alkotásokon keresztül a különböző korokban keletkezett különböző műfajú szövegekben a családi, baráti kapcsolatok, élethelyzetek sokféleségének megismerése. Személyes vélemény és a szövegben felvetett problémák összehasonlítása. Annak felismerése, hogy a mesék segítenek alapvető magatartásformák, erkölcsi értékek megismerésében és értékelésében. Meseélmények, mesehősök, mesei fordulatok, mesei jellemzők felidézése, rendszerezése, kreatív gyakorlatok, mesemondás. Újabb mesék megismerése, a műfaji változatok tudatosítása. A befogadói képességek fejlesztése: a valóság és fikció különbségének belátása, mesék verses és prózai formáinak tudatosítása. A fogalmi gondolkodás fejlesztése a mesékkal kapcsolatos fogalmak alkalmazásával. Szóbeli kifejezésformák: történetmondás, cselekményismertetés, mesehősök bemutatása; művek, részletek előadása. A szűkebb környezethez való kötődés alakítása, az értékek megbecsülése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Archetipikus helyzetek felfedezése mitológiai történetekkel. • Olvasói tapasztalatok, élmények előhívása, megidézése (szereplőinek tettei, érzelmei, gondolatai, a megjelenített emberi helyzetek szóbeli és írásbeli közlésekben). • Archetipikus helyzetek felfedezése bibliai történetekkel. • A harmonikus családi élet megtartó erejének felismerése, az értékes emberi kapcsolatok megbecsülése. • Folyamatos fejlesztési cél az irodalmi művekben az emberi alaphelyzeteknek, az emberi kapcsolatok sokféleségének, a téma irodalmi megjelenésének megfigyelése, ideértve a témák változatait is. • A harmonikus családi élet megtartó erejének felismerése, az értékes emberi kapcsolatok megbecsülése.	

	- Folyamatos fejlesztési cél az irodalmi művekben az emberi alaphelyzeteknek, az emberi kapcsolatok sokféleségének, a téma irodalmi megjelenésének megfigyelése, ideértve a témák változatait is. - Olvasói tapasztalatok, élmények előhívása, megidézése (szereplőinek tettei, érzelmei, gondolatai, a megjelenített emberi helyzetek szóbeli és írásbeli közlésekben). - Felkészítés Arany János Családi kör című művének elemző bemutatására, szöveghű tolmácsolására.
--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
- Lírai alkotások. - Családi, baráti kapcsolatok sokfélesége az irodalmi művekben. A szülőföldre, nemzethez való kötődés érzése a lírai alkotásokban. - Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása. - Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása. - Weöres Sándor: - Ó, ha cinke volnék - Petőfi Sándor: - Egy estém otthon - Füstbe ment terv - Magyar vagyok - Arany János: - Családi kör - Kisepikai művek - Mesék: - Fehérlófia - Az égig érő fa - Mondák: - Arany János: - Rege a csodaszarvasról	A tanuló - idézza fel hasonló műfajú művek olvasásával, értelmezésével az új nevelési-oktatási szakasz műveit; - ismerje meg műveket a magyar népmesék, műmesék, köréből; - tudatosítja a mese különféle műfaji változatainak létezését a népmese és a műmese fogalmát; - tudatosítja a valóság és mese (fikció) különbségét; - tudja a műfajjal kapcsolatos legfontosabb fogalmakat; - legyen képes cselekményismertetésre, hős-bemutatásra; - tanulja meg előadni a művet/műrészletet; - legyen képes az elbeszélés, jellemzés közlésformáinak gyakorlására; - ismerjen meg valamilyen népi hagyományt lakóhelye vonatkozásában; - fedezze fel archetipikus helyzeteket mitológiai történetekkel; - figyelje meg az irodalmi művek segítségével az emberi kapcsolatok sokféleségét, a téma irodalmi megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül;

• Mítoszok: • Görög mítosz: - Daidalosz és Ikarosz • Bibliai történetek: - A világ teremtése - Noé - Jézus születése - A betlehemi királyok • Ajánlás a helyi tanterv időkeretéből felhasználható órákra: - népdalok - a népköltészet hatása Petőfi Sándor verseiben (Megy a juhász számaron...) - művek a világ- és magyar irodalomból az olvasásról, a számítógép-használatról és hatásairól - Pl.: Michael Ende: Előszó helyett: Szigorúan véve - Petőcz András: Internet-vers	• ismerje fel emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat; • vegyen részt ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám; kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én

Témakör	2 - Petőfi Sándor: János vitéz	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Mesék; mesehős, kaland. Cselekmény, helyszínek, elbeszélés, párbeszéd, leírás. Verses epikai művek, verselés, rímelés. Petőfi néhány lírai alkotása (köztük: Anyám tyúkja, Füstbe ment terv, Nemzeti dal). Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél; mindennapi tájékoztató szövegek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A János vitéz szövegének olvasása, közös órai feldolgozása. • A részletes feldolgozás folyamatában epikai jellemzők felismerése, adott szempontból való elemzése (pl.: tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő). • A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése, szereplők jellemzése. • A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok.	

	• Alapvetően verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor. • A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása. • Magatartásformák megítélése, az erkölcsi jó és rossz elkülönítése, azonosulás erkölcsi értékekkel (pl.: hűség, bátorság). • Megismeri, megérti a történetet és képes jellemezni a szereplőket; együttműködik a mű poétikai, nyelvi sajátosságainak feltárásában. • Fejlődik szóbeli és írásbeli fogalmazási képessége különböző közlésformájú önálló gyakorlatok révén. • Képessé válik élménye, véleménye megosztására, memoriterek előadására. • Az olvasott irodalmi műhöz (is) kapcsolódóan az elbeszélés, a leírás, a jellemzés közlésformáinak gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése tanári segítséggel.
--	--

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A mű szövegének közös órai feldolgozása. • A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése. • A János vitéz cselekménye, szerkezete. • A mű mesei elemei (cselekmény, hősök) - népies elbeszélő költemény - Kukorica Jancsi útja, tettei, választásai (értelmezés, jellemzés) • A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során néhány poétikai eszköz megismerése: - képek - hasonlat - megszemélyesítés - metafora; alakzatok - ellentét - párhuzam - felsorolás - megszólítás - felkiáltás - kérdés	A tanuló • ismerje az epikai műnem jellegét (tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő); • elemezze és minősítse ezeket a viszonyokat, szempontokat a János vitéz részletes feldolgozása során; • jellemezze a mű szereplőit; • ismerje meg a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. népiesség, verses epika; elbeszélő költemény); • kezdje meg az ismerkedést a poétikai eszközökkel – a szóképek, alakzatok felismerése, megnevezése ettől kezdve folyamatos feladat; • segítséggel ismerje meg a versritmust; • segítséggel legyen képes szövegalkotási feladatok megoldására (különbféle közlésformák; nézőpontváltás stb.); • tanári segítséggel legyen képes az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására;

• Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor. • A szűkebb környezethez való kötődés alakítása. • A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása.	• kevés segítséggel legyen képes néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére; • segítséggel legyen képes véleményének megfogalmazására, érvelő szövegek készítésére; • beszédállapotának és megtartó emlékezetének megfelelően tudjon memoritereket előadni (szövegrészeket a műből); • ismerje meg valamely kulturális, népi hagyományt lakóhelye vonatkozásában; • segítséggel legyen képes az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	verses epika, elbeszélő költemény; hasonlat, megszemélyesítés, metafora, ellentét, párhuzam; ütemhangsúlyos verselés, verssor, felező tizenkettes sorfajta, páros rím

Témakör	3 - Szülőföld, táj	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Lírai és epikai alkotások és a kapcsolódó fogalmak. Korábban olvasott gyermekregények, meseregények, ifjúsági regények. Epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása. Tájékozottság a lakóhely, az iskola környezetének néhány kulturális sajátosságáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása. • A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben. • A nyelv, változó természetének megfigyelése különböző példák alapján. • A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése. • Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése.	

	• A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival. • Irodalmi atlasz vagy térkép használata. • Annak tudatosítása, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban; ezzel párhuzamosan annak megértetése, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik. • Olvasói tapasztalatok megidézésével szövegek műfaji különbségének érzékeltetése. • A szűkebb környezethez való kötődés alakítása, az értékek megbecsülése. • Valamely kulturális, irodalmi, népi hagyomány, továbbá jelen, kortárs kulturális tény megismerése a lakóhely (tájegység/település/kerület) vagy az iskolája vonatkozásában. • Önálló és/vagy csoportos gyűjtőmunka támogatása (internethasználattal is). • A témakörhöz kapcsolódó kommunikációs témák feldolgozása során fejlődjön a tanuló szókinccse, nyelvi kompetenciája. • Beszédében fokozódó önállósággal alkalmazza a tanult grammatikai ismereteket. • Fejlődjön szövegalkotási és szövegértési képessége. • A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal. • Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése.
--	--

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Epikai művek (részletek) és lírai alkotások magyar tájakról, városokról illetve vallomások a szülőföldről. • A régió, lakóhely kultúrája, emlékhelyei/az iskola névadója. • A választott tárgyhoz kapcsolódó fogalmi ismeretek. • Petőfi Sándor: - Szülőföldem - Az alföld - Úti levelek (részlet) • Weöres Sándor:	A tanuló • tudatosítsa, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban; • ismerje meg, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik; • érzékelje a szövegek műfaji különbségét (mese – dokumentum; lírai mű – elbeszélés); • figyelje meg a jellegzetes magyar tájak, városok megjelenítésének formáit; • ismerje meg egy-egy jelentős alkotónak a szülőföldjéhez, a magyar tájhoz való viszonyulását (ez is fejleszti, alakítja a

- Tájkép (részletek) • Nagy László: - Balatonparton	kötődés igényét, pl. nemzeti öntudat, hazafias nevelés); • azonosítsa a művekben megjelenített témát, motívumot, gondolatot, érzelmet, hangulatot; • ismerjen meg valamilyen kulturális, irodalmi, népi hagyományt a lakóhelye (tájegység/település/kerület) vagy iskolája vonatkozásában (pl. felkeresnek egy irodalmi emlékhelyet, emléktáblát, szobrot); • ismerkedjen jelenének hagyományaival (pl. nemzetiségi irodalom, folklór, múzeum, színház), az ide kötődő/kapcsolódó szerző legalább egy irodalmi művével; • gyűjtőmunkát végezzen internethasználattal;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás

Témakör	4 - Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Olvasmányélmények; családról, anya-gyerek kapcsolatról szóló lírai és epikai alkotások. Nagyepikai alkotásokhoz kapcsolódó fogalmak. Korábban olvasott gyermekregények, meseregények, ifjúsági regények. Epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő. Magatartásformák értékelése, vélemény megosztása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése. • Egyes szereplők jellemzése. • Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása. • A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban. • A szülőföldhöz való érzelmi kötődés igényének alakítása. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A gyermekkori konfliktusok átélése, azonosulás a vállalható erkölcsi értékekkel.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Fejlesztési eredmények
- Családi, baráti kapcsolatok sokfélesége az irodalmi művekben. - Molnár Ferenc: <i>A Pál utcai fiúk</i> - sok szempontú megközelítés. - Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont. - A mű fontos témái (pl. barátság, közösség, önfeláldozás, gyerekek-felnőttek, hűség-árulás).		A tanuló - ismerkedjen meg a házi olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel; - előzetesen készüljön fel a mű megadott szempontú megközelítésére; - közös órai feldolgozás során legyen képes az olvasottakkal kapcsolatos feladatok megoldására, adatkeresésre, segítséggel történő jegyzetelésre, vázlatkészítésre; - tanári segítséggel legyen képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás; - irányítással legyen képes dramatikus játékra; - ismerje fel a cselekményben megjelenő élethelyzeteket; - legyen képes az erkölcsi konfliktusok felismerésére, véleményt tudjon alkotni; - ismerje a cselekmény főbb fordulópontjait; - legyen képes jellemezni a szereplőket; - legyen képes tájékozódni a regény helyszínéről, térbeli és időbeli viszonyairól;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	az epikai mű szerkezete; előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet; helyszín, főszereplő, mellékszereplő	

Témakör	5 - Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Nagyepikai alkotásokhoz kapcsolódó fogalmak. Korábban olvasott gyermekregények, meseregények, ifjúsági regények. Epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő. Magatartásformák értékelése, vélemény megosztása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A mű otthoni olvasása és közös órai szövegfeldolgozása. • Nagyobb szövegegység áttekintő megértése, részletes megfigyelése. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése. • Egyes szereplők jellemzése. • Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása. • A cselekmény és a térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban. • A gyermeki fantázia és képzeletvilág gazdagítása, a történet és szereplők vizuális megjelenítése.
---	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Szabó Magda: Tündér Lala vagy Fekete István: A koppányi aga testamentuma című meseregénynek sok szempontú megközelítése. • Tér- és időviszonyok (cselekményidő), cselekmény, szerkezet, szereplők / jellemek, kapcsolatok, konfliktusok, elbeszélői nézőpont.	A tanuló • ismerkedjen a házi olvasmány megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel; • előzetesen készüljön fel a mű megadott szempontú megközelítésére; • közös órai feldolgozás során legyen képes az olvasottakkal kapcsolatos feladatok megoldására, adatkeresésre, segítséggel történő jegyzetelésre, vázlatkészítésre; • ismerje fel a cselekményben megjelenő élethelyzeteket; • legyen képes az erkölcsi konfliktusok felismerésére, véleményt tudjon alkotni; • ismerje a cselekmény főbb fordulópontjait; • legyen képes jellemezni a szereplőket; • legyen képes tájékozódni a regény helyszínekről, térbeli és időbeli viszonyairól; • irányítással legyen képes jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	az epikai mű szerkezete; előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet; helyszín, főszereplő, mellékszereplő, meseregény

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén:

- A tanulók törekedjenek a mindennapi helyzetekben előforduló metakommunikációt megtanulni, azt helyesen értelmezni.
- Egyéni képességeiknek megfelelően tudjanak írásban kommunikálni, képesek legyenek a pozitív attitűd kialakítására, mely segíti a nyilvánosság előtti magabiztos megszólalásra való törekvést.
- Törekedjen megérteni az életkorának megfelelő hallott és olvasott szöveget. Próbálja azt kifejezően olvasni és értelmezni.
- Törekedjen a pedagógus irányításával kiválasztani a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat.
- Tanulási tevékenységében igyekezzon használni a digitális forrásokat, próbálja – tanári segítséggel - ezt mérlegelő gondossággal és etikusan tenni.
- Törekedjen megismerni és alkalmazni a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat.
- Legyen képes tanári segítséggel a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni.
- Törekedjen gondolatait minél pontosabban megfogalmazni és leírni.
- Az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek megértése, a szövegből az információk visszakeresése.
- Legyen képes tanári segítséggel újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat alkalmazni.
- Tanári segítséggel törekedjen az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazására (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források) feladatok megoldására.
- Tanári segítséggel legyen képes kreatív szövegek alkotására a megismert műhöz kapcsolódóan.
- Próbálja alkalmazni az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket.
- Törekedjen megfogalmazni, megjeleníteni a szöveg alapján kialakult érzéseit, gondolatait.
- Az 5. évfolyam végére a nyelvi készségek olyan szintjére juttatható el a beszédfogytékos tanuló, ami alkalmassá teszi az egyre önállóbb ismeretszerzésre, a szövegalkotó műveletek végzésére, a korszerű műveltség iskolai tartalmának birtoklására.

- Ennek megfelelően valamennyi tanulási területen megjelenik az anyanyelvi készségek intenzív fejlődése (a szóbeli és írásbeli közlés gyarapodása, a beszéd- és szövegértés készségei, az aktív és passzív szókincs növekedése, a passzív szókincs aktivizálási folyamatának gyorsulása).

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyelmű tanuló helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

Magyar nyelv - 6. évfolyam

Az 6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az 5. évfolyamon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

A tananyag szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban és az 5. osztályban elsajátítottakhoz, a tanulók életkori sajátosságaihoz.

Fontos cél, hogy ebben az évfolyamban megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről.

Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanulók nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése.

Törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a beszédállapotuknak és korosztályuknak megfelelően használják.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása.

Az 6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer további bővítésére (szavak, szóelemek).

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakörök	Órakeret
1. Kommunikáció	8
2. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	60
Összesen:	68

Magyar nyelv - 6. évfolyam

Témakör	1 - Kommunikáció	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulás, törekvés az érthető, kifejező beszédre. Szóbeli szövegek megértése, reprodukálása, utasítások megfelelő követése, a kommunikációs partner szóbeli közlésének megértése. Az alapvető kommunikációs kapcsolatfelvételi formák ismerete és alkalmazása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kérdezés, kérés stb.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak elfogadása, hogy a kulturált nyelvhasználatra való törekvés önmagunk és környezetünk megbecsülését is jelzi. • A beszédértés fejlesztése. • A kommunikációs helyzetnek megfelelő helyes beszédlejtés, elvárható hangképzés, hangsúlyozás, tempó és szünettartás fejlesztése. • Törekvés a különböző beszédhelyzetekben jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkotására. • A kifejező kommunikáció, az egyéni képességnek megfelelő szókincs alkalmazása személyes beszámolóban, történetmeséléskor, személyek jellemzésekor. • A kiejtés, a szöveg és a nem nyelvi jelek közötti összhang további fejlesztése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A beszédértés fejlesztése. • Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása. • Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. • Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. • A közlési szándéknak megfelelő szókincs aktiválása. • A beszéd és a nyelv zenei eszközeinek (hangsúly, hanglejtés, tempó, szünet, hangerő stb.) adekvát alkalmazása. • A nem nyelvi jelek (önkéntelen gesztusok, szándékos gesztusok) helyes alkalmazása. • Különböző, a kommunikációs célnak és helyzetnek, valamint résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal. • Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, segítségkérés, segítségadás, beszélgetés. • Az internetes kapcsolattartás módjai: chat, SMS, e-mail, Skype, • Felnőttek és gyermekek kommunikációjának különbözőségei, kommunikációs (illem) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között. • A kommunikációs helyzet, valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése.	A tanuló • legyen képes rövid szövegrész reprodukálására, lényegkiemelésre; • képességei szerint fejlődjön beszéde, kifejezőképessége beszédgyakorlatokkal, dramatikus játékkal, hangos szövegmondással; • gyarapodjon szókincsre; • törekedjen a beszéd zenei eszközeit a kommunikációs célnak megfelelően használni; • ismerje a kommunikációs illemszabályokat különböző beszédpartnerek között; • tanári segítséggel legyen képes megkülönböztetni és értelmezni a kommunikáció nem nyelvi jeleit; • képességeihez mérten vegyen részt szituációs játékokban, melyek a mindennapi kommunikációs helyzeteket idézi; • törekedjen megismerni az internetes kapcsolattartás fajtáit és az ezekhez kapcsolódó illemszabályokat; • törekedjen tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolására;

Kulcsfogalmak/ fogalmak	mindennapos kommunikációs helyzetek: a kérdés, a segítségkérés, segítségadás, konfliktuskezelés, kapcsolattartás, önkéntelen gesztusok, szándékos gesztusok, arcjáték, testtartás, távolságtartás, a kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat; a beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet, chat, Skype, SMS
------------------------------------	---

Témakör	2 - Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	A tanult szófajok felismerése és megnevezése szójelentés alapján toldalékos formában, mondatban és szövegben, megfelelő használatuk írott és beszélt szövegben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak belátása, hogy a nyelvi tudatosság fejlesztése segíti az anyanyelv iránti felelősség kialakulását. • Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: – a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése, – a szavak szintjének részletesebb vizsgálata, – elemző képesség fejlesztése. • A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyeltetése, főbb jellemzőinek megnevezése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A szófajok kialakulása. • A nyelv szófaji rendszere. • A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak áttekintése, szövegbeli és kommunikációs szerepük megfigyelése: - az ige szerkezete, ragozása az ige igekötők szerepe az ige folyamatosságának, az irányultságának kifejezésében	A tanuló • törekedjen megismerni a szavak jelentésbeli szerepét és gyakorlati alkalmazását a szóbeli és írásbeli kommunikációban; • funkciója alapján segítséggel legyen képes felismeri és megnevezi a szóelemeket és szófajokat a mondatban és a szövegben;

- névszók csoportja - a főnevek kategóriái, a köznevek és a tulajdonnevek néhány tipikus fajtájának megismerése - a melléknév - a számnév - a névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása - az igenevek (főnévi, melléknévi, határozói igenév) - a határozószók - a viszonzók - a mondatok • A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyelése, főbb jellemzőinek megnevezése. • A tanult alapszófajok leggyakoribb képzőinek megismerése, szóalkotási gyakorlatok. • A tanult alapszófajok leggyakoribb jeleinek megismerése. • A ragok mondatalkotói szerepe. • A szófajok alkalmazása a kommunikációban és szövegalkotásban (blog, komment, jellemzés, párbeszéd) • Az írás nem nyelvi eszközei. • A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv szótani szerkezetével.	• törekedjen felismerni és elemezni a főbb szóelemeket, ismerje ezek mondat és szövegbeli szerepét; • törekedjen ezek helyes alkalmazására; • figyelje meg és segítséggel elemezze a mondatok szórendjét; • segítséggel legyen képes megnevezni a tanult nyelvi egységeket és ezek szövegbeli szerepét; • fejlődjön a helyesírási készsége; • ismerje és használja a helyesírási segédeszközöket (szótárak, szabályzat és helyesírási portálok használata); • törekedjen megismerni a nyelvszerkezeti egységeit és azok funkcióit; • nyelvi elemző képessége egyéni szintjének megfelelően fejlődjön; • szóbeli és írásbeli fogalmazási készsége képességeihez mérten fejlődjön; • segítséggel legyen képes különféle megjelenésű és típusú szövegek megértésére; • reflektáljon a szöveg tartalmára; • gondolkodása fejlődjön; • segítséggel vegye észre az egyes szófajok és különböző típusú szövegek közötti összefüggést; • igazodjon el internetes műfajokban és ismerje azok etikus használatát (blog, komment);
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szó, szóelem, szófajok: ige, névszók: főnév, melléknév számnév, névmás, igenevek: főnévi, melléknévi, határozói igenév, határozószók, viszonzók, mondatok, blog, komment

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén:

- Tanári irányítással felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásaira megfelelő javító stratégiát találni, és azt alkalmazni.
- A tanuló ismeri a tanult alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások), valamint az igeekötők általános jellemzőit, alaki sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is.
- A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.

Irodalom - 6. évfolyam

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra, mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseihez is kapcsolódnak.

Szövegértés szempontjából szükséges a globális, információkereső, értelmező és reflektáló olvasás, továbbá tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázatása; a címadás. Irodalomelméleti ismeret szempontjából a tanuló ebben a szakaszban megfigyeli a költői nyelv néhány sajátosságát, a műfajok jellemzőit, a művek szerkezetének különböző formáit. Figyelme ráirányul a téma és hangulat változására, a szereplő, az elbeszélő, a lírai én kérdésköreinek némely aspektusára.

Erkölcsei ítéletképeség szempontjából megismerkedik a tetszésnyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáival, a különböző kultúrák és eltérő vélemények tiszteletben tartásának fontosságával.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 3 óra

Éves óraszám: 102 óra

Témakörök	Órakeret
1. Hősök az irodalomban	27
2. Arany János: Toldi	33
3. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	27
4. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	11
5. Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	4
Összesen:	102

Irodalom - 6. évfolyam

Témakör	1 - Hősök az irodalomban	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	Mondák, legendák. Mitológiai történetek. Verses kisepikai alkotások; a népköltészet és műköltészet megkülönböztetése. Hangsúlyos verselés; rím, verstani ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak belátása, hogy a múlt megismerése segíti a jelenben való eligazodást, önmagunk megismerését. • Olvasmányélmények célirányos felidézése, következtetések megfogalmazása, korábbi és új szövegek megismerése alapján mondatípusok rendszerezése. • A képzelet, a kreativitás, az íráskészség fejlesztése. • A kritikai gondolkodás fejlesztése: a történeti forrás és a mondafeldolgozás különbségének beláttatása. • Az alapvető erkölcsi értékekkel (hűség, helytállás, hazaszeretet) való azonosulás, és ezen értékeknek az életkornak megfelelő képviselete. • A ballada műfaji jellemzőinek, sajátos szerkesztés- és előadásmódjának megismerése. • Memoriterek kifejező tolmácsolása, különböző előadásmódok megvitatása.	

	• Arany János: A walesi bárdok című balladájának értelmezése, a felvetett szempontok befogadásával, megértésével (szerkezet, műfaji jellemzők, magatartásformák). • Különböző közlésformák folyamatos gyakorlása, rövid érvelő szövegek, kreatív írások készítése.
--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg. • A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása. • A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése a különböző korszakokban született nyelvi eltéréseinek összevetése az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése. • Irodalmi atlasz vagy térkép használata. • Kisebb projektmunkák a szöveghez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése. • A hagyomány és irodalom - Hősök - mondák, pl. őstörténeti mondák/eredetmondák, történeti mondák, helyi mondák: - Csörsz árka, Lehel kürtje. • Arany János: - Mátyás anyja. • Arany János: - A walesi bárdok – egy műballada értelmezése és előadása. • Kittenberger Kálmán: - Oroszlánvadászataimból (részlet) - A Tordai hasadék (Erdély) • Irodalom és mozgókép • Fazekas Mihály: - Lúdas Matyi	A tanuló • a már korábban ismert művek olvasásával törekedjen felidézni a műfaji sajátosságokat; • segítséggel idézze fel népköltészeti műfajokat; • ismerje meg, rendszerezze mondatípusokat, a monda jellemzőit; • ismerje meg a ballada műfaji jellemzőit, sajátos szerkesztés- és előadásmódját; • előzetes feldolgozás után segítséggel értelmezze Arany János A walesi bárdok című balladáját (memoriter);

• Egyszólamú, egyenes vonalú (lineáris) szerkezet. • Műfaji sajátosságok (pl. kihagyásosság) és művészi megoldások (pl. ismétlés, fokozás, szórendcsere/inverzió, versforma, zeneiség). • Magatartásformák; bűn és bűnhődés, lélektaniség.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	monda, mondatípusok, próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás

Témakör	2 - Arany János: Toldi	Órakeret 33 óra
Előzetes tudás	Elbeszélő költemény, Petőfi Sándor: János vitéz. Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél; mindennapi tájékoztató szövegek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A mű szövegének közös órai feldolgozása. • Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában. • Az alkotás néhány stíuselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok). • Magatartásformák (indulat, hirtelen harag) elutasítása, erkölcsi értékek (szeretet, helytállás) vállalása. • A szövegközeli olvasás, a szövegértelmező, műértelmező képesség fejlesztése (tér- és időviszonyok, cselekmény, a szereplők kapcsolatai; magatartások értelmezése; lélekábrázolás). • Az olvasás, és a megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincs bővítés és olvasási stratégiák fejlesztése. • A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalása. • Annak felismerése, hogy a nyelvi igényesség az önbecsülés és a mások iránti tisztelet kifejezője. • A kommunikációs képességek fejlesztése; az önismeret, a nyelvi kultúra növelése. • Elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése. • A kapcsolattartás digitális műfajainak alkalmazása. • Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A mű szövegének közös órai feldolgozása. • A Toldi cselekménye, szerkezete. • Toldi Miklós helyzete, tettei, magatartása (értelmezés, jellemzés); kapcsolatai, konfliktusai (elemzés). • Arany lélekábrázolása (családi kapcsolatok; bűn és megtisztulás). • A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során a poétikai eszközök elemzése: képek, pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, túlzás, felsorolás, részletezés, szótőismétlés). • Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok. • Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél). • Érvelő szövegek. • Kreatív írások.	A tanuló • ismerje az elbeszélő költemény műfaját; • tanári segítséggel elemezze a tér- és időviszonyokat; ismerje a cselekményt; jellemezze a szereplőket és minősítse kapcsolataikat a <i>Toldi</i> részletes feldolgozása során; • törekedjen alkalmazni a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény); • segítséggel legyen képes felismerni a poétikai eszközöket (szóképek, alakzatok), a versritmust; • legyen képes saját véleményének megfogalmazására; • beszédállapotához és megtartó emlékezetéhez mérten tudjon memoritereket előadni (szövegrészletek a műből); • tanári irányítással legyen képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különféle közlésformák; nézőpontváltás stb.); • tanári segítséggel legyen képes rövid érvelő szövegek készítésére; • törekedjen saját hibáinak felismerésére, javítására, igényelje ezek kiküszöbölését gyakorlással, feladatmegoldással, • törekedjen készség szintjének folyamatos fejlesztésére;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	verses epika, elbeszélő költemény, előhang, allegória, epizód, késleltetés, fokozás, túlzás, megszólítás

Témakör	3 - Szeretet, hazaszeretet, szerelem	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	Lírai alkotások jellemzői; költői nyelv, képek, alakzatok, zeneiség. Ismeretek József Attila, Nemes Nagy Ágnes, Petőfi Sándor, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor egy-egy alkotásáról (memoriterek is), a Biblia fogalma és tartalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak belátása, hogy az irodalmi művek olvasása gazdagítja érzelmi életünket. • A befogadási képességek növelése különböző kifejezőmódú szövegek olvasásával, feldolgozásával. • Jellemző motívumok, témák azonosítása. • Képesség az epikai és lírai műnem megkülönböztetésére (az ábrázolás irányultsága alapján).	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Témák, motívumok lírai alkotásokban (pl. természet, évszakok, napszakok, szerelem). • A lírai műnem sokszínűsége: változatos szerkezeti megoldások, képiség, zeneiség, hangnemek – eltérő alkotói magatartások. • Szereplők, élethelyzetek különböző korokban, és ezeket szolgáló nyelvi formák elkülönítése a lírai és prózai szövegekben: - Bibliai történetek - Mária és József története - Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör). • Szemelvények a magyar irodalom különféle műfajú alkotásaiból, pl. Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Kölcsey Ferenc és Vörösmarty Mihály műveiből. • A választott művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.	A tanuló • segítséggel különböztesse meg az epikai és lírai műnemet (az ábrázolás irányultsága alapján); • segítséggel ismerje fel a lírai műnemnek a líra alanyára vonatkoztatottságát (bármely líratípusban, pl. gondolat- vagy hangulatlíra); • bővítse ismereteit a kifejezőmódokról; • törekedjen felismerni jellemző témákat, motívumokat (pl. természet, évszakok, napszakok); • ismerje meg a bibliai történeteket előzetes tudását alkalmazva; • ismerje meg a Biblia jelentőségét a bibliai történetek ünnepekhez (karácsony) kapcsolódó aktualitását; • tanári segítséggel törekedjen a történetet dramatizálni; • végezzen kutatási feladatokat a Bibliához kapcsolódóan; • ismerje nemzeti jelképeinket; • ismerje a versek tartalmát;

• A hazaszeretet megjelenítése a magyar líra különböző alkotásaiban • Kölcsey Ferenc: - Himnusz • Vörösmarty Mihály: - Szózat • Petőfi Sándor: - Honfidal • A szerelem témájának megjelenítése a magyar lírában • Csokonai Vitéz Mihály: - Tartózkodó kérelem • Petőfi Sándor: - Reszket a bokor, mert.... • Radnóti Miklós: - Bájoló	• azonosuljon alapvető erkölcsi értékekkel, mint a szeretet, hazaszeretet, hősiesség, helytállás, önfeláldozás; • ismerje meg és értse meg az emberi értékeknek az adott történelmi korban való jelentőségét és fontosságát; • tudja tanári segítséggel a lírai alkotásokat elemezni, szerkezetét felismerni, ismerje fel bennük a rész-egész viszonyát; • ismerje fel segítséggel a költői képeket, értse meg ezek jelentőségét a vers tartalma és mondanivalója szempontjából; • törekedjen felismerni a lírai nyelv és a verses forma jellemzőit: zeneiség, ritmus, rím, verselési formák; • tanári irányítással fogalmazzon meg véleményt a lírai szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, élethelyzetéről; • tanári segítséggel legyen képes kisebb projektmunkák, szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzésére;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum, versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció, dal, népdal

Témakör	4 - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Korábban olvasott regények, ifjúsági regények. Epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Alapvető erkölcsi értékekkel való azonosulás (hazaszeretet, hűség, helytállás, szerelem), az emberi magatartások megítélése és értékelése. • A házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeinek felidézése, alkalmazása. • Felkészítés a mű sok szempontú befogadására, értelmezésére; az olvasottak önálló dokumentálására (pl. motívumok azonosítása, jegyzetelés, vázlat). • Kreativitás fejlesztése szövegalkotási gyakorlatokkal. • Elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése. • A kapcsolattartás digitális műfajainak alkalmazása.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Fejlesztési eredmények
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok – sok szempontú megközelítés. A film megtekintése. - Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet; a szereplők csoportjai, kapcsolataik; konfliktusok. - Elbeszélői nézőpont, jellemábrázolás, ábrázolásmód. - Bornemissza Gergely életútja. - A mű fontos témái (történelem, hősiesség, barátság, szerelem, árulás stb.) és motívumai (pl. hold, csillag, gyűrű).		A tanuló - alkalmazza a házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeit; - előzetesen, otthoni olvasással készüljön fel a mű sok szempontú értelmezésére; - közös órai feldolgozás során legyen képes az olvasottakkal kapcsolatos feladatok megoldására, adatkeresésre, segítséggel történő jegyzetelésre, vázlatkészítésre; - közös órai feldolgozással legyen képes nagyobb szövegegységek áttekintő megértésére, és egyes szövegrészletek megfigyelésére; - legyen képes a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítására, véleményalkotásra; - tanári segítséggel legyen képes a cselekmény fordulópontjainak összekapcsolására a műfaj jellegzetességeivel; - legyen képes a főbb szereplők kapcsolatának értelmezésére a szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban; - tanári irányítással legyen képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/ írásban) elbeszélés, leírás, jellemzés és az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével; - tanári irányítással legyen képes jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek	

Témakör	5 - Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Nagyepikai alkotásokhoz kapcsolódó fogalmak. Korábban olvasott gyermekregények, ifjúsági regények. Az epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő. Magatartásformák értékelése, vélemény megosztása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A mű otthoni olvasása és közös órai szövegfeldolgozása. • Nagyobb szövegegység áttekintő megértése, részletes megfigyelése. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése. • Egyes szereplők jellemzése. Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása. • A cselekmény és a térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban. • A gyermeki fantázia és képzeletvilág gazdagítása, a történet és szereplők vizuális megjelenítése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel. • A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése. • A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban. • Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével.	A tanuló • előzetesen készüljön fel otthoni olvasással a mű megadott szempontú feldolgozására, nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére; • órai feldolgozás során tanári segítséggel ismerkedjen meg az olvasmány megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel (feladatok, adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés); • ismerje fel a cselekményben megjelenő élethelyzeteket; • segítséggel legyen képes az erkölcsi konfliktusok felismerésére, azonosítására, véleményalkotásra;

• Daniel Defoe: - Robinson Crusoe című regényének sok szempontú megközelítése. • Tér- és időviszonyok (cselekményidő) cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok, elbeszélői nézőpont.	• ismerje a cselekmény főbb fordulópontjait, tudja össze kapcsolni a műfaj jellegzetességeivel; • legyen képes jellemezni a szereplőket, kapcsolatukat értelmezni; • tanári segítséggel legyen képes a szereplők közötti kapcsolatokat analóg és digitális médiumban megjeleníteni; • legyen képes tájékozódni a regény helyszínéről, térbeli és időbeli viszonyairól; • legyen képes jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékokra tanári irányítással;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	regény, kalandregény, epikus művek szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet; helyszín, főszereplő, mellékszereplő

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén:

- A tanuló törekszik gondolatait érthetően, a helyzetnek megfelelően megfogalmazni, adekvátan alkalmazni a beszédet kísérő nem nyelvi jeleket.
- Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteinek, rövidebb hallott történeteknek a megértésére, összefoglalására, továbbadására.
- Ismeri és alkalmazni tudja a legalapvetőbb anyaggyűjtési, vázlatkészítési módokat.
- Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni.
- Törekszik az igényes, pontos és helyes fogalmazásra, írásra.
- Az írott és elektronikus felületen megjelenő olvasott szövegek megértése, a szövegből az információk visszakeresése mellett képes újabb és újabb szövegértési stratégiákat megismerni, azokat próbálja alkalmazni.
- Egyéni képességeinek megfelelően képes önálló feladatvégzésre az információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazásával (kézikönyvek és korosztálynak szóló ismeretterjesztő források).
- Felismeri a szövegértés folyamatát, annak megfigyelésével képes saját módszerét fejleszteni, hibás olvasási szokásait, igyekszik javítani.
- Törekszik elkülöníteni a ritmikus szöveget a prózától.
- Segítséggel felismeri a hexameteres szövegről, hogy az időmértékes, a felező tizenkettesről, hogy az ütemhangsúlyos.

- Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és Aranytól, képes egyszerűbb összehasonlítást megfogalmazni János vitéz és Toldi Miklós alakjáról.
- Megérti A walesi bárdokban rejlő üzenetet.
- Előzetes feldolgozás után meg tudja világítani 5–6 mondatban az Egri csillagok történelmi háttérét.
- Segítséggel tudja elkülöníteni az egyszerűbb versekben és prózai szövegekben a nagyobb szerkezeti egységeket.
- Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét (Toldi, Egri csillagok), meg tudja különböztetni, melyik közülük a regény és melyik az elbeszélő költemény.
- Beszédállapotának megfelelő szinten képes felolvasni szövegeket.
- Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és törekszik érveket alkotni.
- Ismert és könnyen érthető történetben párosítani tudja annak egyes szakaszait a konfliktus, bonyodalom, tetőpont fogalmával.
- Törekszik az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni.
- Képes néhány példa közül segítséggel kiválasztani az egyszerűbb metaforákat és metonímiákat.
- Képes egyszerűbb meghatározást adnia következő fogalmakról: líra, epika, epizód, megszemélyesítés, ballada, dal, rím, ritmus, mítosz, motívum, konfliktus.
- Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére.
- Az olvasott és megtárgyalt irodalmi művek nyomán képes azonosítani erkölcsi értékeket és álláspontokat, képes megfogalmazni saját erkölcsi ítéleteit.

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatekos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

Magyar nyelv - 7. évfolyam

A 7. évfolyamon – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése (azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése) történik. Az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje szintén nagy jelentőséget kap. Fontos feladat a nyelvről tanult ismeretek mélyítése, a nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyelése mondat- és szövegépítő eljárásokkal.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakörök	Órakeret
1. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	12
2. Mondat a szövegben-egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	46
3. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok- játékos feladatokkal	8
4. Könyvtárhasználat	2
Összesen:	68

Magyar nyelv - 7. évfolyam

Témakör	1 - Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet; beszédhelyzet; nem nyelvi kifejezőeszközök: arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső megjelenés. A kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, kapcsolat, valamint a különféle beszédhelyzetekben való részvétel formái.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak tudatosítása, hogy a kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek ismerete hozzásegít mások megértéséhez, az álláspontok kulturált és mérlegelő befogadásához. • Különféle iskolai-közületi és kisközösségi beszédhelyzetek sémái, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs, nyelvi viselkedés elősegítése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A nyelvhasználati és a kommunikációs készség folyamatos fejlesztése. • Kommunikáció szóban és írásban. • Vita és érvelés. • Az érvelés alapjainak megismerése. • Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. • A különféle mindennapi megnyilatkozások dekódolása. • Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben. • A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak	A tanuló • a beszédállapotának megfelelően alkalmazza a beszéd zenei eszközeit; • törekedjen alkalmazni a kommunikáció nem nyelvi jeleit mindennapi beszédhelyzetekben; • szóbeli kifejezőkészsége folyamatosan fejlődjön; • szerep- és drámajátékok gyakoroltatásával aktívan vegyen részt a különböző kommunikációs helyzetekben; • képességei szerint sajátítsa el a közéleti megnyilatkozás alapjait; • fejlessze önálló tanulási ismeretszerzési képességeit hagyományos és digitális források, eszközök használatával; • segítséggel sajátítsa el a vita- és érvelési kultúrát;

megfelelő beszédmód, szókincs használata.	- ismerje a közéleti beszédformákat (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) és tudja alkalmazni; - a problémamegoldó gondolkozása folyamatosan fejlődjön;
Kulcsfogalmak/fogalmak	tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

Témakör	2 - Mondat a szövegben-egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szó szerkezetek, a szóösszetételek	Órakeret 46 óra
Előzetes tudás	Szótő, toldalék: képző, jel, rag; összetett szók; alapszófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmások, igenevek: főnévi, melléknévi, határozószói igenév. Mondatfajták típusai, használatuk.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Annak belátása, hogy az anyanyelv tudatos megismerése segít a nagyobb közösséghez tartozás érzetének kialakulásában. - A nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyeltetése mondat- és szövegépítő eljárásokkal. - A mondatfajták közlési szándékának felismertetése a beszélt és írott nyelvben, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban. - A viszonyzó és mondatzó funkcionális szerepének megismertetése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése. - Mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása. - A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben. - Mondat átalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban. - Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése.	A tanuló - segítséggel nevezze meg a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét; - segítséggel alkalmazza a tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket; - saját munkájában gyakran előforduló helyesírási hibákat ismerje fel, segítséggel javítsa; - tudja megkülönböztetni az egyszerű és az összetett mondatot;

• Az egyszerű mondat központosítása. • Egyszerű mondat szerkezete. • Egyszerű mondat helyesírása. • A mellérendelő és az alárendelő szószerkezetek fajtáinak megismerése, elemzése. • A mondatrészek megtanulása: - állítmány - alany - tárgy - határozók: - o időhatározó - o helyhatározó - o részhathatározó - o mód- és állapothatározó - o ok- és célhatározó - o eszköz- és társhatározó - o állandó határozó - jelzők: - o minőségjelző - o birtokos jelző - o mennyiségjelző - o értelmező jelző • Az egyszerű mondatok elemzésének algoritmus. • A nyelvi elemzőképesség fejlesztése. • Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata. • Főbb szóalkotási módok: - szóösszetétel: - o a mellérendelő, - o az alárendelő szóösszetétel fajtáinak megismerése elemzése - szóképzés • Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása.	• tudja elemezni az egyszerű mondatokat mondatrészek szerint, ismerje ezek mondatbeli szerepét; • segítségével találjon összefüggést a mondatrészek és a mondat szerkezeti részei (pl. határozóragok, tárgyrag) között; • segítségével tudja felvázolni a mondat szerkezeti rajzát; • ismerje a mondatelemzés algoritmusát, jelölje helyesen a mondatrészeket; • folyamatosan fejlessze helyesírási készségét; • ismerje a fő mondatrészek szerepének, funkciójának és fajtáinak mondatbeli viszonyait, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőit; • törekedjen elkülöníteni a nyelv szerkezeti egységeit, és megnevezni a tanult elemeket; • funkciójuk alapján segítségével ismerje fel és nevezze meg a szóelemeket és szófajokat; • ismerje fel és funkciójuk alapján azonosítsa az alapvető és gyakori szószerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas); • ismerje fel és nevezze meg a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés; • tanári irányítással, néhány szempont alapján hasonlítsa össze az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyszerű mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat, mondatrész, alany, állítmány, tárgy, jelző (minőség, birtokos, mennyiség, értelmező), határozó (pl. idő, hely, mód, állapot, ok- és cél, eszköz- és tár), egyszerű szó, összetett szó, szóösszetétel, szóképzés, szórend

Témakör	3 - A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok- játékos feladatokkal	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A Kárpát-medence néprajzi tájegységei. A tájegységek földrajzi elhelyezkedése, néprajzi jellegzetességei. Térkép használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése. • A nyelv és a történelmi korok, valamint a földrajzi elhelyezkedés összefüggésének felfedeztetése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Az anyanyelv állandósága és változása. • A nyelv főbb változatai: köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek, nyelvjárások. • A nyelvek megjelenési formái. • Nyelvváltozatok. • Anyanyelv az idegen nyelv és a nemzetiségi nyelv összevetése.	A tanuló • ismerje a környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességét; • tanári segítséggel tudja megkülönböztetni a nyelv főbb változatait; • törekedjen kialakítani a nyelvi tolerancia képességét; • tanári irányítással tudja összevetni az anyanyelvét, az idegen nyelvet és a nemzetiségi nyelvet; • segítséggel értelmezze a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
Kulcsfogalmak/ fogalmak	irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

Témakör	4 - Könyvtárhasználat	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A könyvek és a tömegkommunikációs eszközök szerepe az ember életében. A könyvek emberre gyakorolt személyiségformáló hatásai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés. • Olvasási kedv erősítése. • Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken.	

	• Az információ-keresése, - gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása. • Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel. • Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson. • Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése. • Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról. • Érvek és ellenérvek megfogalmazása adott témában.
--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A szövegek sajátosságainak megfigyelése, főbb fajtáinak tudatosítása - lineáris szöveg - nem lineáris szöveg • Hagyományos és digitális szövegek. • Digitális és nyomtatott szótárak használata.	A tanuló • tudja önállóan vagy segítséggel megkülönböztetni a szövegtípusokat; • tudja használni megfelelően a digitális és a nyomtatott szótárakat; • ismerje a szótárak típusait és funkcióit, jelentőségüket az írásbeli és szóbeli szövegalkotásban és a helyesírásban;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén:

- A tanuló tanári segítséggel eligazodik, és hatékonyan részt vesz a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban.
- Irányítással képes álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni.
- Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit.
- Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) irányítással történő megértésére, rávezethető a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.
- Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, törekszik önállóan vázlatot készíteni.
- Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, próbálja állításait indokolni.
- A tanuló ismeri és a törekszik a szövegalkotásban a különböző mondatfajták használatára.
- Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, illetve mondatrészek közötti írásjeleket.

Irodalom – 7. évfolyam

A 7. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján tanári irányítással képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy irányítással ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak. Töreksenek megérteni saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

Irodalomismeret szempontjából már nemcsak a lírai és az elbeszélő szerkezetek kulcsfogalmait ismeri meg, hanem törekszik megérteni a formai jegyek jelentésteremtő szerepét is, továbbá megismerkedik a drámával, a befogadóval, a hatással, a beszédhelyzettel, a jellemzés módjaival és a tantervben számára előírt további fogalmakkal.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakörök	Órakeret
1.Korok és portrék	
A) Középkor	3
B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	17
C) Irodalmunk a 17-18. században	6
D-E) Klasszicizmus és romantika	32
2.Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	10
Összesen:	68

Irodalom – 7. évfolyam

Témakör	1 - Korok és portrék A) Középkor	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatos történelmi olvasmányok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Az alsó tagozatos történelmi olvasmányok felidézésével tájékozódás időben az időszalagon. - A középkor elhelyezése az időszalagon. - A középkori kultúra kialakulásának társadalmi alapjai.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
- Az európai kultúra kialakulásának megismerése: - István király intelmei Imre herceghez (részletek) - Ajánlott: - Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)	A tanuló - olvasson irodalmi szövegeket, és tanári segítséggel értelmezze azokat; - törekedjen megismerni az európai kultúra kialakulását;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr

Témakör	B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban tanult Mátyás mondák felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Az irodalmi művek megismerése során a múlt értékes törekvéseinek megbecsülése, azonosulás a máig ható értékekkel. - Ismerkedés a korstílusokkal, korstílus és mű/művek összefüggéseivel. - A reneszánszra jellemző jegyek, vonások azonosítása, megnevezése, művészeti kapcsolódások feltárása. - Képesség az önálló ismeretszerzésre, digitális források használatával.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése. • A reneszánsz világkép értelmezése. • A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése. • A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése. • A reneszánsz drámváltozatok elkülönítése. • A reneszánsz dráma kialakulása. • Shakespeare: Romeo és Júlia • Egy adott mű, különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása. • Az irodalom és a színház kapcsolata. • Mesék Mátyás királyról: - Hogyan került a holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján) • Janus Pannonius: - Pannónia dicsérete • Balassi Bálint: - Egy katonaének, - Hogy Juliára találja, így köszöne néki	A tanuló: • törekedjen megismerni a reneszánsz korstílus jellemzőit; • tanári segítséggel lássa meg az összefüggést a reneszánsz korszakában különböző művészeti ágakban keletkezett műalkotások között; • törekedjen megismerni a különböző drámváltozatokat, tudja azokat elkülöníteni egymástól;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)

Témakör	C) Irodalmunk a 17-18. században	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozatban tanult történelmi olvasmányok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Stílustörténeti ismeretek felidézése, a barokk korstílus jellemzőinek megismerése különböző művészeti ágak műalkotásaiban. - A magyarországi barokk művészeinek, képviselőinek megismerése. - A képi látásmód és a kultúrtörténeti érdeklődés, szövegalkotás, logikai gondolkodás, önálló gondolatmenet képességének kialakítása. - A barokk művészet céljainak, stílusjegyeinek megismerése, rendszerezése. - A barokk kor eszméinek megértése. - Képesség az önálló ismeretszerzésre, digitális források használatával.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
- A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése. - A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegek megismerése. - A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése. - A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében. - Zrínyi Miklós: - Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21. versszak) - Mikes Kelemen: - Törökországi levelek (részletek) - Rákóczi - nóta	A tanuló: - ismerje Zrínyi Miklós életútját; - ismerje az eposz jellemzőit; - tanári segítséggel ismerje fel a barokk korának történelmi problémáit és eszméit Zrínyi Miklós Szigeti veszedelem című művében; - tanári segítséggel ismerje fel a barokk stílus jellemzőit különböző képzőművészeti alkotásokban, tudja összekapcsolni a különböző irodalmi szöveggel;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat

Témakör	D-E) Klasszicizmus és a romantika irodalma	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Petőfi Sándor néhány műve. Jellemző műfajok a 19. sz. első feléből. Lírai műnem jellemzői (műfajok, verselési rendszerek, rím, ritmus, szóképek és nyelvi alakzatok). Népköltészet, műköltészet.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Az irodalmi művek megismerése során a múlt értékes törekvéseinek megbecsülése, azonosulás a máig ható értékekkel. • Ismerkedés egy korstílussal, korstílus és művek összefüggéseivel. • Romantikus jegyek, vonások azonosítása, megnevezése, művészeti kapcsolódások feltárása. • Képesség az önálló ismeretszerzésre digitális források használatával. • Annak belátása, hogy a lírai alkotások sokféle érzelm és gondolat hordozói, lehetőséget teremtenek az érzelmekkel, gondolatokkal való azonosulásra vagy elutasítására. • Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése különböző korok alkotóinak művei alapján. • A ritmusérzék, a belső hallás fejlesztése. • Szövegértési és szövegelemző képességek fejlesztése: alakzatok, képek azonosítása, a jelentésteremtő szerep elemzése, a kompozíció meghatározó elemeinek értelmezése, érzelmi tartalmak megértése. • Szövegelemzések, értelmezések sok szempontú megközelítésben. • A beszédállapotának megfelelő szöveghű, kifejező szövegmondás fejlesztése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése. • A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése. • Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni	A tanuló • tanári segítséggel ismerkedjen meg egy korstílussal, a korstílus és egy-egy mű közötti összefüggéssel; • törekedjen ismerkedni a korszak irodalmi életével (pl. folyóiratok, színházi élet, irodalmi kapcsolatok);

erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása. • Lírai szövegek poétikai- retorikai- stilisztikai elemzése. • Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói, hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra, helyzetdal, életkép, megszólító vers). • Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli. • Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése pl. dal, himnusz, epigramma, óda. • Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora. • A novella és a regény műfaji sajátosságainak felismerése. • Novellák és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése. • A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz). • Csokonai Vitéz Mihály: - A Reményhez • Berzsenyi Dániel: - Levéltöredék barátnémhoz • Kölcsey Ferenc: - Huszt - Emléklapra - Himnusz - Parainesis (részletek) • Vörösmarty Mihály: - Szózat - Ábránd • Petőfi Sándor: - Szabadság, szerelem - Nemzeti dal - Szeptember végén • Arany János:	• legyen képes megismerni segítséggel a korszakolás nehézségeit; a romantika háttérét, esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, hangnemeit, a stílus formajegyeit; • törekedjen megismerni a romantika és a népiesség, a romantika és a reformkor összefüggéseit; • jellemző műveken irányítással ismerje fel a legjellemzőbb romantikus jegyeket, vonásokat; • tanári irányítással ismerje fel zenei és képzőművészeti vonatkozásokat, kapcsolódásokat; • képes tanári irányítással az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár) anyaggyűjtésre; • A tanuló segítséggel: • felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19-20. századi alkotások); • felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát; • azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat; • azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat; • azonosít képeket, alakzatokat, szókinszbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben; • megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása); • felismer érzelmi tartalmakat;
--	--

- A fülemile - Epilógus • Jókai Mór: - A huszti beteglátogatók - A nagyenyedi két fűzfa • Mikszáth Kálmán: - A néhai bárány - Szent Péter esernyője	• sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat; • sok szempontú megközelítésben értelmezi, elemzi nemzeti himnuszunkat, ódáinkat (Kölcsy: Himnusz; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: Nemzeti dal; memoriterek is);
Kulcsfogalmak/ fogalmak	romantika, közösségi emlékezet, önazonosság, szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés

Témakör	2 - Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Nagyepikai alkotásokhoz kapcsolódó fogalmak. Korábban olvasott gyermekregények, ifjúsági regények. Az epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő. Magatartásformák értékelése, vélemény megosztása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A mű otthoni olvasása és közös órai szövegfeldolgozása. • Nagyobb szövegegység áttekintő megértése, részletes megfigyelése. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése. • Egyes szereplők jellemzése. • Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása. • A cselekmény és a térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban. • A gyermeki fantázia és képzeletvilág gazdagítása, a történet és szereplők vizuális megjelenítése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése.	A tanuló • előzetes felkészülés, otthoni olvasás során felkészül a mű megadott szempontú feldolgozására, nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére;

• A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl: egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások stb.). • Az elbeszél világ főbb jellemzőinek összefoglalása pl. (realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ). • Verne: - Kétévi vakáció című művének önálló, otthoni olvasása.	• tanári irányítással megismerkedik az olvasmány megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel (feladatok, adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés); • segítséggel felismeri a cselekményben megjelenő élethelyzeteket; • irányítással képes az erkölcsi konfliktusok felismerésére, azonosítására, törekszik önálló véleményalkotásra; • megismeri a cselekmény főbb fordulópontjait, össze tudja kapcsolni a műfaj jellegzetességeivel tanári irányítással; • képes jellemezni a szereplőket, kapcsolatukat értelmezni; • képes a szereplők közötti kapcsolatokat analóg és digitális médiumban megjeleníteni tanári irányítással; • képes tájékozódni a regény helyszíneiről, térbeli és időbeli viszonyairól; • képes jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra tanári irányítással;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén:

- A tanuló képes érzelmeit kifejezni, álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni, ugyanakkor empátikusan képes beleélni magát mások gondolatvilágába, érzelmeibe, megérti mások cselekvésének mozgatórugóit.
- Tanári segítséggel képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.
- Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, tud segítséggel vázlatot készíteni. Beszédállapotának, szókincsének és egyéni képességeinek megfelelően képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni.
- Képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni.

- Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19. századi alkotások).
- Konkrét szövegpéldán meg tudja mutatni a mindentudó és a tárgyilagos elbeszélői szerep különbözőségét, továbbá a közvetett és a közvetlen elbeszélésmód eltérését.
- Képes a drámákban, filmekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és megvitatására.
- Az olvasott, megtárgyalt művek erkölcsi kérdésfeltevéseire véleményében, erkölcsi ítéleteiben, érveiben tud támaszkodni.
- Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ.
- Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum.
- Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.
- Képes művek, műrészletek beszédállapotának megfelelő szöveghű felidézésére.
- Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival.
- Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit.
- Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.

Magyar nyelv és irodalom

A beszédfigyatekos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

Magyar nyelv - 8. évfolyam

Fontos feladat a nyelvről tanult ismeretek mélyítése, a nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyelése mondat- és szövegépítő eljárásokkal.

A 8. évfolyamon – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése (azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése) történik. Az információ felismerése (azonosítása),

visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje szintén nagy jelentőséget kap, mint pl. a digitális tartalomalkotás és - megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az interneten keresztül.

A 8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják.

A tanulók beszédállapotától, szókincsétől és egyéni készségétől függően 8. évfolyam végére értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: megértik anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Felismerik az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezik ki magukat.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakörök	Órakeret
1. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	10
2. Készüljünk a felvételire!	20
3. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6
4. Összetett mondat a szövegben	28
5. Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	4
Összesen:	68

Magyar nyelv - 8. évfolyam

Témakör	1 - Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet; beszédhelyzet; nem nyelvi kifejezőeszközök: arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső megjelenés. A kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, kapcsolat, valamint a különféle beszédhelyzetekben való részvétel formái.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak tudatosítása, hogy a kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek ismerete hozzásegít mások megértéséhez, az álláspontok kulturált és mérlegelő befogadásához. • Különböző iskolai-közületi és kisközösségi beszédhelyzetek sémái, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs, nyelvi viselkedés elősegítése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése. • Kommunikáció szóban és írásban. • Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő. • A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai. • A kommunikációs zavar. • Az elvárható beszédállapotnak megfelelően kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás. • A különféle mindennapi megnyilatkozások dekódolása.	A tanuló • alkalmazza a kommunikáció nem nyelvi jeleit mindennapi beszédhelyzetekben; • szóbeli kifejezőkészsége fejlődjön szerep- és drámajátékok gyakoroltatásával; • aktívan vegyen részt a különböző kommunikációs helyzetekben; • képességei szerint sajátítsa el a közéleti megnyilatkozás alapjait; • fejlessze önálló tanulási ismeretszerzési képességeit hagyományos és digitális források, eszközök használatával; • a problémamegoldó gondolkodása fejlődjön;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, alkalmi beszéd, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás

Témakör	2 - Készüljünk a felvételire!	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A tanult hangtani, alaktani, nyelvi szerkezeti, mondattani, szófaji ismeretek. Szövegértési ismeretek, szövegalkotási ismeretek különböző műfajokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A tanult nyelvtani ismeretek felidézése, ismételése, az ismeretek más összefüggésben való alkalmazása. • Felkészítés a középiskolai tanulmányokra. • Ismerkedés a középiskolai felvételi vizsgák elvárásaival.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban. • A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben. • A szókincs fejlesztése. • Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése. • A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése. • Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása. • Reflektálás a szöveg tartalmára. • A szöveghű, értő olvasás gyakoroltatása. • A hagyományos és digitális írás fejlesztése. • Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása. • A helyesírási készség fejlesztése. • A mérlegelő gondolkozás fejlesztése. • A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása. • Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok ismételése.	A tanuló • ismerje a magyar nyelv hangtanát az ábécét, segítséggel tudja csoportosítani a hangokat képzésük szerint; • ismerje fel a tanult szófajokat önállóan, vagy tanári segítséggel; • próbálja aktivizálni szókincsét a gondolatai kifejezésére; • segítséggel tudjon különböző tanult műfajokban fogalmazást írni; • segítséggel tegyen szert megfelelő szövegértési, szöveg feldolgozási ismeretekre; • beszédállapotának megfelelően tudjon folyamatosan olvasni, alkalmazza a nyelv zenei eszközeit az értő, kifejező olvasás érdekében; • figyelem ráirányítással tudja alkalmazni a helyesírásában a megtanult nyelvtani ismereteket; • a tanult szövegtípusok jellemzőit tudja csoportosítani; • ráirányítással ismerje fel és tudja javítani nyelvhelyességi hibáit; • ismerje a digitális szövegszerkesztés szabályait;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az eddig tanult fogalmak átismételése.

Témakör	3 - Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Felső tagozatban tanult szövegértési stratégiák felidézése. A tanult olvasási stratégiák adekvát alkalmazása olvasás előtt, alatt és után. A tanult különböző típusú és műfajú szövegek felismerése, megértése és jellemzőik. A szöveg információinak és gondolatainak a tanuló életkora szerint elvárható értelmezése és értékelése. Megfelelő, kialakult egyéni írástechnika alkalmazása. A szövegalkotás műveleteinek és módjának ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, az időrend, a szöveg tagolása bekezdésekre. A tanult fogalmazási műfajokban való jártasság, szövegalkotás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A szövegértési és szövegalkotási képességek folyamatos fejlesztése. • Az eddig tanult szövegműfajok változatos témában való alkalmazása. • A magyar nyelvhelyesség és helyesírás szabályainak megfelelő kifejezőmód. • A verbális és non-verbális kommunikáció jeleinek alkalmazása mások véleményének megértésében, és saját gondolatuk kifejezésében. • Szöveghű, értő olvasás gyakorlása. • Annak elfogadása, hogy az értő olvasásra törekvés elősegítője a további tanulmányoknak, az információszerzésnek, a világban való eligazodásnak. • A szövegfeldolgozás általános sémájának tudatosítása változó szövegeken. • Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással. • A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismertetése. • Az olvasási, a szövegértési hibák felismerésének fejlesztése, és a megfelelő javítási stratégia megismertetése, alkalmazásának elősegítése. • Annak elfogadása, hogy a rendezett, a nyelvi normákat követő írásbeli nyelvhasználat az önbecsülés kifejezője is. • Az írástechnika tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése, javítása. • Az önálló és a tanári segítséggel történő anyaggyűjtés módjainak fejlesztése.	

	• Az ismert fogalmazási műfajokban történő változatos, kreatív szövegalkotás támogatása. • Újabb szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése. • Digitális kompetencia fejlesztése: néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése.
--	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei. • Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői. • Érv és cáfolat. • Szöveghű, értő olvasás. • Különböző szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása. • Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott szövegeken. • Tájékozódás, információkeresések dokumentumtípusokban, ismeretterjesztő forrásokban. • Digitális és /vagy nyomtatott szótárak használata. • A szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. • A szöveg szereplőinek jellemzése. • A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése. • Szövegalkotási képesség fejlődése különböző szövegtípusokban. • Személyes élmények megfogalmazása különböző szövegtípusokban: beszámoló, leírás, levél, könyvismertető. • A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.	A tanuló • legyen képes különféle megjelenésű és típusú szövegek megértésére és alkotására szükség szerint tanári irányítással; • szöveghű, értő olvasása fejlődjön; • beszédállapotának, nyelvi szintjének és egyéni képességeinek megfelelően kifejezően tudja olvasni és értelmezni az életkorának megfelelő szöveget; • tanári segítséggel legyen képes értelmezni az ismeretlen kifejezéseket; • ismerje meg a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőit; • törekedjen szóbeli és írásbeli szövegalkotási képességeinek folyamatos fejlesztésére; • törekedjen reflektálni a szöveg tartalmára; • ismerje fel a szöveg és a kép összefüggéseit; • helyesírási képessége és szövegszerkesztési ismerete lehetőség szerint, képességeinek megfelelően fejlődjön; • tanári segítséggel legyen képes a szöveg elemző olvasására, kulcsszavak keresésére; • törekedjen az olvasott szöveg szerkezeti egységekre való tagolására; • életkorának megfelelően szöveg alapján segítséggel tudjon jegyzetet, vázlatot készíteni; • legyen képes a szöveg alapján érzéseit, gondolatait képi módszerrel megfogalmazni;

- Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése. Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete. - Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata. - A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése.	- képességeinek megfelelően sajátítsa el a vázlatírás, lényegkiemelés képességét; - tudjon személyes élményeket megfogalmazni tanári segítséggel szóban és írásban különböző szövegtípusokban: levél, könyvismertető, beszámoló; - tudjon információt szerezni, tájékozódni a digitális és nyomtatott szótárakban, ismerje ezek jelentőségét; - törekedjen az esztétikus és olvasható kézírásra a kialakult egyéni írásmód mellett; - ismerje a digitális források etikus használatát;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

Témakör	4 - Összetett mondat a szövegben	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	A nyelvi szintek ismerete. A mondat fogalma, szerepe a szövegben. A mondatok a beszélő szándékának megfelelő csoportosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A mondatok szerkezet szerint való csoportosítása. - Az összetett mondatok elhelyezése a rendszerben. - Az alá- és a mellérendelő összetett mondatok felismerése, megkülönböztetése, típusainak megismerése. - Központosítás az összetett mondatokban. - Az idézés szabályainak elsajátítása.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
- A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint. - Az összetett mondatok típusainak megismerése, és megkülönböztetése. - Az alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése. - A mellérendelő összetett mondat és fajtái.	A tanuló - ismerje fel és pontosan alkalmazza beszédben és írásban a közlési szándéknak megfelelő mondatfajtákat; - ismerje a mondatfajtákhoz kapcsolódóan a nyelv zenei kifejezőeszközeit; - tudja a mondatokat csoportosítani, megkülönböztetni szerkezetük szerint;

• Az alárendelő összetett mondat és fajtái. • A sajátos jelentéstartalmú mellékmondat. • A központosítás megtanulása az összetett mondatokban. • Az összetett mondat helyesírása. • Az idézés formái.	• ismerje a mellérendelő és az alárendelő mondat fajtáit, tudja ezeket megkülönböztetni; • törekedjen megismerni az összetett mondatokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi tudnivalókat; • törekedjen megismerni az idézés fajtáit, tudja ezeket alkalmazni írásbeli szövegalkotás során tanári segítséggel; • ismerje az idézés formáit, és az ehhez kapcsolódó helyesírási ismereteket; • tanári segítséggel ismerje fel a sajátos jelentéstartalmú mellékmondatokat;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok, idézet, idézés

Témakör	5 - Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A beszéd kialakulása. Nyelvtörténeti emlékeink.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A magyar nyelv eredetének, változásának megfigyelése. • Nyelvtörténetünk nagy korszakainak, nyelvemlékeinknek megismerése. • A magyar nyelv kulturális hagyományainak, történelmének megismerése által erősödjön a nemzethez való tartozás tudata. Ezáltal szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben. • A szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegből. • A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint. • Nyelvünk eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése. • Nyelvtörténet, nyelvemlékek.	A tanuló • érettségének megfelelő szinten ismerje a nyelvtörténet korszakait, a magyar nyelv eredetét; • ismerkedjen meg a legjelentősebb nyelvtörténeti emlékekkel; • ismerje nyelvrokonainkat; • irodalmi ismeretei segítségével elevenítse fel a nyelvújítás korát, a jelentősebb nyelvújítókat; • ismerjen néhány fontosabb szóalkotási módot;

• Nyelvújítás és ennek jelentősége, törvényszerűsége. • A nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszavak

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén:

- A tanuló eligazodik, és hatékonyan részt vesz a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban.
- Képes álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni.
- Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit.
- Ismeri az anyanyelvét, annak szerkezeti felépítését, beszédállapotának megfelelően nyelvhasználata tudatos és helyes.
- Ismeri a magyar nyelv hangtanát, alaktanát, szófajtanát, mondattanát, ismeri és segítségével alkalmazza a tanult elemzési eljárásokat.
- Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek megértésére, a szöveg szó szerinti, és jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.
- Tanári segítséggel össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, tud jegyzetet és vázlatot készíteni.
- Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, próbálja állításait indokolni.
- A tanuló ismeri és a törekszik a szövegalkotásban a különböző mondatfajták használatára.
- Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket.
- A tanuló a helyesírási segédkönyvek segítségével jártas az összetett szavak és gyakoribb mozaikszók helyesírásában.
- Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.
- Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival.
- Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.
- Etikusan és kritikusan használja a hagyományos, papír alapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

- Ismeri a nyelvjárásokban előforduló különböző nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnelvek), összehasonlítja azok főbb jellemzőit.
- Ismeri a magyar nyelv eredetének hipotéziseit, a nyelvrokonság fogalmát és annak kritériumait.
- Érti, hogy nyelvünk a történelemben folyamatosan változik, ismeri a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeit.
- Tanári segítséggel alkalmazza az általuk tanult, nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket, ismeri a középiskolai felvételi vizsgák elvárásait.

Irodalom - 8. évfolyam

A 8. évfolyamon tanulóinknak már érteniük kell, hogy az irodalom olyan üzenet, amelyet elődeink örökítettek ránk, és amely üzenetnek a megfejtése és befogadása a mi feladatunk.

Ezen az évfolyamon a tanulók megismerik a 20. századi magyar irodalom korszakait, alkotóit, irodalomunk történetét, az európai irodalom korszakváltást hozó nagy szakaszait, alkotásait.

A 20. századi magyar irodalom kiemelkedő jelentőségű műveit tanári irányítással, majd önállóan értelmezik és elemzik. Fontos, hogy ezek az irodalmi művek segítsék összetett gondolkodási műveletek kialakítását: elvonatkoztatást, jelentéssíkok elkülönítését, elemzést, szintetizálást.

Az irodalmi művek befogadása által fejlődik a tanulók szövegértése, szépérzéke, érzelmi intelligenciája.

Az irodalmat a történelmi – társadalmi folyamatok részeként látják, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagtartalmaival.

Témakörök táblázata:**Heti óraszám: 3 óra****Éves óraszám: 102 óra**

Témakörök	Óraszám
3.Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	38
B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	18
C) „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban	8
4.Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	12
B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	10
C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	6
5.A 20. századi történelem az irodalomban (világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	8
6.Szórakoztató irodalom	2
Összesen:	102

Irodalom - 8. évfolyam

Témakör	3 - Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	Órakeret 38 óra
Előzetes tudás	A korstílusokról és stílusirányzatokról tanult irodalomtörténeti és irodalmi elméleti ismeretek felidézése. A romantika, mint az utolsó egységes korstílus. A lírai műnem jellemzőinek felidézése. A lírai beszélő szerepe. A legtöbbször alkalmazott szóképek és nyelvi alakzatok szerepe a műben. Petőfi Sándor, Arany János, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, tanult verseinek felidézése, a líra jellegzetességeinek felidézése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak elfogadása, hogy egy korszak sokféle módon vet fel erkölcsi és esztétikai kérdéseket, és sokféle műformában és hangnemben felelhet a problémákra. • Ismerkedés egy korszak irodalmi életével és stílusirányzataival, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével. • A stílselemzési képességek fejlesztése. • Az önálló ismeretszerzés, könyvtárhasználat és forráskezelés támogatása. • A regionális és helyi kötődések elmélyítése a korszak irodalmi, művészeti, kulturális emlékeinek, emlékhelyeinek azonosításával.
---	---

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Stílusirányzatok a 20. század elején. • A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése. • A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása. • Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása. • Lírai szövegek poétikai- retorikai- stilisztikai elemzése. • Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása. • Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése. • Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum. • Jellemző művek, ábrázolásmódok: • Ady Endre: - Góg és Magóg fia vagyok én... - Őrizem a szemed - Üzenet egykori iskolámba • Babits Mihály: - Ádáz kutyám • Kosztolányi Dezső: - Mostan színes tintákról álmodom	A tanuló • tanári segítséggel ismerkedjen meg egy korszak stílusirányzataival – pl. impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió –, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével; • megadott szempontok szerint ismerkedjen a korszak irodalmi életével (pl. a Nyugat szerepe, hatása; irodalmi kapcsolatok); • törekedjen megismerni a korszakolást, az irányzatok főbb esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, stílus- és formajegyeit (szimbólumhasználat és szimbolizmus megkülönböztetésével); • jellemző műveken irányítással ismerje fel az irányzatok jellegzetességeit, főbb vonásait; • tanári segítséggel ismerkedjen az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár stb.) is gyűjtsön információkat; • keressen a korszakhoz regionális és helyi kulturális kötődéseket (bármely művészeti ágból, pl. festészet, szobrászat, építészet is);

• Juhász Gyula: - Milyen volt..... • Dsida Jenő: - Hálaadás • József Attila: - Rejtelmek - Kertész leszek - Születésnapomra • Reményik Sándor: - Templom és iskola • Áprily Lajos: - Március • Radnóti Miklós: - Nem tudhatom	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	metonímia, szimbólum, anafora

Témakör	B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Epikai alkotásokhoz kapcsolódó fogalmak. Az epikai műnem műfajai, ezek jellemző, megkülönböztető jegyei. Az epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő. Magatartásformák értékelése, vélemény megosztása. Nagyepikai és kisepikai (novella, elbeszélés) alkotások közlésformái. Korábban olvasott gyermekregények, ifjúsági regények, novellák, elbeszélések. Regények, regényműfaj-változatok. Az epikus művek elemzésének szempontjai Jókai Mór és Mikszáth Kálmán novelláin és regényein keresztül.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Az emberismeret, az önismeret fejlesztése: képesség a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére. • Nagyepikai alkotások elolvasása, több szempontú megközelítése, feldolgozása, a narráció sajátosságainak megbeszélése, megvitatása. • Az irodalom nagy témáinak felismerése, azonosítása pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése. • A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény, népies regény, paródia, lírai novella, realista novella. • Nagypikái alkotás – egy regény sok szempontú megközelítése. • Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód. • Hősök, tettek, magatartásformák – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással). • Elemzések, értelmezések és kreatív írások. • Novellák és regényrészletek szövegmegközelítései elemzése. • A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismerése. • A szóképek, nyelvi alakzatok epikus szövegben betöltött szerepe. • Kisepikai és nagypikái alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz). • Kós Károly: - Az országépítő (részlet) • Karinthy Frigyes: - Röhög az egész osztály • Móricz Zsigmond: - Légy jó mindhalálig • Herczeg Ferenc: - Pro libertate (részlet) • Tamási Áron: - Ábel a rengetegben • Nyíró József: - Uz Bence (részlet)	A tanuló • tanári segítséggel azonosítsa, elemzi az idő- és térvizonyokat, a narráció sajátosságait (az elbeszélés és a történet időrendje, előreutalások, késleltetések), a műfaji változatot; • irányítással ismerje fel az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet; • törekedjen azonosítani az irodalom nagy témáit, pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem; • irányítással legyen képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére; • a megadott szempontok szerint fel tudja idézni és rendszerezni az olvasott, feldolgozott regényeket (összefoglalás); • képességeinek megfelelően ossza meg irodalmi élményeit és legyen képes azok ajánlására; • tudja indokolni önálló olvasmányválasztását; • legyen képes memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására; • segítséggel legyen képes annak felismerésére, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény, népies regény, humor, paródia, lírai novella, realista novella, aforizma

Témakör	C) „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Történelmi ismeretek felidézése. Múzeumpedagógiai látogatások, élmények, iskolai megemlékezések, műsorok felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A tanulók nemzeti identitásának, a Kárpát-medencei magyarság közös nyelv által való összetartozás érzésének fejlesztése. • A történelmi tragédia megjelenése irodalmi szövegekben. • Az irodalmi mű és a történelmi valóság összevetése, különbségek és hasonlóságok felfedezése. • Az irodalmi művek történelmi hitelessége.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése. • A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban. • Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai- retorikai alakzatainak megfigyelése. • Reményik Sándor: - Mi a magyar? • Ajánlott: • Juhász Gyula: - Trianon • Márai Sándor: - Napló (részlet)	A tanuló segítségével • értse meg a nemzeti összetartozás érzésének fontosságát; • értse meg, hogy ezek a gondolatok, érzelmek milyen formában jelennek meg az irodalmi művekben; • tudjon különbséget tenni a valóságos történelmi tények és az olvasott irodalmi szöveg között; • tudja felfedezni a kettő közötti hasonlóságot és a különbséget; • értse meg, hogy miért nem egyezik a történelmi tény az irodalmi mű valóságával pontosan; • figyelje meg az író vagy költő szemszögéből való látásmódot;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus

Témakör	4 - Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A 20. század első felének magyar lírája. A Nyugat c. folyóirat jelentősége. Korstílusok, stílusirányzatok. Ady Endre, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula, Babits Mihály, József Attila (vagy más, korszakbeli szerző) egy-két műve.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Annak elfogadása, hogy egy korszak sokféle módon vet fel erkölcsi és esztétikai kérdéseket, és sokféle műformában és hangnemben felelhet a problémákra. • Ismerkedés egy korszak irodalmi életével és stílusirányzataival, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével. • A stíluselemzési képességek fejlesztése. • Az önálló ismeretszerzés, könyvtárhasználat és forráskezelés támogatása. • A regionális és helyi kötődések elmélyítése a korszak irodalmi, művészeti, kulturális emlékeinek, emlékhelyeinek azonosításával.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átismétlése. • Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése. • Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal). • Szóképek, alakzatok felismerése. • Szabó Lőrinc: - TücsökHzene (részlet) • Nagy László: - Ki viszi át a Szerelmet • Weöres Sándor: - A társ • Kányádi Sándor: - Két Nyárfá - Öreg iskola ünnepére • Wass Albert: - Üzenet haza (részlet)	A tanuló • tanári irányítással ismerje fel a lírai műfaj jellemzőit az irodalmi művekben; • ismerje meg az új lírai műfajok jellemzőit; • ismerkedjen egy korszak stílusirányzataival az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével; • ismerkedjen a korszak irodalmi életével; • értse meg a korszakolás nehézségeit; az irányzatok főbb esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, stílus- és formajegyeit; • tanári segítséggel ismerje fel és értelmezze a szóképeket, alakzatokat; • jellemző műveken irányítással ismerje fel az irányzatok jellegzetességeit, főbb vonásait; • ismerkedjen és alkalmazza az önálló ismeretszerzés többféle módszerét (pl. internet, elektronikus könyvtár stb.) és tudjon információkat gyűjteni;

	• megadott szempontok alapján keressen a korszakhoz regionális és helyi kulturális kötődéseket (bármely művészeti ágból, pl. festészet, szobrászat, építészet is);
Kulcsfogalmak/ fogalmak	lírai önéletrajz, népies dal

Témakör	B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A történetbeszélés egyszerűbb formáinak átisméltése. Regények, novellák, regényműfaj-változatok. Regényelemzések. Nagyepikai alkotások közlésformái. A kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei. A 20. század első felének epikai sokszínűségei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• Az emberismeret, az önismeret fejlesztése: képesség a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére. • Nagyepikai alkotások elolvasása, több szempontú megközelítése, feldolgozása, a narráció sajátosságainak megbeszélése, megvitatása. • Az irodalom nagy témáinak felismerése, azonosítása pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem. • Az emberismeret, az önismeret fejlesztése: képesség a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése. • A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl: lírai szociográfia, egypercesek. • Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése.	A tanuló • tanári irányítással azonosítsa, elemezze az idő- és térvizonyokat, a narráció sajátosságait (az elbeszélés és a történet időrendje, előreutalások, késleltetések); a műfaji változatot; • segítséggel ismerje fel az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;

• Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése. • Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában. • A groteszk megjelenése a korszak irodalmában. • Sütő András: - Anyám könnyű álmot ígér (részlet) • Tamási Áron: - Bölcső és bagoly (részlet) • Örkény István: - Egyperces novellák (részletek)	• törekedjen azonosítani az irodalom nagy témáit, pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem; • ismerjen meg más epikai műfajokat; • tanári irányítással ismerje fel, értse meg az új műfajok kialakulásának szükségszerűségét, jelentőségét, fontosságát; • irányítással legyen képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére, alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére; • megadott szempontok szerint segítséggel idézze fel és rendszerezze az olvasott, feldolgozott prózai szövegeket (összefoglalás); • tudja indokolni önálló olvasmányválasztását; • legyen képes memoriterek (próza, epikai szövegrészletek) előadására; • képes annak felismerésére, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyperces, groteszk, humor

Témakör	C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A dráma kialakulása az ókorban. A drámai műnem, drámai szerkezet, drámai jellem, a drámai szöveg, jellemtípusok. Tanult drámák felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A drámában megjelenített konfliktusok, erkölcsi választások mérlegelése és értékelése, azonosulás a műben megjelenített pozitív értékekkel, magatartásokkal. • Drámai művek közös és önálló olvasása, befogadása, feldolgozása; a műnem jellemzőinek (pl. szerkezet, jellem, szituáció, nyelv) feltárása. • Képesség drámai hősök jellemzésére, kapcsolataik, konfliktusaik elemzésére.	

	• A tragikum/komikum mint műfajformáló minőség megértése, műbeli megjelenési formáinak felismerése. • Különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) az empatiszus készségek fejlesztése.
--	--

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Irodalom és színház vagy mozgókép. • A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata. • A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása. • A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével. • A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése. • A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése. • Drámarészletekből dráma egész kibontása. • Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben. • William Shakespeare: - Rómeó és Júlia	A tanuló • irányítással ismerje fel és elemezze a drámai műnem főbb jellemzőit, a választott alkotás műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel; • irányítással elemezze a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjét; • tanári segítséggel ismerje fel a tragikumot/komikumot, mint műfajformáló minőséget, elemezze a műbeli megjelenési formáit; • megfelelő szempontok szerint tudja jellemezni a drámai hősöket, elemezze kapcsolataikat, konfliktusaikat; • legyen képes szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére; • törekedjen elemezni és értelmezni egy látott jelenetet (színházi előadás vagy felvétele); • tanári segítséggel legyen képes egy szövegrészlet megtanulására, jelenet előadására az olvasott drámai műből vagy annak alapján; • különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) fejlődjön empatiszus készsége;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	dráma, mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus

Témakör	5 - A 20. századi történelem az irodalomban (világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Történelmi ismeretek. Múzeumpedagógiai látogatások, élmények, iskolai megemlékezések, műsorok felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A magyarság történelmi traumáinak megismerése, felelevenítése irodalmi művek feldolgozása kapcsán. • Az erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolásának megfigyelése a szereplők magatartásában, párbeszédében, egymáshoz fűződő viszonyban. • Ellentétek megfigyelése a kiszolgáltatott és a hatalmon lévő egyének között.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban. • Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között. • Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása. • Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai- retorikai alakzatainak megfigyelése. • Szabó Magda: - Abigél • Pilinszky János: - Francia fogoly (részlet) • Choli Daróczi József: - Dal • George Orwell: - Állatfarm • Illyés Gyula: - Egy mondat a zsarnokságról (részlet)	A tanuló • tanári segítséggel ismerje fel az erkölcsi felelősség fontosságát az irodalmi művek alapján; • ismerje meg a 20. század történelmi eseményeit, amelyeket a tanult művek érintenek; • segítséggel ismerje fel és elemezze az olvasott szövegek retorikai, poétikai jellemzőit; • törekedjen önálló véleményt alkotni a tanult művek szereplőinek magatartásával, erkölcsi példamutatásával;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom

Témakör	6 - Szórakoztató irodalom	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Nagyepikai alkotásokhoz kapcsolódó fogalmak. Korábban olvasott gyermekregények, ifjúsági regények. Az epikus művek jellemzői: szerkezet, idő, helyszín, cselekmény, fordulat, szereplő. Magatartásformák értékelése, vélemény megosztása. A regénytípusok fajtáinak átvizsgálása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	• A mű otthoni olvasása és közös órai szövegfeldolgozása. • Nagyobb szövegegység áttekintő megértése, részletes megfigyelése. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése. • Egyes szereplők jellemzése. • Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása. • A cselekmény és a térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban. • A gyermeki fantázia és képzeletvilág gazdagítása, a történet és szereplők vizuális megjelenítése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Fejlesztési eredmények
• Irodalom és mozgókép. • Az eddig tanult irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében. • Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése. • A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás. • A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével pl.: egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások stb.	A tanuló • előzetes felkészülés, otthoni olvasás során felkészül a mű megadott szempontú feldolgozására, nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészek részletes megfigyelésére; • megismeri a szórakoztató irodalom műfajait és jellemzőit; • megismerkedik az olvasmány megközelítési, szempontjaival, lehetőségeivel (feladatok, adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés); • tanári irányítással felismeri a cselekményben megjelenő élethelyzeteket; • törekszik az erkölcsi konfliktusok felismerésére, azonosítására, véleményt tud alkotni;

• Az elbeszél világ főbb jellemzőinek összefoglalása pl. (realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ). • Agatha Christie: - Tíz kicsi néger	• megismeri a cselekmény főbb fordulópontjait, össze tudja kapcsolni a műfaj jellegzetességeivel; • képes jellemezni a szereplőket, kapcsolatukat értelmezni; • segítséggel képes tájékozódni a regény helyszínekről, térbeli és időbeli viszonyairól; • képes jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén:

- A tanuló beszédállapotához és egyéni képességeihez mérten törekszik a kifejező hangos olvasás, és az értő néma olvasás elsajátítására.
- Rendelkezik megfelelő szövegértési és szövegalkotási képességgel a tőle elvárható módon.
- A tanuló tudja értőn alkalmazni a nyelvi ismereteit, érti anyanyelvünk szerkezetét, grammatikáját, össze tudja vetni anyanyelvünk sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival.
- Tanári segítséggel képes különböző megjelenésű és műfajú szövegek megértésére, a szöveg szó szerinti és jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére.
- Segítséggel össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, állításait indokolni.
- Segítséggel képes véleményét logikusan kifejteni, érvelni, s törekszik a toleráns nyelvhasználatra.
- Beszédállapotának és a szókincsének megfelelően megérti mások gondolatait és saját gondolatait a lehető legpontosabban el tudja mondani, megérteti azt másokkal.
- Ismeri a jegyzetelés és vázlatkészítés módját, tanári segítséggel tudja ezeket alkalmazni.
- A tanuló ismeri a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként látja.
- Képes a műnemek lényegének, legfőbb ismérveinek megfogalmazására, könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására.
- Tud 8-10, könnyebben felismerhető műfajt azonosítani, és műnemekbe sorolni.

- Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 20. századi alkotások).
- Felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát, azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait.
- Felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat, segítséggel azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat.
- Azonosít szóképeket, nyelvi alakzatokat, szókinszbeli és mondattani jellegzetességeket, és megérti a lexika jelentésteremtő szerepét a lírai szövegekben.
- Az elbeszélő művekben felismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása).
- Konkrét szövegpéldán segítséggel meg tudja mutatni a mindentudó és a tárgyilagos elbeszélői szerep különbözőségét, továbbá a közvetett és a közvetlen elbeszélésmód eltérését.
- A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, segítséggel a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni.
- Segítséggel képes a drámákban, filmekben megjelenő emberi kapcsolatok, cselekedetek, érzelmi viszonyulások, konfliktusok összetettségének értelmezésére és megvitatására.
- Az olvasott, megtárgyalt művek erkölcsi kérdésfeltevéseire véleményében, erkölcsi ítéleteiben, érveiben tud támaszkodni.
- Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ.
- Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum.
- Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.
- Képes művek, műrészletek beszédállapotától és megtartó emlékezetétől függően képes a műrészletek szöveghű felidézésére.
- Segítséggel képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből.
- Segítséggel tudja alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait.
- Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival.

- Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit.
- Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.